

TERVO

Tervon kunta

Tilinpäätös 2025

Kunnanhallitus 23.3.2026

Kunnanvaltuusto 9.6.2026

SISÄLLYS

1 TOIMINTAKERTOMUS.....	4
1.1 Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2025.....	4
1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.3 Yleinen ja alueen taloudellinen kehitys	7
1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	14
1.5 Ympäristöasiat.....	20
1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	20
1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	21
1.8 Kunnanhallituksen selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä vuonna 2025 ..	21
1.9 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	23
1.9.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	23
1.10 Toiminnan rahoitus.....	24
1.11 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	26
1.12 Kokonaistulot ja -menot	29
1.13 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	30
1.14 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	33
1.15 Konsernin toiminnan ohjaus.....	34
1.16 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	34
1.17 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	35
1.18 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	35
1.19 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	37
1.20 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	40
1.20.1 Tilikauden tuloksen käsittely	40
1.20.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	40
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	41
2.1 Vaalit (Tulosalue, 101).....	41
2.1.1 Vaalit.....	41
2.2 Tarkastuslautakunta (Toimielin, 120)	42
2.2.1 Tilintarkastus (Tulosalue, 121).....	42
2.3 Kunnanhallitus (Toimielin, 130)	43
2.3.1 Yleishallinto (Tulosalue, 131).....	43
2.3.2 Tekniset palvelut (Tulosalue 481).....	46
2.4 Kunnanhallituksen elinkeinojaosto (Toimielin, 160).....	48
2.4.1 Elinkeinotoiminta (Tulosalue, 161).....	48

2.4.2 Ympäristötoimi (Tulosalue, 601)	54
2.5 Sivistyslautakunta (Toimielin, 300)	57
2.5.1 Koulutustoiminta (Tulosalue, 301)	57
2.5.2 Vapaa-aikatoiminta (Tulosalue, 361).....	66
2.6 Ympäristöterveyslautakunta (Toimielin, 650).....	79
2.7 Ympäristöterveydenhuolto (Tulosalue, 651)	79
2.8 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	86
2.9 Investointiosan toteutumisvertailu.....	87
2.10 Rahoitusosan toteutumisvertailu	90
2.11 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	91
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	94
3.1 Tuloslaskelma.....	94
3.2 Rahoituslaskelma	95
3.3 Tase	96
3.4 Konsernilaskelmat.....	97
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	100
4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	100
4.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	100
4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	101
4.4 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	102
4.5 Tasetta koskevat liitetiedot.....	105
4.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	105
4.6 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	108
4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	110
4.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	112
4.8 Konsernin liitetiedot.....	114
5 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	116
6 LUETTELOT JA SELVITYKSET	117
6.1 Kirjanpitoaineisto	117

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2025

Vuosi 2025 oli kunnan talouden kannalta onnistunut. Kunta tekee taloudellisesti ja toiminnallisesti vakaan tilinpäätöksen. Kunnan maksuvalmius oli koko vuoden hyvä eikä talousarviolainaa ei ole tarvittu. Lisäksi kunnalla on kertynyttä ylijäämää eli kokonaisuutena tilanne on ollut taloudellisesti hyvä. Toisaalta kuntakenttä on muutoksessa ja talouden taantuma haastaa myös kuntataloutta. Jatkamme edelleen tarkan talouden aikaa.

Vuonna 2025 Tervon kunta sai lahjoituksena osan Äyskoskesta. Lahjanantajan tavoitteena oli Äyskosken yleisen virkistyskäytön ja kalaston turvaaminen. Jatkossa kosken ainoa omistaja on kunta ja tämä mahdollistaa kosken pitkäjänteisen kehittämistyön. Lahjoituksen myötä kunta käynnistikin hankkeen, jossa kosken kunnostustarpeita selvitetään kalastonhoito huomioiden. Lisäksi Äyskosken siirtyminen kunnan omistukseen toi paljon kansallista näkyvyyttä Tervon kunnalle.

Myös Tervon uusi koulu- ja kirjastorakennus vastaanotettiin vuoden 2025 marraskuussa. Rakentamishanke on ollut Tervon kunnan koko huomioiden mittava ja se on vaatinut henkilöstöltä paljon osallistumista muiden työ- ja virkatehtävien ohessa. Rakentamishanketta voidaan pitää onnistuneena ja tämä johtuu pitkälti siitä, että henkilökunta on pystynyt antamaan käytännön asiantuntijuutta hankkeen toteuttamisessa. Koko rakentamishanke on kustannuksiltaan jäänyt merkittävästi pienemmäksi, kuin alkuperäisissä kustannuslaskennoissa arvioitiin ja laadullisesti koulu vastaa nyt kunnan tarpeita. Vanhan koulun purkutyöt ja uuden koulun piharakentaminen saadaan päätökseen vuonna 2026.

Vuonna 2025 pidettiin kuntavaalit ja uusi valtuustokausi on lähtenyt liikkeelle. Valtuusto aloitti kuntastrategian päivittämisen. Strategiaa laaditaan kuntatalouden osalta haasteellisessa tilanteessa, sillä kaavailut lainsäädäntöhankkeet saattavat muuttaa valtuustokauden aikana kunnan velvoitteita merkittävästi ja muutoksilla on myös taloudellista vaikutusta. Joka tapauksessa Tervon kunnan tilinpäätös osoittaa, että Tervo on edelleen hyvä asuinkunta kaikenikäisille.

Lari Tiikasalo, kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Tilikaudelle 2025 ajoittuivat kuntavaalit 2025. Uusien kuntavaaleissa valittujen valtuutettujen toimikausi alkoi 1.6.2025 lukien.

Kunnanvaltuusto

KUNNANVALTUUSTON JÄSENET 2021-2025 (1.8.2021-31.5.2025)

Puheenjohtajisto

Pääkkönen Erkki	KESK	Pj.
Raatikainen Riitta	KESK	I vpj.
Korhonen Risto	KOK	II vpj.

Jäsenet

Askola Jarmo	PS
Huuskonen Sami	KESK
Hänninen Pirjo	SDP
Jääskeläinen Sakari	KD
Korhonen Ilkka	KESK (1.5.2023 alkaen)
Leinonen Ville	KOK
Mykkänen Jaana	KESK
Nuutinen Joni	PS
Närhi Sara	KESK (1.5.2023 saakka)
Paretskoi Lotta	KESK
Puranen Pekka	KESK
Raatikainen Touko	KESK
Suhonen Katja	KESK
Tähtivaara Juhani	PS
Vartiainen Jukka	KESK

KUNNANVALTUUSTON JÄSENET 2025-2029 (1.6.2025 alkaen)

Puheenjohtajisto

Tarvainen Kaija	KESK	Pj.
Huuskonen Sami	KESK	I vpj.
Hämäläinen Juha	KOK	II vpj.

Jäsenet

Kekkonen Eero	KD
Kuisma Antti	KESK
Leinonen Ville	KOK

Mykkänen Jaana	KESK
Nuutinen Joni	PS
Orta Laura	SDP
Palmio Inkeri	KESK
Paretskoi Lotta	SDP
Raatikainen Touko	KESK
Suhonen Katja	KESK
Toroi Jari	KESK
Ursinius Piia	SDP
Vartiainen Jukka	KESK
Yliskoski-Nuutinen Arja	KESK

Kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2025 yhteensä 8 kertaa ja käsitteli 88 asiaa.

Kunnanhallitus

Kokoonpano 2023–2025

Puheenjohtajat

Raatikainen Touko	KESK	Pj.
Tähtivaara Juhani	PS	Vpj.

Jäsenet

Hoffren Kaarina	SIT.
Leinonen Ville	KOKO
Mykkänen Jaana	KESK
Puranen Pekka	KESK
Suhonen Katja	KESK

Kokoonpano 2025–2027

Puheenjohtajat

Raatikainen Touko	KESK	Pj.
Ursinius Piia	SDP	Vpj.

Jäsenet

Tähtivaara Juhani	PS
Leinonen Ville	KOKO
Mykkänen Jaana	KESK
Palmio Inkeri	KESK
Suhonen Katja	KESK

Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2025 yhteensä 18 kertaa ja käsitteli yhteensä 281 asiaa.

Muut toimielimet

Vuonna 2025 Tervon kunnassa lautakuntia oli viisi: tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, vaalilautakunta, ympäristöterveyslautakunta ja sivistyslautakunta. Lisäksi kunnassa oli vaalilainmukainen vaalitoimikunta. Nilakan yhteinen ympäristölautakunta kuuluu Keiteleen kunnan hallinto-organisaatioon. Lisäksi kunnanhallituksen alaisia jaostoja olivat palkkatoimikunta, konsernijaosto, kaavatoimikunta sekä sisäilmatyöryhmä. Vaikuttamistoimielimiä olivat vanhus- ja vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto. Kunnanyhteistyöelimenä toimi yhteistyötoimikunta.

Tilivelvolliset vuonna 2025

Kuntalain (410/2015) 125 §:n tarkoittamia tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintopäällikkö, sivistys- ja kirjastotoimen johtaja (ei täytettynä vuonna 2025), rakennustarkastaja, yhtenäiskoulun rehtori, varhaiskasvatuspäällikkö, ympäristönsuojelutarkastaja ja ympäristöterveysjohtaja. Tilivelvollisina viranhaltijoina pidetään toimielimen esittelijöitä ja toimielimen tehtäväalueilla itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavia viranhaltijoita, jotka ovat suoraan toimielimen alaisia.

1.3 Yleinen ja alueen taloudellinen kehitys

Maailman taloudellinen tilanne

Kansainvälisen valuuttarahasto IMF:n mukaan maailmantalouden kasvu on asettunut noin 3,2 prosenttiin vuonna 2025. Vuoden 2025 maailman taloudellista kehitystä leimasi eriytyvä kasvu, jossa euroalue ja Suomi pyrkivät elpymiseen globaalien jännitteiden keskellä. Maailmantalouden kasvun veturina Yhdysvaltojen talous on säilynyt yllättävän vahvana, vaikka korkotaso on vaikuttanut kulutukseen. Maailmankauppaa varjostivat lisääntyneet tullit (erityisesti USA:n ja Kiinan välillä), mikä luo epävarmuutta vientivetoisille talouksille. Inflaatio oli palautumassa kohti 2 prosentin tavoitetta, mikä on mahdollistanut Euroopan keskuspankin (EKP) aloittamat koronlaskut. (Lähde Euro ja Talous)

Suomen talouden kehitys

Suomen talous kääntyi vuonna 2025 varovaiseen kasvuun pitkään jatkuneen taantuman jälkeen, mutta elpyminen oli odotettua hitaampaa. Talousnäkymät ovat parantuneet korkotason laskun ja inflaation tasaantumisen myötä, mutta julkisen talouden haasteet ja heikko asuntomarkkina jarruttavat kehitystä. Talouden kasvua hillitsivät kuitenkin Yhdysvaltojen asettamat tullit, muiden asettamat vastatullit sekä ylipäättään kauppaa- ja geopolitiikan tuoma epävarmuus. Kysyntää lisäsivät kasvavat panostukset Euroopassa puolustukseen ja infrastruktuuriin. Suomen tavaravientiä heikensi vaisu kysyntä Euroopassa, mutta palveluiden vienti oli kasvussa. (Lähde: valtionvarainministeriö).

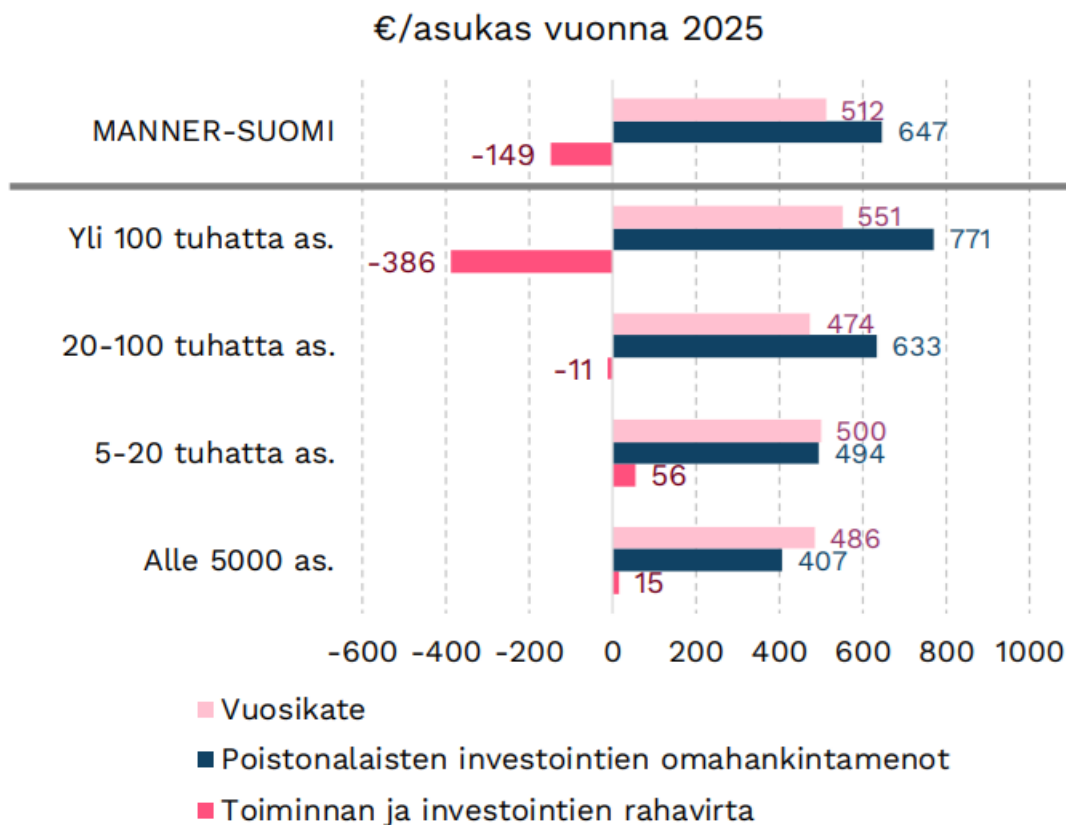
Kuntatalouden kehitys

Kuntatalouden tila heikkeni odotetusti vuodesta 2024. Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntataloudessa oli yli 800 miljoonan euron alijäämä vuonna 2025. Kuntien kulut kasvoivat vuonna 2025 lähes pelkästään työllisyyden hoidon aiheuttamien lisäkulojen vuoksi. Työttömyysturvan kuntaosuus ylittää kunnille kompensoidun tason noin 110 miljoonalla. Tulokseltaan alijäämäisissä kunnissa asui 2025 noin 44 % Manner-Suomen väestöstä. Syksyn Kuntatalousohjelman mukaan kuntien talousnäkymät heikkenevät. Yleinen talouden heikko

suhdannetilanne vaikuttaa kuntien verokertymään, ja toisaalta kuntien menot kasvavat henkilöstökustannusten nousun, työttömyyden kasvun ja investointitarpeiden vuoksi. Kuntien väliset erot tulo- ja menokehityksessä ovat kuitenkin merkittäviä. (Lähteet: kuntaliitto, valtionvarainministeriö).

Alle 5 ja 20 tuhannen asukkaan kunnissa on paras rahavirta. Vaikka vuosikate on heikoin, alhaisten investointimenojen seurauksena rahavirta jää ylijäämäiseksi. Rahavirta kääntyisi alijäämäiseksi kaikkien muiden kuntakokoluokkien investointitasoilla. (Lähteet: kuntaliitto, valtionvarainministeriö).

Lähde: Valtiokonttori, Manner-Suomen kunnat

Pohjois-Savon kehitys:

Pohjois-Savon talous osoitti vuonna 2025 varovaisia merkkejä elpymisestä haastavan alkuvuoden jälkeen. Maakunnan talouskehitystä leimasivat erityisesti viennin kasvu ja tiukka kuntatalouden sopeuttaminen. Maakunnan vienti kasvoi vuoden 2025 alkupuoliskolla merkittävästi, noin 9,1 %.

Pohjois-Savon työllisyysaste on ollut vuoden 2025 ensimmäisen kolmen vuosineljänneksen aikana edellistä vuotta huonompi. Pohjois-Savon vuoden 2025 ensimmäisen kolmen vuosineljänneksen työllisyysaste oli koko maan keskiarvoon verrattuna 0,8 prosenttiyksikköä heikompi.

Koko maata heikomman työllisyysasteen lisäksi Pohjois-Savossa on merkittävä kohtaanto-ongelma. Vaikka työvoiman tarjonnan kasvamisen ja kysynnän vähentymisen myötä työvoiman saatavuus on yleisesti ottaen takavuosia paremmalla tasolla, esiintyy saatavuushaasteita työmarkkinoilla Pohjois-Savossa edelleen. (Lähde: Foresavo).

Pohjois-Savon kuntien työttömät työnhakijat, tammikuu 2026

Lähde: KEHA-keskus,
Työnvälitystilasto

Kunta	Työttömiä työnhakijoita yhteensä tammikuu 2026	Työttömät työnhakijat, %-osuus työvoimasta, tammikuu 2026	Työttömät työnhakijat, %-osuus työvoimasta, tammikuu 2025	Alle 25-vuotiaat työttömät, tammikuu 2026	Pitkäaikais-työttömät, tammikuu 2026	Pitkäaikais-työttömät, tammikuu 2026, %-osuus työttömistä
Iisalmi	1 235	13,7	13,4	203	442	35,8
Joroinen	227	11,6	12,6	23	65	28,6
Kaavi	168	16,9	16,9	...	77	45,8
Keitele	83	10,9	11,3	8	30	36,1
Kiuruvesi	385	12,6	11,8	42	124	32,2
Kuopio	8 427	13,7	12,6	1 303	3 572	42,4
Lapinlahti	487	12,5	10,9	64	203	41,7
Leppävirta	503	13,1	12,2	47	142	28,2
Pielavesi	164	11,0	11,2	15	53	32,3
Rautalampi	143	12,3	12,5	16	45	31,5
Rautavaara	71	14,5	16,2	7	37	52,1
Siilinjärvi	998	9,9	9,7	159	379	38,0
Sonkajärvi	168	11,7	13,5	10	56	33,3
Suonenjoki	342	12,5	11,1	47	109	31,9
Tervo	75	14,4	12,7	...	31	41,3
Tuusniemi	145	17,3	13,0	9	62	42,8
Varkaus	1 456	17,5	17,3	197	495	34,0
Vesanto	107	15,8	13,6	11	44	41,1
Vieremä	160	10,2	9,3	24	50	31,3
POHJOIS-SAVO	15 344	13,4	12,6	2 193	6 016	39,2

... Tieto on salassapitosäännön alainen

Pohjois-Savon kuntien tilinpäätökset jäivät yhteensä 11,9 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi vuonna 2024. Tilikauden tulosta paransivat poikkeukselliset tuloerät. Pohjois-Savon kuntien tuloveroprosentit vaihtelivat 7,9 %:sta 9,9 %:iin vuonna 2025. Korkein tuloveroprosentti on Kaavilla, Rautalammilla ja Tervossa ja alhaisin Iisalmessa. (Lähde: Foresavo)

Pohjois-Savon kuntien tilinpäätökset v. 2024 (1 000 €) 1/7

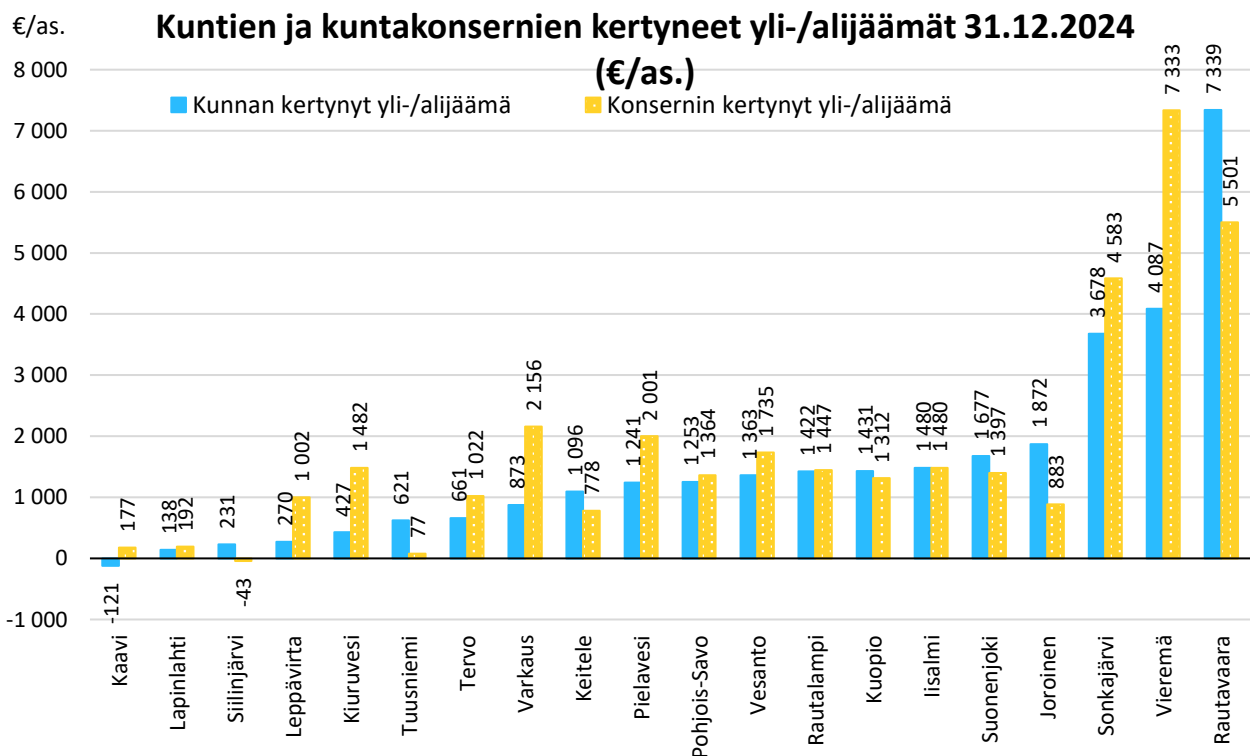
(ml. liikelaitokset) (tiedot sisältävät vain ulkoiset menot ja tulot)

Kunta	Väestö 31.12.2024 (ennakol.)	Toiminta- tulot ¹⁾	Valmistus omaan käyttöön	Toiminta- menot	Henkilöstö- menot	Palvelujen ostot	Toiminta- kate	Verotulot yhteensä	Kunnallis- vero	Kiinteistö- vero	Yhteisö- vero	Valtion- osuudet yhteensä ²⁾	Käyttötulot yhteensä ³⁾
Iisalmi	20 462	42 093	14	89 995	51 489	22 558	47 888	43 376	32 260	5 998	5 118	21 406	106 875
Joroinen	4 553	3 999	2	14 568	8 544	3 587	10 569	10 596	8 050	1 311	1 235	2 682	17 277
Kaavi	2 590	1 754	0	7 627	3 219	3 096	5 873	6 516	4 377	1 310	829	-285	7 985
Keitele	1 990	1 958	0	7 126	2 997	2 827	5 168	7 052	2 808	631	3 613	1 209	10 219
Kiuruvesi	7 356	6 603	24	26 775	13 900	7 716	20 148	15 258	11 806	1 849	1 603	9 058	30 919
Kuopio	125 668	116 868	4 950	411 939	198 287	145 427	295 071	302 567	226 378	51 432	24 756	33 969	453 404
Lapinlahti	8 864	6 470	0	27 156	15 465	6 711	20 686	19 746	15 404	2 805	1 537	4 988	31 204
Leppävirta	8 975	8 366	0	29 183	16 400	7 772	20 817	20 837	15 580	3 127	2 130	4 567	33 770
Pielavesi	3 981	4 244	0	15 416	6 467	4 899	11 172	8 314	5 732	1 354	1 228	5 543	18 101
Rautalampi	2 938	2 585	0	10 886	6 064	2 943	8 301	7 016	5 008	1 400	606	2 175	11 776
Rautavaara	1 414	2 864	0	6 890	3 506	2 194	4 025	3 588	1 987	504	1 097	1 513	7 965
Siilinjärvi	21 268	14 892	91	77 694	41 902	17 825	62 801	60 612	45 442	6 840	8 330	11 559	87 064
Sonkajärvi	3 569	3 650	16	12 878	7 106	5 773	9 229	8 149	5 438	1 152	1 560	4 654	16 453
Suonenjoki	6 633	6 255	68	24 668	13 474	6 258	18 413	16 440	11 256	2 075	3 110	5 994	28 689
Tervo	1 390	2 562	0	6 220	3 348	1 814	3 657	3 336	2 272	702	362	757	6 655
Tuusniemi	2 308	3 479	11	7 008	4 410	2 598	3 529	5 296	3 549	1 084	663	53	8 828
Varkaus	19 656	17 359	590	62 378	31 280	19 142	45 019	48 581	37 491	7 416	3 673	3 720	69 660
Vesanto	1 852	2 853	0	8 349	3 603	3 129	5 496	4 134	2 838	844	452	2 685	9 672
Vieremä	3 356	1 801	0	12 032	7 062	2 945	10 231	8 929	5 395	1 188	2 346	3 940	14 670
Pohjois-Savo	248 823	250 655	5 766	858 788	438 523	269 214	608 094	600 344	443 071	93 022	64 248	120 187	971 185

Pohjois-Savon liitto

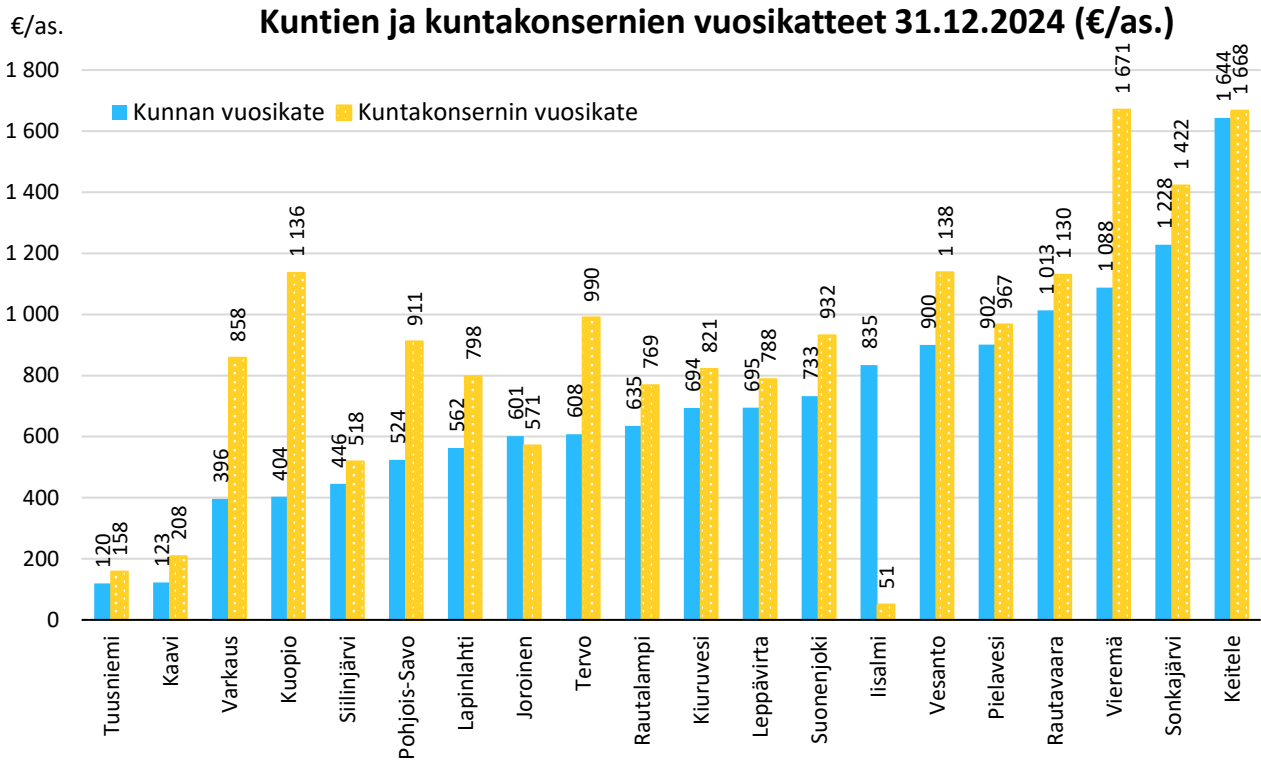
Lähde: Väestö: Tilastokeskus; muut tiedot: Kysely Pohjois-Savon kunnille maaliskuu-huhtikuu 2025
1) Ml. valmistus omaan käyttöön 2) Sis. verotulot/otaksuksen 3) Toimintatulot + verotulot + valtionosuudet

Paras vuosikate Pohjois-Savon kunnista oli Keiteleellä (16 44 €/as.) ja heikoin Tuusniemellä (120 €/as.). Eniten kertyneitä ylijäämiä oli Rautavaaralla. (7339 €/as.)

Lähde: Kysely Pohjois-Savon kunnille maaliskuu-huhtikuu

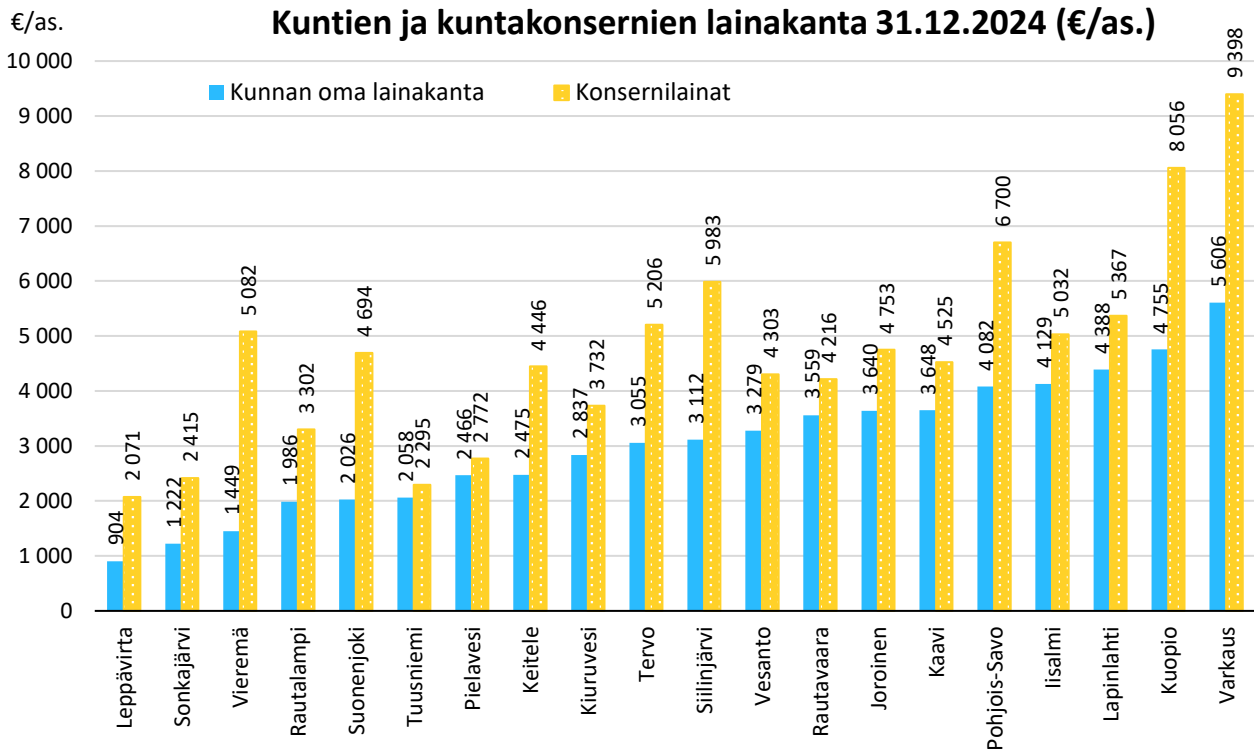

Lähde: Kysely Pohjois-Savon kunnille maaliskuu-huhtikuu 2025

Pohjois-Savon kunnista velkaantunein oli sekä konserni että kuntatasolla Varkaus, jossa kunnan lainakanta oli 5 606 € as. ja konsernin lainakanta 9 398 € as.

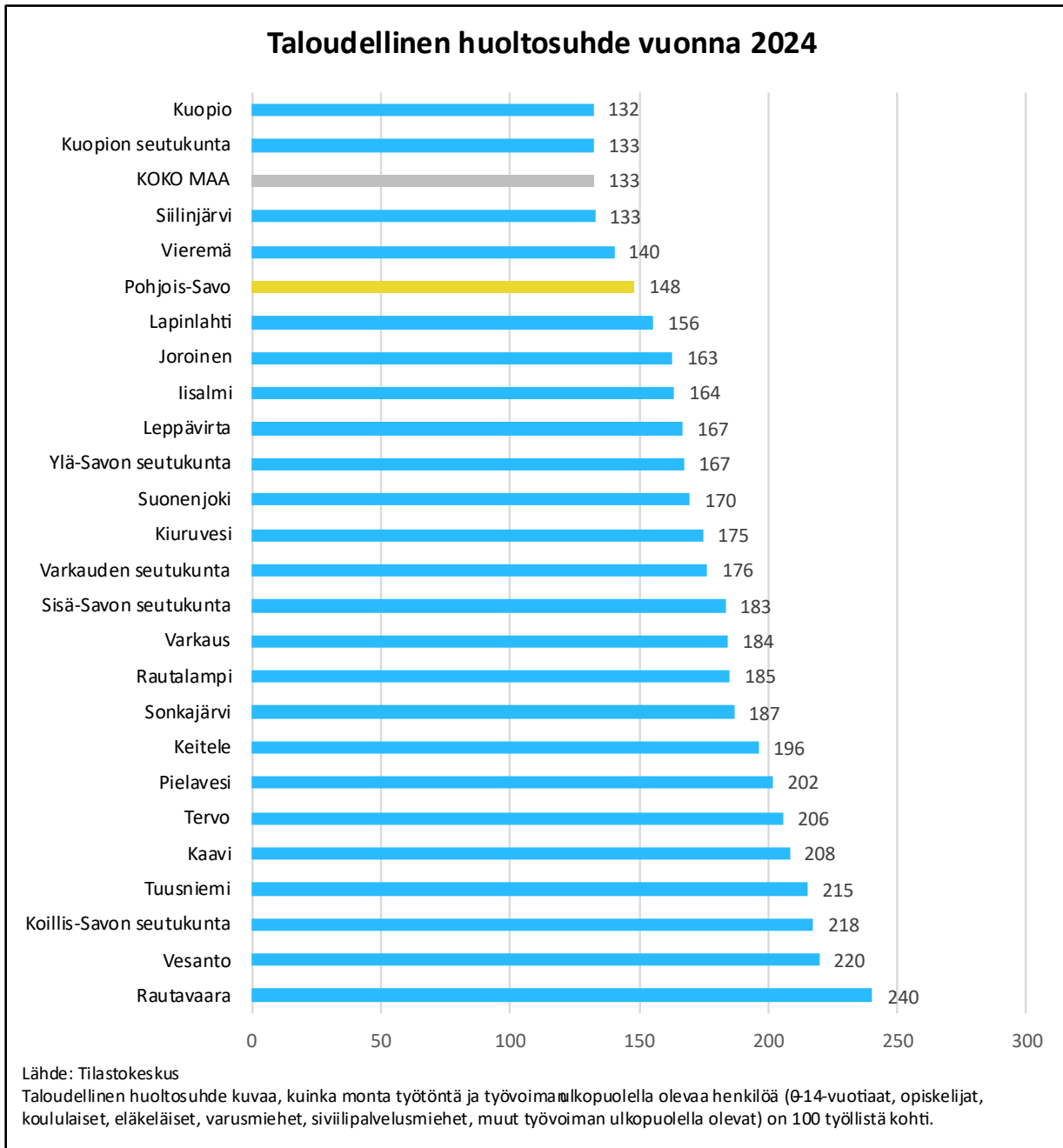

Lähde: Kysely Pohjois-Savon kunnille maaliskuuhun 2025

Pohjois-Savossa väestön ikärakenne vaikuttaa taloudelliseen huoltosuhteen heikentävästi. Taloudellista huoltosuhdetta pystytään parantamalla työllisyysasteen nousulla.

Väestön koko on koko Pohjois-Savossa laskeva, Kuopion kaupunkia lukuun ottamatta.

Pohjois-Savon kuntien väestö 31.12.2024 ja väkiluvun muutos v. 2023–2024

Lähde: Tilastokeskus

Kunta	Väkiluku 31.12.2023	Väkiluku 31.12.2024	Väkiluvun muutos v. 2023–2024	Väkiluvun muutos (%) v. 2023–2024
Kuopio	124 021	125 666	1 645	1,3
Siilinjärvi	21 290	21 269	-21	-0,1
Kuopion seutukunta	145 311	146 935	1 624	1,1
Iisalmi	20 618	20 463	-155	-0,8
Kiuruvesi	7 475	7 354	-121	-1,6

Keitele	2 035	1 985	-50	-2,5
Lapinlahti	8 975	8 865	-110	-1,2
Pielavesi	4 073	3 980	-93	-2,3
Sonkajärvi	3 637	3 570	-67	-1,8
Vieremä	3 387	3 352	-35	-1,0
Ylä-Savon seutukunta	50 200	49 569	-631	-1,3
Suonenjoki	6 708	6 632	-76	-1,1
Rautalampi	2 933	2 935	2	0,1
Tervo	1 412	1 388	-24	-1,7
Vesanto	1 895	1 851	-44	-2,3
Sisä-Savon seutukunta	12 948	12 806	-142	-1,1
Kaavi	2 628	2 589	-39	-1,5
Rautavaara	1 424	1 413	-11	-0,8
Tuusniemi	2 313	2 311	-2	-0,1
Koillis-Savon seutukunta	6 365	6 313	-52	-0,8
Varkaus	19 727	19 669	-58	-0,3
Joroinen	4 590	4 552	-38	-0,8
Leppävirta	9 049	8 971	-78	-0,9
Varkauden seutukunta	33 366	33 192	-174	-0,5
Pohjois-Savo	248 190	248 815	625	0,3

1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2025 taloudellinen tulos oli ylijäämäinen. Tilivuoden 2025 tulos oli 253 062,52 euroa. Poistoeron muutoksen (18 341,64 euroa) jälkeen tilikauden ylijäämä on 271 404,50 euroa. Kunnan pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 431 666 eurolla. Uutta talousarviolainaa ei tarvinnut nostaa vuonna 2025 ja kuntatodistusohjelmaa lyhennettiin 300 000 eurolla. Kuntatodistusohjelman lyhentämisellä vähennettiin kunnan korkomenoja.

Kunnan taseeseen kertynyt ylijäämä nousee 1 190 138,20 euroon (918 733,70 euroa vuonna 2024). Vuoden 2025 lopussa taseessa on kertynyttä ylijäämää 857 euroa asukasta kohden (vuonna 2024 651 euroa/asukas).

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta eli TE-toimistoilta kunnille 1.1.2025. TE-palveluista tuli vuoden 2025 alussa osa jokaisen kunnan lakisääteisiä tehtäviä ja sitä kautta osa jokaisen kunnan peruspalveluja. Tervon kunta kuuluu Kuopion työllisyysalueeseen, jota hallinnoi Kuopion kaupunki. Uudistuksen myötä kunnat osallistuvat jatkossa entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoittamiseen. Vuoden 2025 alusta alkaen kunnat rahoittavat porrastetusti 10–50 % Kelan maksamista työttömyystuista (työmarkkinatuki, peruspäiväraha) ja osin ansiopäivärahasta, kun työttömyys pitkittyy yli 100 päivään. Keiteleen, Vesannon ja Tervon kunnat ovat palkanneet yhteisen määräaikaisen työllisyys- ja maahanmuuttokoordinaattorin, jonka keskeisinä virkatehtävinä ovat työllisyyden hoitoon liittyvät kuntakohtaiset tehtävät. Työllisyys- ja maahanmuuttokoordinaattori toimii tiiviissä yhteistyössä Kuopion työllisyysalueen kanssa ja täydentää työllisyysalueen tuottamaa palvelua.

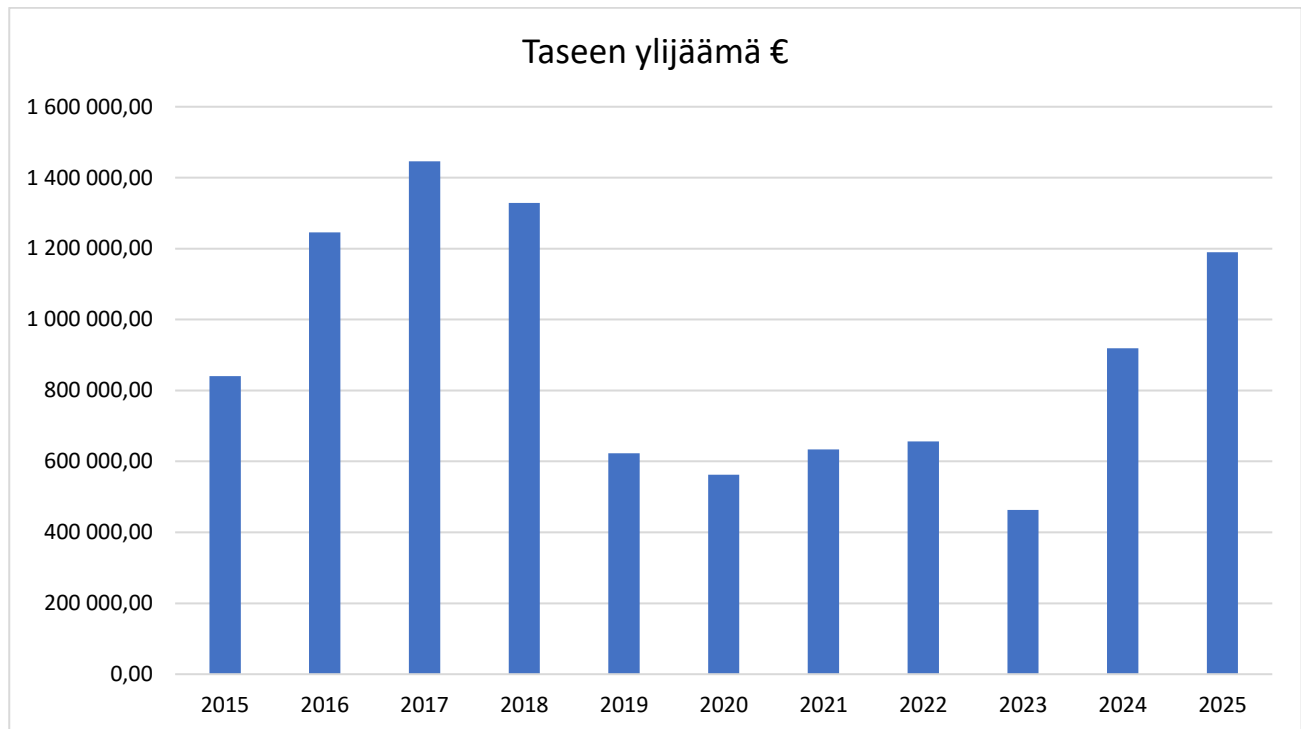
Kunta-alan palkkausjärjestelmä uudistui vuonna 2025. 1.10.2025 otettiin käyttöön KVTESSin tasopalkkamalli. Lisäksi eläinlääkärit siirtyivät LS sopimusosalta KVTESSin alaisiksi. Tasopalkkajärjestelmä koskee KVTESSin sopimusaloja sekä OVTESSin osio G:n piirissä olevaa

henkilöstöä. Tasopalkkamallissa jokainen tehtävä sijoittuu tietylle palkkatasolle. Tasot ovat A, B ja C. Se, mille tasolle tehtävä sijoittuu, riippuu työn vaatimasta osaamisesta ja vastuusta. Tasot on sovittu valtakunnallisesti. Lisäksi paikallisesti on neuvoteltu erillisiä osaamisen ja vastuuntasoja. Jokaiselle tasolle on sovittu valtakunnallinen vähimmäispalkka.

Uusi yhtenäiskoulurakennus luovutettiin kunnalle ja perusopetus sekä kirjasto siirtyivät uusiin tiloihin 1.1.2026 alkaen. Koulun rakentaminen pysyi koko hankeajan annetussa raamissa ja lisätöiden määrä pysyi hyvin maltillisena.

Taseen ylijäämä vuosina 2015-2025

KUVA 1. TASEEN YLIJÄÄMÄT VUOSINA 2015-2025

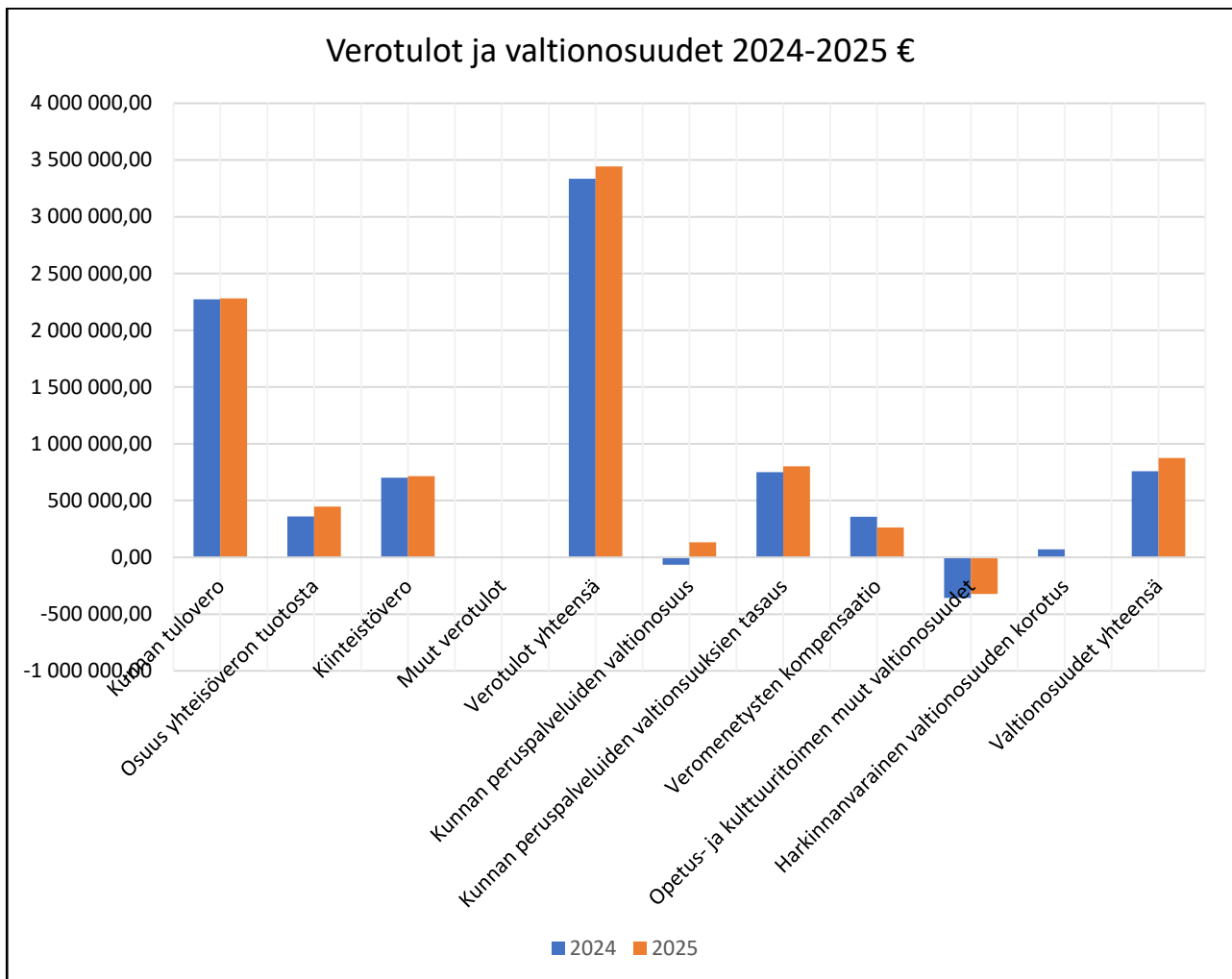
Verotulot ja valtionosuudet

Tervon kunnan kokonaisverokertymä vuonna 2025 oli 3 442 674,79 euroa. Kunnan vuoden 2025 kokonaisverotulot nousivat vuoteen 2024 verrattuna 106 375,37 euroa. Veroluokista eniten kasvua oli yhteisöveron tuotossa verrattuna vuoteen 2024. Kokonaisverotulot toteutuivat talousarvioon nähden 101,7 %, 58 674,79 euroa yli arvion.

Kunnan tuloverotuotto oli 2 280 242,51 euroa, jossa nousua edelliseen vuoteen oli 8 131,16 euroa. Kiinteistöverotuotto oli 715 107,52 euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen oli 12 531,33 euroa. Osuus yhteisöveron tuotosta oli 447 324,76 euroa, jossa nousua oli vuoteen 2024 verrattuna 85 712,88 euroa.

Verotulot ja valtionosuudet 2024–2025

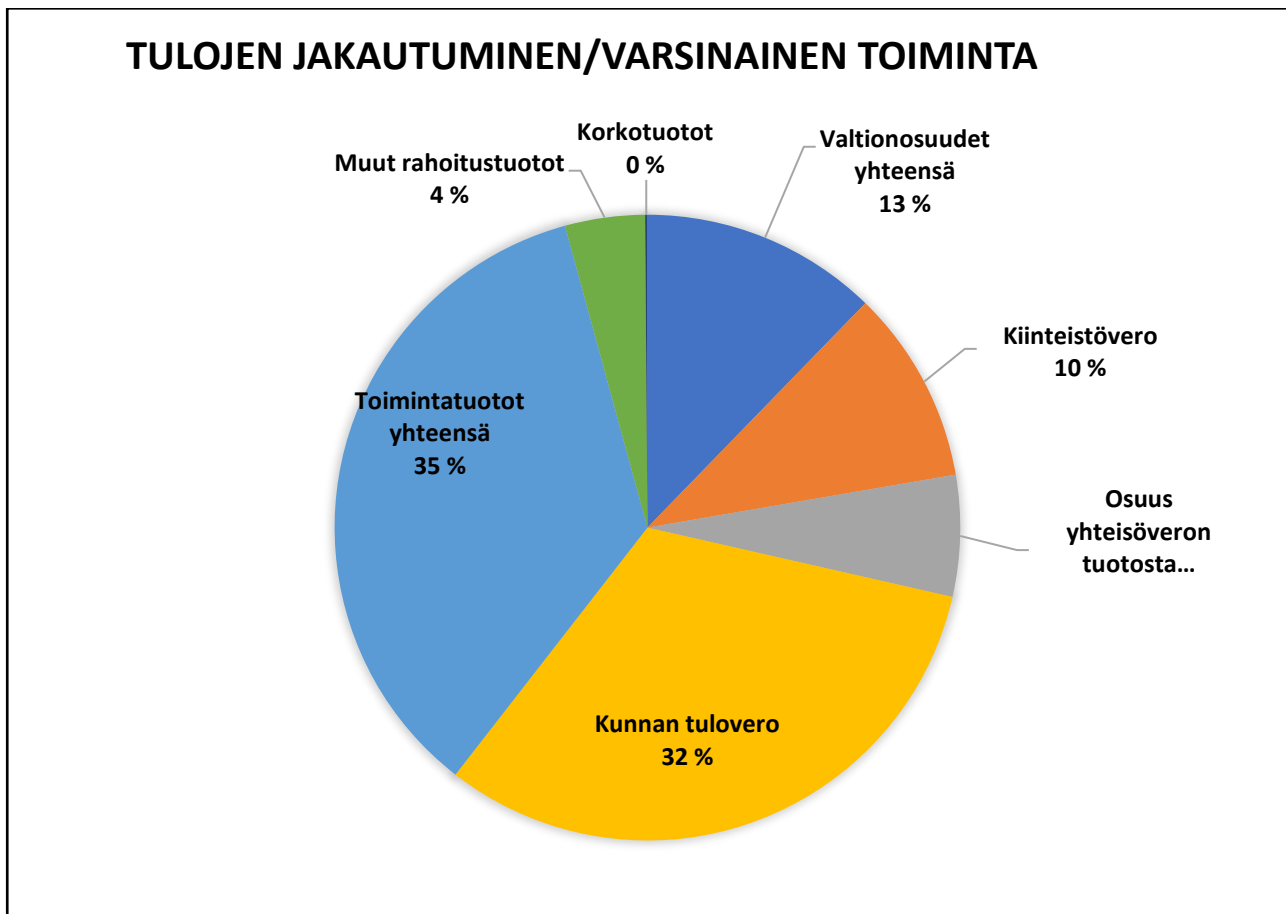

KUVA 2. VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET 2024-2025

Valtionosuudet nousivat 118 061 euroa eli noin 15 % vuodesta 2024. Valtionosuudet olivat 875 473 euroa vuonna 2025. Valtionosuudet toteutuivat talousarvioon nähden 104,8 %, 39 926 euroa yli arvioidun. Oppimisen tuki on uudistunut 1.8.2025 alkaen esi- ja perusopetuksessa. Uudistuksen rahoitus vaikutti kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025 alkaen ja tämä uudistus on nostanut kunnan kustannuksia työttömyyden hoidossa. Työttömyysetuusmenojen laajeneva rahoitusvastuuta korvataan kunnille valtionosuuden yhteydessä maksettavana korvauksena ja tämä näkyy kunnan peruspalveluiden valtionosuuksien tasauksissa.

Tulojen jakautuminen varsinainen toiminta

KUVA 3. TULOJEN JAKAUTUMINEN VARSINAINEN TOIMINTA

Toimintatuotot ja –kulut

Myyntituotot muodostavat suurimman toimintatuottoerän.

Toimintatuottoja kertyi 2 514 460,72 euroa eli 121 872,72 euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa ennakoitiin, toteutuma 105,1 %. Myyntituotot toteutuivat 33 602,90 euroa yli arvion.

Maksutuottoja saatiin 4 016,35 euroa arvioitua enemmän, tukia ja avustuksia 28 860,79 yli arvion ja muut toimintatuotot ylittivät 63 425,38 eurolla arvion.

Kunnan toiminnan kuluista toimintatuotoilla katetaan 38,8 prosenttia (vuonna 2024 41,6 %).

Kunnan vuoden 2025 toimintakulut olivat 6 480 967,52 euroa. Toimintakulut nousivat vuoteen 2024 verrattuna 210 939,45 euroa, 3,3 %. Toimintakulut ylittivät 22 836,52 euroa muutetun talousarvion, toteutuma 100,4 %. Käyttötalouden toimintatuotoissa ja –kuluissa on mukana ulkoiset ja sisäiset erät.

Toimintakate (nettomenot) olivat 3 966 506,80 euroa, jossa oli muutosta 308 723,80 euroa edelliseen vuoteen, toteutuma 97,6 %.

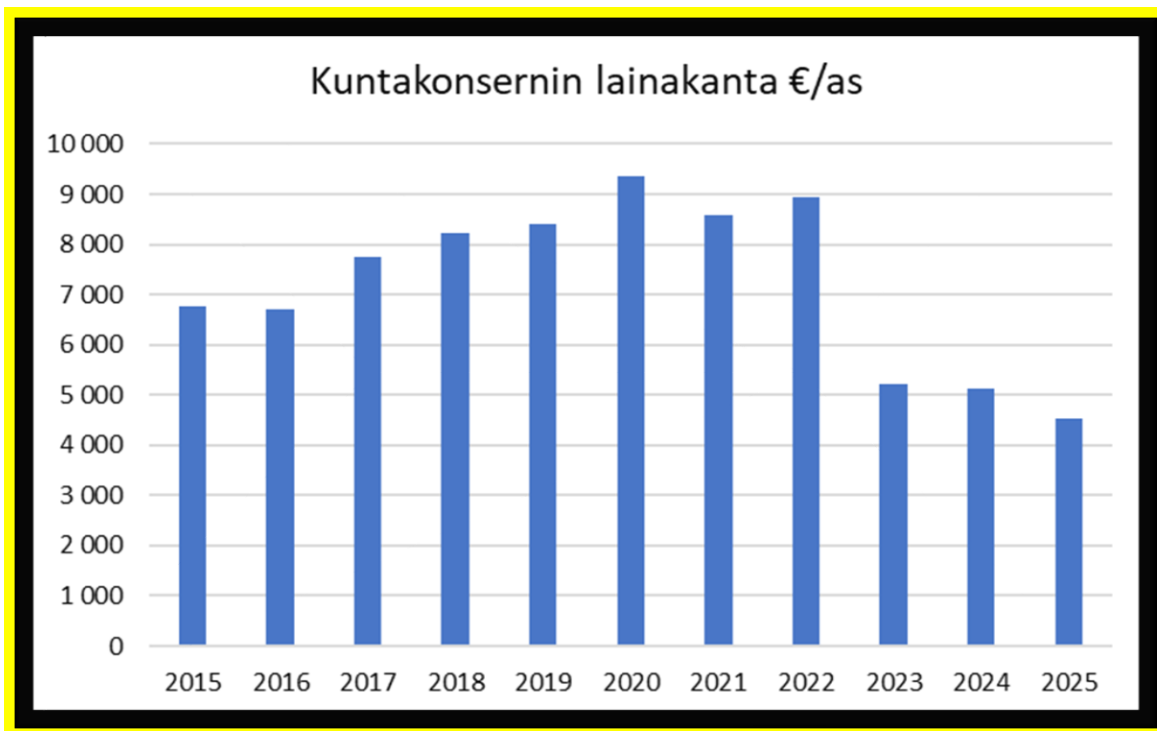
Tasetarkastelu ja toiminnan rahoitus

Kunnan lainamäärä pieneni edellisvuodesta 3 615 007 euroon (tilinpäätös 2024: 4 246 673 euroa). Asukaskohtainen lainamäärä oli 2 604 euroa /asukas (tilinpäätös 2024: 3 008 euroa /asukas).

Pitkäaikaista lainaa ei nostettu vuonna 2025 Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin tilivuonna 431 666 eurolla ja lyhytaikaista kuntatodistuslainaa lyhennettiin 200 000.

Koko kuntakonsernin lainakanta pieneni 965 000 euroa vuonna 2025. Vuoden päättyessä konsernin lainakanta oli yhteensä 6 271 000 euroa eli 4 518 euroa asukasta kohden.

Konsernin lainakanta vuosina 2015–2025

KUVA 4. KONSERNIN LAINAKANTA 2015-2025

Kunnan omavaraisuusasteen muutos oli edellisen vuoden 60,7 prosentista nousu 63,3 prosenttiin. Omavaisuusaste osoittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Tervon kunnan omavaraisuusaste ylittää 50 % kriittisen pisteen.

Kunnan investointimenot olivat 432 330,25 euroa vuonna 2025. Investointimenojen toteutumisesta on tarkempi selvitys erillisessä investointien toteutumavertailussa.

Tilinpäätös 2025

Väkiluku 31.12.2024
1 388 as.

KUVA 5 TILINPÄÄTÖS 2025 LYHYESTI

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Kunnan henkilöstö

Kunnan palveluksessa oli palvelussuhteessa 31.12.2025 yhteensä 58 työntekijää (vuonna 2024 58, vakituisia 39), joista vakituisia oli 39. Palvelussuhteiden määrä on pysynyt yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta vakiona.

Henkilöstökulut olivat vuonna 2025 yhteensä 3 456 365,72 euroa, kun ne olivat vuotta aiemmin 3 348 876,45 euroa. Henkilöstökulut nousivat edellisvuodesta 107 489,27 eurolla eli 3,21 prosentilla. Tähän vaikuttivat ennen kaikkea työehtosopimusten yleiskorotukset. Henkilöstökulut olivat noin 53,7 prosenttia kaikista ulkoisista toimintakuluista.

Henkilökunnan terveystilanne vuonna 2025 oli 18,92 % (= ei yhtään sairaus- tai työtapaturmapoissaoloja vuoden aikana). Lyhytkestoisten infektio- ja tartuntatautiin liittyvien sairauksien vaikutukset näkyvät edellisvuosien tapaan vuoden 2025 sairauspoissaoloissa erityisesti lyhyiden (1–7 päivää) poissaoloissa. Koronapandemian aikana tehostunut käytäntö on vahvistanut sitä, ettei oireisena tulla töihin eikä kaikissa tehtävissä ole mahdollista tehdä etätöitä.

Työterveyshuollon bruttomenot vuonna 2025 olivat yhteensä 58 884,10 euroa (2024: 44 982,50 euroa). Työterveyshuollon menoihin vaikuttavat yleiskorotusten lisäksi työterveyshuoltopalveluiden käyttö.

Yhteistoimintaelimenä ja työsuojelutoimikuntana toimiva kunnan yhteistyötoimikunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.

Henkilöstöasioita kuvataan tarkemmin erikseen laaditussa henkilöstökertomuksessa.

1.5 Ympäristöasiat

Tervon kunta sijaitsee Sisä-Savon seutukunnan pohjoisosassa naapureinaan Kuopio (Karttula, Maaninka), Keitele, Pielavesi, Rautalampi, Suonenjoki ja Vesanto.

Kunnan kokonaispinta-ala on 494,04 km², tästä maata 347,66 km² ja vettä 146,38 km². Vesistöjen rantaviivan pituus on 553,4 km, josta mantereella 366,3 km ja saarissa 187,1 km.

Vesistöisyydestään johtuen kunta on nimetty saaristo-osakunnaksi.

Kuntaa halkoo ns. Sininen Tie (Värtsilä-Vaasa), maantie 551. Matkaa keskustajamasta Kuopioon on 58 km ja Helsinkiin 420 km.

Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain (1336/1997) luvun 3 a 2 § 1 mom. 2 § mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot siitä, miten kirjanpitovelvollinen huolehtii ihmisoikeuksien kunnioittamisesta ja korruption ja lahjonnan torjunnasta.

Tervon kunta noudattaa kaikessa toiminnassaan lainsäädäntöä ja kunnioittaa ihmisoikeuksia sekä sitoutuu noudattamaan työelämän perusoikeuksia.

Korruptio ja lahjonnan torjunta

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia esiintymismuotoja voivat olla esimerkiksi:

- virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta sekä lahjusten lupaaminen, pyytäminen ja ottaminen
- petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö
- uhkailu ja väkivallalla pakottaminen

Hyvän hallinnon periaatteita noudattaen Tervon kunnassa torjutaan korruptiota ja lahjontaa avoimella ja läpinäkyvällä päätöksentekomenettelyllä. Lisäksi pienessä organisaatiossa päättäviä viranomaisia on vähäisesti ja päätöksentekoa on mahdollista valvoa yksityiskohtaisellakin tasolla. Pienessä organisaatiossa riski on, että pieni joukko päätöksentekijöitä on mukana tekemässä päätöksiä eri intressiryhmissä. Esteellisyyksien ja sidonnaisuuksien merkitys ja huomiointi ovat siksi tärkeässä roolissa päätöksenteossa.

Ilmoitusvelvolliset johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet Kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset. Tarkastuslautakunta valvoo ilmoittautumisvelvollisuuden toteutumista ja on käsitellyt sidonnaisuusrekisterin ajantasaisuutta 29.8.2025, 28.10.2025, 25.11.2025, 17.12.2025 sekä saattanut sidonnaisuudet eteenpäin kunnanvaltuuston tietoon.

1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus ei edennyt vuoden 2025 aikana. Työllisyyspalveluiden järjestäminen siirtyi kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen ja TE-uudistuksen kustannusvaikutukset näkyvät kasvaneina toimintamenoina. Valtionosuusjärjestelmä ei kata työllisyydenhoitokuluja kokonaan vaan osa rahoituksesta jää kunnan itsensä katettavaksi. Yleinen työllisyydenkehitys vaikuttaa näin ollen suoraan kunnan toimintamenojen kehitykseen. Tervon kunta kuuluu Kuopion työllisyysalueeseen ja palvelut Tervolle tuottaa Kuopion kaupunki.

Uusi yhtenäiskoulu luovutettiin kunnalle marraskuussa 2025. Kunnan käyttötaloutta tulevat rasittamaan tulevina vuosina yhtenäiskoulun kiinteistöleasingvuokrat. Kunnalla on kiinteistöissään ja yleisessä infrassa kasvanutta korjausvelkaa. Näin ollen investoinnit tulevat tulevaisuudessa painottumaan kiinteistöjen korjausvelan hallintaan sekä tiestön kunnossapitoon. Kunnan talouden saattaminen pysyvästi kestäväälle tasolle vaatii kulurakenteen läpikäyntiä tiukkaa talouskuria. Lisäksi kunnan talouteen vaikuttavat tekijät, joihin kunnalla itsellään ei ole suoraa vaikutusvaltaa kuten muun muassa valtionosuusjärjestelmän uudistus sekä yleinen korkotaso.

1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Tervon elinkeinorakenne ja väestöpohja huomioon ottaen on verotuloihin nojaavan rahoituspohja tulevaisuuden suurin taloudellinen haaste. Verotulojen kertymään ei ole näkyvissä suuria yhteisöverojen maksajia, ja palkansaajien määrä Tervossa on pieni suhteessa kunnan koko väestöön. Tervon väestöstä 31.12.2024 työvoiman ulkopuolella oli 62,4 %. Näistä työvoiman ulkopuolella olevista henkilöistä 97 % oli työvoiman ulkopuolella luonnollista syistä, kuten alaikäisyys, eläkeläisyys tai opiskelu. Työttömiä heistä oli 7.9 %. Eli käytännössä työvoiman ulkopuolella olevista henkilöistä suurin osa on työvoiman ulkopuolella muista kuin työttömyydestä johtuvista syistä. Näin ollen täystyöllisyyiskään ei juuri nostaisi kunnallisverokertymää.

Kunnan suurin yhteisöveronmaksaja Tervon osuuspankki on fuusioitunut toiseen pankkiin vuoden 2025 aikana. Tällä on tulevaisuudessa suora vaikutus kunnan saamiin yhteisöverojen tuottoon. Lisäksi Tervossa on matala työpaikkaomavaraisuus ja korkea eläkeläisten määrä. Taloudellinen huoltosuhde on ylittänyt rajaluvun 200, jolloin yhtä työllistä kohden oli enemmän kuin kaksi ei-työllistä henkilöä. Mikäli valtio ei kompensoi tulevaisuudessa yhteisö- ja tuloveroista syntyvää vajetta, niin kunnan talous kääntyy pysyvästi tappiolliseksi.

Yleinen korkotason heilahtelu sekä inflaation kiihtyminen lisäävät rahoituksen riskejä. Kunnalla on kasvanutta korjausvelkaa, joka kuitenkin aiheuttaa painetta ulkopuolisen rahoituksen käyttämiselle investointien toteuttamisessa. Korjausvelan kattaminen tulorahoituksella ei nykyisellä tulorahoituspohjalla ole mahdollista. Kunnan lainakantaan ja sen hallintaan liittyvät riskit kasvavat lainakannan kasvaessa ja lainakannassa nyt olevien edullisten kiinteäkorkoisten lainojen vähentyessä.

Lisäksi kunnalla on myönnettyä vanhoja lainojen takauksia tytäryhtiöille sekä kolmannen sektorin toimijalle, joiden realisoituminen on kunnalle merkittävä taloudellinen riski.

Tervon kunnalla taseessa vuoden 2025 jälkeen kertynyttä kumulatiivista ylijäämää aiemmilta vuosilta 1 190 138,20 euroa. Investoinnit tulee tulevina vuosina keskittää ennen kaikkea keskittyen kiireellisimpiin ja strategisesti tärkeimpiin.

1.8 Kunnanhallituksen selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä vuonna 2025

Kunnanhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. (Kuntalaki 410/2015 14 §, 39 §). Tervon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet on määritelty hallintosäännön luvussa 10 sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Konsernijohto vastaa kuntalain mukaan konsernivalvonnan järjestämisestä. Tervon kuntaorganisaation sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty kuntalain edellyttämällä tavalla ja toteutettu annettuihin sääntöihin ja ohjeisiin perustuen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan dokumentoitu suunnittelu ja raportointi on Tervon kuntakonsernissa kytketty talouden vuosikellon aikatauluun. Talousarvion laadinnan yhteydessä hallintokunnat laativat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman.

Hallintokunnat ovat laatineet toimintakertomuksessa esitettävän selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallituksen tiedossa ei ole, että omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa olisi toteutunut menetyksiä tai arvonalennuksia tai että kuntaa koskevia vahingonkorvausvaateita olisi vireillä. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä varojen käyttöä seurattiin hallintokunnittain osavuosisiraporteissa ja tilinpäätöksessä. Kunnanhallitus on toimillaan pyrkinyt varmistamaan hyvän hallintotavan toteutumisen. Lisäksi Tervon kunnalla on käytössään epäiltyjen väärinkäytösten ilmoituskanava eli ns. whistleblowingkanava. Kanavaan ei tullut ilmoituksia vuonna 2025. Kunnanhallitus on tehnyt vuonna 2025 päätöksen asianhallintajärjestelmän hankinnasta, joka tehostaa sopimushallintaa, saapuneiden asiakirjojen diaarien ajantasaisuutta ja otto-oikeuden toteutumista.

Havaitut puutteet

Sisäisen tarkastuksen yhteydessä havaittiin puutteita, jotka tuotiin kunnanhallituksen tietoon 11.3.2025, 37 §. Kunnanhallitus on tehnyt asiassa ratkaisun kokouksessaan 9.9.2025, 201 §.

Kunnanhallituksen kokonaisarvio

Kunnanhallituksen arvion mukaan kunnan hallintoa on pääsääntöisesti hoidettu toimintaa velvoittavien lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan mukaisesti. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on olennaisilta osiltaan toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty, ja ne tuottavat riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta.

1.9 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.9.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmassa esitetään tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut. Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

TULOSLASKELMA (ulkoinen)		2025	2024
		1000 eur	1000 eur
Toimintatuotot	+	2 463	2 562
Toimintakulut	-	-6 430	-6 220
TOIMINTAKATE		-3967	-3658
Verotulot	+	3 443	3 336
Valtionosuudet	+	875	757
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	+	9	12
Muut rahoitustuotot	+	294	508
Korkokulut	-	-77	-104
Muut rahoituskulut	-	-6	-6
VUOSIKATE		571	845
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-	-378	-407
Arvonalentumiset ja lisäpoistot	-	0	0
Poistot ja arvonalentumiset		-378	-407
Satunnaiset erät		60	0
TILIKAUDEN TULOS	+/-	253	438
Poistoeron muutos, lisäys(-), vähennys(+)	+/-	18	18
Varausten muutos, lisäys(-), vähennys(+)	+/-		
Rahastojen muutos, lisäys(-), vähennys(+)	+/-		
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	+/-	271	456
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		2025	2024
Toimintatuotot / Toimintakulut, %		38,3 %	41,2 %
= 100 x Toimintatuotot / Toimintakulut			
Vuosikate/Poistot, %		151,1 %	207,6 %
= 100 x Vuosikate / Poistot			
Vuosikate, eur / asukas		411 €	598 €
Asukasmäärä		1388	1412

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Toimintatuottojen suhde toimintakuluihin oli 38,3 % vuonna 2025. Tervon kunnan toimintatuottojen osuus kulujen rahoituksesta oli 2 463 471,95 euroa. Toimintatuottojen suhdeluku oli 2,9 %-yksikköä pienempi kuin edellisenä vuonna.

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä, mikäli poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Poistot ovat kohteen (rakennus, kone, kalusto) arvonalentumista kuvaava luku.

Vuonna 2025 tehtiin poistoja 378 699,36 euron arvosta. Vuosikate kattoi 151,1 % poistoista, eli tulorahoitus riittää kattamaan poistot.

Vuosikate, euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkaan voida asettaa johtuen eroista kuntien toimintojen organisoinnissa sekä palvelutoiminnan laajuudessa. Kun lukua verrataan muihin kuntiin, on huomioitava erot myös veroprosenteissa. Tervon kunnan vuosikate asukasta kohden vuonna 2025 oli 411 euroa.

1.10 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma kertoo kunnan rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, oman pääoman lisäykset ja –palautukset. Rahoituslaskelma kertoo, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat toiminnasta ja investoinneista johtuen.

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitus-vaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä Tervon kunnalla oli vuonna 2025 100 799,92 euroa.

Investointien tulorahoitus, % = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on katettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa %-osuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Tervon kunnan laskennallinen lainanhoitokate oli 1,1 vuonna 2025.

Kassan riittävyys (pv) = $365 * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Tervon kunnan kassan riittävyys, pv 175.

1.11 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettujen tunnuslukujen avulla. Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta.

TASE 31.12.2025	2025	2024		2025	2024
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €	VASTATTAVAA	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	9 921	9 871	A OMA PÄÄOMA	8 821	8 550
Aineettomat hyödykkeet	515	561	I Peruspääoma	6 487	6 487
Aineettomat oikeudet	10	7	II Arvonkorotusrahasto	900	900
Muut pitkävaikutteiset menot	505	554	IV Muut omat rahastot	244	244
Aineelliset hyödykkeet	4928	4832			
Maa- ja vesialueet	2099	1992	Einkeinojen kehittämisrahasto	244	244
Rakennukset	1623	1844	V Ed. tilikausien yli / alijäämä	919	463
Kiinteät rakenteet ja laitteet	762	848	VI Tilikauden yli / alijäämä	271	456
Koneet ja kalusto	240	12			
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	204	136	B POISTOERO JA VAPAA- EHTOISET VARAUKSET	135	153
Sijoitukset	4478	4478	Kertynyt poistoero	135	153
Osakkeet ja osuudet	4239	4239	Vapaaehtoiset varaukset		
Lainasaamiset	189	189	Investointivaraukset		
Muut saamiset	50	50			
			C PAKOLLISET VARAUKSET	55	157
TOIMEKSIANTOJEN	26	16	D TOIMEKSIANTOJEN		
VARAT			PÄÄOMAT	356	345
Valtion toimeksiannot			Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatte	26	16	Lahjoitusrahastojen pääomat	26	16
Muut toimeksiannot			Muut toimeksiantojen pääomat	330	329
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 195	4 454	E VIERAS PÄÄOMA	4 775	5 136
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00			
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	I Pitkäaikainen vieraspääoma	1 884	2 316
Ennakkomaksut			Joukkovelkakirjalainat		
Saamiset	652	706	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	1 883	2 315
Pitkäaikaiset saamiset	181	227	Lainat julkisyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	21	21	Lainat muilta luotonantajilta		
Lainasaamiset	60	90	Muut velat	1	1
Muut saamiset	100	116	II Lyhytaikainen vieraspääoma	2 891	2 820
Siirtosaamiset	0	0	Joukkovelkakirjalainat	1 300	1 500
Lyhytaikaiset saamiset	471	479	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	432	432
Myyntisaamiset	254	318	Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainasaamiset	30	30	Lainat muilta luotonantajilta		
Muut saamiset	157	82	Saadut ennakot		
Siirtosaamiset	30	49	Ostovelat	477	223
Rahoitusarvopaperit	2 492	2 492	Muut velat	80	66
Sijoitukset rahamarkkina- instrumentteihin	2 492	2 492	Siirtovelat	602	599
Rahat ja pankkisaamiset	1051	1256			
Yhteensä	14 142	14 341	Yhteensä	14 142	14 341
TASEEN TUNNUSLUVUT:		Omavaraisuus-%		63,3	60,7 %
		Suhteellinen velkaantuneisuus-%		70,4	77,2 %
		Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€		1190	919
		Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas		857	651
		Lainakanta 31.12., 1000 €		3 615	4 247
		Lainakanta 31.12., €/asukas		2 604	3 008
		Lainat ja vastuut, 1000€ 31.12.		3 665	4 418
		Lainat ja vastuut, €/asukas		2 640	3 129
		Lainasaamiset 31.12., 1000 €		279	309
		Asukasmäärä		1 388	1 412

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, % = $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 % omavaraisuutta. 50 % tai alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävää velkarasitetta.

Tervon kunnan omavaraisuus-% 63,3.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Tervon kunnan suhteellinen velkaantuneisuus-% 70,4

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Vuodenvaihteen 2025 tilanteessa lainat ja vuokravastuut olivat yhteensä 3,665 milj. euroa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Luku osoittaa, kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Tervon kunnalla on kertynyttä ylijäämää 1 190 138,20 euroa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas = $\frac{\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}}{\text{Asukasmäärä}}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Tervon kunnan kertynyt ylijäämä asukasta kohden oli 857 euroa.

Lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto-, ja muilla veloilla. Tervon kunnan lainakanta vuoden lopun tilanteessa oli 3,6 miljoonaa euroa.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Tervon kunnan asukaskohtainen lainakanta oli 2 604 euroa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut)

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena. Vuodenvaihteen tilanteessa lainat ja vuokravastuut olivat yhteensä 3,665 miljoonaa euroa.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Asukaskohtainen lainan ja vuokravastuun määrä oli Tervossa 2 640 euroa.

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Tervon kunnalla oli lainasaamia vuodel 2025 lopussa 279 000 euroa.

1.12 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo- ja meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	eur	%	MENOT	eur	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	2 463 471,95	34,3	Toimintakulut	6 429 978,75	83,7
Verotulot	3 442 674,79	48,0	- Valmistus omaan käyttöön		0,0
Valtionosuudet	875 473,00	12,2	Korkokulut	76 987,87	1,0
Korkotuotot	8 471,65	0,1	Muut rahoituskulut	5 809,16	0,1
Muut rahoitustuotot	294 446,27	4,1	Satunnaiset kulut		0,0
Satunnaiset tuotot	60 000,00	0,8	Tulorahoituksen korjauserät		0,0
Tulorahoituksen korjauserät		0,0	+/- Pakollisten varausten muutos	101 659,09	1,3
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot		0,0	- Käyttöomaisuuden myyntitappiot	2027,38	0,0
Investoinnit		0,0	Investoinnit		0,0
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	0,0	Investointimenot	432 330,25	5,6
Pysyvien vastaavien luovutustulot	3 027,38	0,0	Rahoitustoiminta		0,0
Rahoitustoiminta		0,0	Antolainasaamisten lisäykset		0,0
Antolainasaamisten vähennykset	30 000,00	0,4	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	431 666,00	5,6
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	200 000,00	2,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0	Oman pääoman vähennykset	0,00	0,0
Oman pääoman lisäykset		0,0			
Kokonaistulot yhteensä	7 177 565,04	100,0	Kokonaismenot yhteensä	7 678 431,12	100,0
Kokonaismenot yhteensä	7 678 431,12		Muut maksuvalmiuden muutokset	295 574,61	
Kokonaistulot yhteensä	7 177 565,04		Kassavarojen muutos	-205 291,47	
Kok.menot > kok.tulot	500 866,08			500 866,08	

1.13 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Konsernirakenne

Tervon kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

- Tervon Kehitys Oy, omistus 100 %
- Kiinteistö Oy Tervon Vuokratalot, omistus 100 %
- Kiinteistö Oy Tervon Teollisuushalli, omistus 74,12 %
- Kiinteistö Oy Tervon Yrityspuisto (ei yhdistelty), omistus 55,15 %
- Palveluyhtiö Viisarit Oy, omistus 30 %

Konserniyhtiöiden toiminta

Kaikille konserniyhtiölle asetettiin talousarviossa yhteinen tavoite vuodelle 2025:

Konserniyhtiöiden korjausvelan määrän selvittäminen.

Tervon Kehitys Oy

Tervon Kehitys Oy:n tilikauden tulos 31.12.2025 päättyneeltä tilikaudelta oli 102 326,68 euroa positiivinen. Vuonna 2024 tulos oli 33 562,67 euroa.

Vuoden 2025 talousarviossa yhtiölle asetettiin tavoitteeksi positiivinen liiketoiminnan tulos, erityisesti vesiliiketoiminnan kannattavuuden varmistaminen sekä yhtiön korjausvelan määrän selvittäminen.

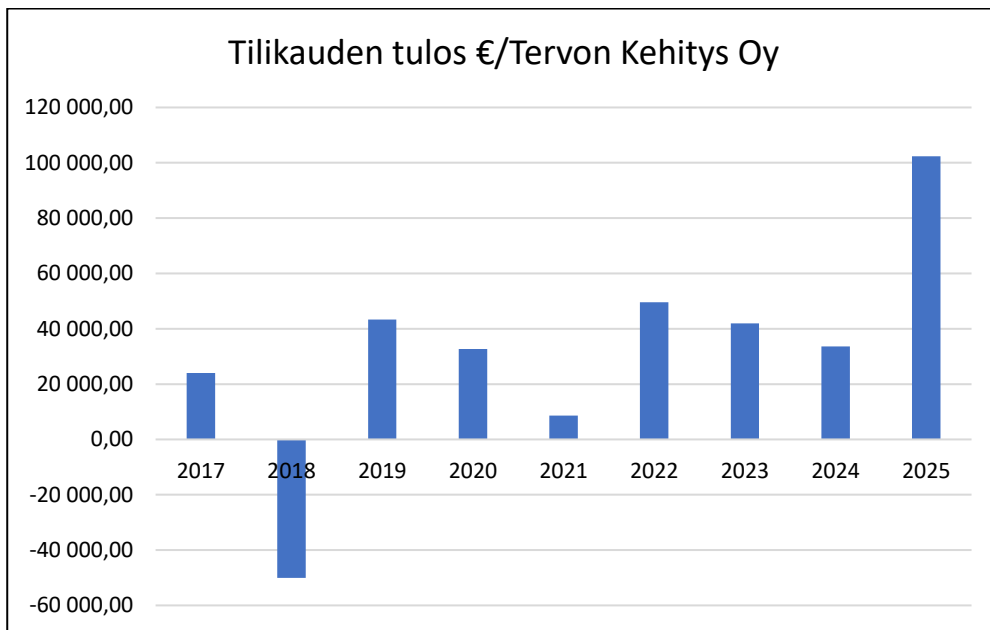
Toimitusjohtajan antama Kehityksen lausunto tilikaudesta 2025:

Tervon Kehitys Oy:n liiketoiminnan tulos on vahvistunut tilikaudella 2025. Kaikki liiketoiminta-alueet (kaukolämpöliiketoiminta, vesiliiketoiminta, kiinteistöliiketoiminta) ovat tuottaneet positiivisen tuloksen. Kaukolämpö- ja vesiliiketoiminnan tuloksen parantumiseen ovat vaikuttaneet vuoden 2025 alusta voimaan tulleet käyttäjämaksujen korotukset. Kaukolämpö- ja vesiliiketoiminnasta vastaaminen on siirtynyt yhtiön toimitusjohtajalle.

Varautuminen uudistuneen vesihuoltolain vaatimuksiin on aloitettu. Kunnan vesihuoltosuunnitelma on päivitettävä ja virallistettava vesihuoltolaitoksen toiminta-alue. Vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmassa on tarkasteltava vesi-infran korjausvelkatarpeet. Yhtiö on liittynyt Vesilaitosyhdistys Ry:n jäseneksi vahvistaakseen lainsäädännön, hallinnon ja talouden asiantuntemusta ja edunvalvontaa.

Yhtiön koko toiminnan riskientarkastelu on aloitettu ja tätä varten on hankittu riskienhallintasovellus.

KUVA 6. TILIKAUDEN TULOS/TERVON KEHITYS OY

Kiinteistö Oy Tervon Vuokratat

Kiinteistö Oy Tervon Vuokratat teki 31.12.2025 päättyneellä tilikaudella 0 tuloksen, ennen verotusperusteisten varausten muutosta tulos oli 42 080,92 euroa voitollinen. Vuonna 2024 tulos oli 35 222,02 euroa positiivinen.

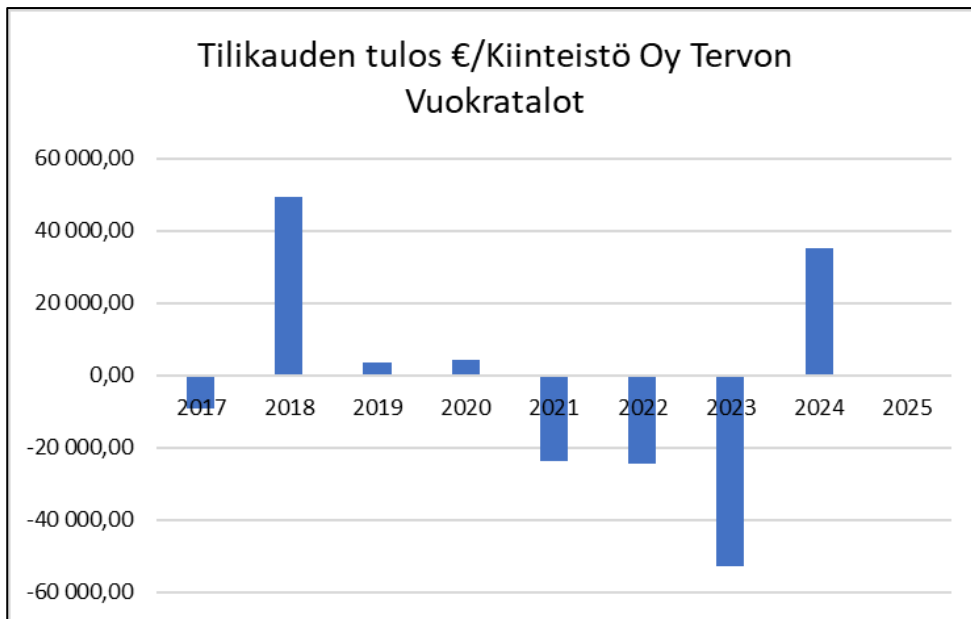
Vuokrataloille on asetettu talousarviossa 2025 tavoitteeksi että yhtiön tilikauden tulos on positiivinen, joka on haastava, jos vuokrausaste jää matalaksi.

Toimitusjohtajan antama lausunto Kiinteistö Oy Tervon Vuokratalojen tilikaudesta 2025:

Vuokratulojen osalta vuosi oli hyvä ehkä koko vuokratalojen olemassaoloajan paras. Vuokratalojen käyttöprosentti on ollut hyvä. Taloutta kuitenkin rasittaa liian suuret lainojen lyhennykset ja korkokulut, johon lisänä vielä iäkkäät, peruskorjaamattomat ja korjausvelkaisten kiinteistöjen korjauskustannukset. Nämä ovat liian suuret tuloihin nähden. Jolloin remontit, joilla asuntojen

tasoa pystyisi kohentamaan ei voida tehdä. Vuokrataloilla on vielä liian monta asuntoa, jotka ovat alkuperäisillä pinnoilla jopa 80-luvulla rakennetuissa kiinteistöissä.

KUVA 7. TILIKAUDEN TULOS/KIINTEISTÖ OY TERVON VUOKRATALOT

Kiinteistö Oy Tervon Teollisuushalli

Yhtiön tehtävänä on omistaa ja hallinnoida Teollisuustie 2 sijaitsevaa teollisuuskiinteistöä. Tervon kunta omistaa 74,12 % yhtiön osakkeista, jotka oikeuttavat hallinnoimaan kiinteistöä kahta hallitilaa sekä erillistä toimistosiipeä. Tilat ovat olleet osin vuokrattuina vuonna 2025. Yhtiön tilikauden tulos oli -2 607,36 euroa. Vuonna 2024 tulos oli 317,65 euroa. (vuonna 2023 tulos oli 759,16 eur)

Kiinteistö Oy Tervon Yrityspuisto

Tervon kunta omistaa 55,15 % yhtiön osakekannasta, jotka oikeuttavat hallinnoimaan kahta hallitilaa, korjaamotilaa sekä toimistosiipeä. Tilat ovat olleet osin vuokrattuina vuonna 2025. Omistus ko. yhtiössä on tarkoitettu lyhytaikaiseksi ja edelleen luovutettavaksi ja yhtiön tilinpäätöstä ei ole yhdistelty konsernin lukuihin.

Konsernin tilikauden tuloksen muodostuminen

Konsernin tilikauden tulos oli ylijäämäinen.

Konsernin toimintatuotot vuonna 2025 olivat 3 711 730,34 euroa. Toimintakulut olivat 7 406 701,79 euroa. Tuotot pienivät 109 009 euroa ja kulut kasvoivat 123 644 euroa vuodesta 2024.

Konsernin toimintakate oli 3 717 765,26 euroa. Toimintakate suureni 324 479 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Konsernin toimintatuotoilla rahoitettiin 50,1 prosenttia toimintakuluista. Edellisenä vuonna 2024 toimintatuotoilla rahoitettiin 52,5 prosenttia toimintakuluista.

Konsernin vuosikate asukasta kohden vuonna 2025 oli 796 euroa, mikä oli 178 euroa/as vähemmän kuin vuonna 2024. Vuosikatteella katettiin poistoista 147,7 %. Vuonna 2024 luku oli 176,4 %.

Tilikauden tulos oli 385 877,64 euroa ylijäämäinen. Vuoden 2024 tulos oli 588 615,27 euroa, joten tulos heikkeni 202 737 euroa vuodesta 2024.

Konsernin toiminnan rahoitus

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 549 000 euroa positiivinen vuonna 2025. Vuonna 2024 vastaava luku oli 1 140 000 euroa.

Konsernin rahoitusasema ja sen muutokset

Konsernin omavaraisuusaste 52,6 %, mikä on noussut edellisestä vuodesta (vuonna 2024 oli 49,6 %).

Konsernin vieraan pääoman määrä vuoden lopussa oli 8 169 000 euroa. Edellisvuonna vieraan pääoman määrä oli 8 860 000 euroa, joten laskua edelliseen vuoteen 691 000 euroa.

Konsernin lainanhoitokate vuonna 2025 oli 1,3. Vastaava luku vuonna 2024 oli 1,8. Tunnusluku heikkeni vuodesta 2024. Vähimmäistavoite kriisikuntakriteeristössä on 0,8. Hyvä taso lainahoitokatteelle olisi 2,0.

1.14 Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen sisältyvistä yhteisöistä

Tilikausi 1.1. - 31.12.2025. Konsernitilinpäätöksen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät ja tytäryhteisöt, joissa kunnalla on määräämisvalta konsernikaavion mukaisesti. Yhdistelyssä on noudatettu olennaisuuden periaatetta.

Konsernin sisäiset omistukset on eliminoitu ohjeistuksen mukaisesti. Konserniyhteisöjen väliset sisäiset liiketapahtumat ja keskinäiset velat ja saamiset on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Kuntayhtymien taseet sekä tulos- ja rahoituslaskelmat ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistuosuuden mukaisesti.

Konserniyhteisöt	Kotipaikka	Kuntakonsernin osuus				
		Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus	omasta pää- omasta 1000 €	vieraasta pää- omasta 1000 €	tilikauden voitosta/ tappiosta 1000 €
<i>Tytäryhteisöt:</i>						
Kiint. Oy Tervon Vuokratalot	Tervo	100	100	169	534	0
Tervon Kehitys Oy	Tervo	100	100	2 025	2 806	102
Kiinteistö Oy Tervon Teollisuushalli	Tervo	72,12	72,12	210	0	-1
<i>yhdistelemättömät tytäryhteisöt:</i>						
Kiinteistö Oy Tervon Yrityspuisto	Tervo	55,15	55,15	129	2	-1
<i>Osakkuusyhteisöt:</i>						
Palveluyhtiö Viisarit Oy	Keitele	30	30	156	112	81
<i>Kuntayhtymät:</i>						
Savon Koulutuskuntayhtymä	Kuopio	0,56	0,56	406	328	21
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	0,45	0,45	6	3	1
Yhteensä				3 102	3 785	204

1.15 Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnanvaltuusto hyväksyi 15.6.2023 Tervon kunnan konserniohjeet. Kuntakonsernissa hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu. Kunnanvaltuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille tavoitteet, jotka on johdettu kuntastrategiasta. Konsernijohtoon kuuluvat hallintosäännön mukaisesti kunnanjohtaja, kunnanhallitus sekä konsernijaosto.

1.16 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2025 aikana konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia. Kunnalla on kaksi 100 % omistettua tytäryhtiötä.

Tervon Kehitys Oy

Tervon Kehityksen tulos oli vuonna 2025 102 326,68 euroa.

Vuoden 2025 valtuuston asettamana tavoitteena oli positiivinen liiketoiminnan tulos, erityisesti vesiliiketoiminnan kannattavuuden varmistaminen sekä yhtiön korjausvelan määrän selvittäminen.

Yhtiö päätti korottaa lämpötaksoja 13 % 1.1.2025 alkaen. Yhtiö on laskuttanut takautuvasti vuonna 2025 Jätekuukko Oy:ta sako- ja umpikaivolietteen osalta 41 229,65 eurolla. Toimitusjohtaja on vuonna 2025 siirtynyt vastaamaan myös yhtiön vesi- ja lämpöliiketoiminnasta.

Kiinteistö Oy Tervon vuokratalot

Vuonna 2025 valtuuston asettamana tavoitteena oli, että yhtiön tilikauden tulos on positiivinen. Yhtiön tekemä voitto ennen tilinpäätössiirtoja oli 42 080,92 euroa. Yhtiö on tehnyt

verotusperusteisten varausten muutoksen (laki asuintalovarauksesta verotuksessa 846/1986) ja näin yhtiön tilikauden tulos ja verotettava tulo muodostui nollatulokseksi vuonna 2025. Ennen vuotta 2024 Kiinteistö Oy Tervon Vuokratalot on ollut tuloverolain (TVL) 20 §:n 3 momentin mukainen tuloverosta vapaa yhteisö. Vuonna 2024 yhtiöön sulautui yhtiö Asunto Oy Metsäparkki, joka ei ole ollut TVL 20 §:n mukainen tuloverosta vapaa yhteisö. Asunto Oy Metsäparkin sulautuessa Kiinteistö Oy Tervon Vuokrataloihin TVL 20 §:n 3 momentin edellytykset eivät enää täyty, sillä sen kaikki osakkeet eivät ole olleet perustamisesta lähtien kunnan omistuksessa.

Yhtiöiden tuloksista on raportoitu kohdassa 1.14 kuntakonsernin toiminta ja talous.

1.17 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tervon kuntakonsernin merkittävin taloudellinen riski on, että talous ei pysy tasapainossa, eli menot kasvavat liian korkeiksi suhteessa tuloihin. Molemmat tytäryhtiöt ovat varautuneet puutteellisesti aiempina vuosina korjausvelan hallintaan ja korjausvelka on päässyt kasvamaan. Tulevaisuuden pakolliset korjausinvestoinnit tulevat kasvattamaan tarvetta vieraan pääoman markkinaehtoiselle rahoitukselle investointien toteuttamisessa. Vieraanpääoman muutoksiin liittyy merkittävä korkoriski, etenkin yleisen maailmantalouden tilanteen ollessa epävarma.

Tytäryhtiö Tervon Kehitys toimii vuokranantajana markkinoilla ja yksi suurimmista vuokranmaksajista on Pohjois-Savon hyvinvointialue. Yhtiön omistuksessa olevista kiinteistöistä velat ja vastuut pysyvät konserniyhtiössä huolimatta siitä, ovatko kiinteistöt tuottavassa käytössä vaiko eivät. Hyvinvointialueen palveluverkoston suunnittelutyö on edelleen kesken, eikä ole tiedossa millaisia tiloja se tarvitsee käyttöönsä pitkällä tarkastelujaksolla seuraavien vuosien aikana.

Tytäryhtiö Kiinteistöosakeyhtiö Tervon vuokratalojen kiinteistöt ovat ikääntyneitä ja suurin osa kiinteistöistä on sosiaalista asuntotuotantoa, joiden vuokrataso on säädelty kohtuuhintaisuuden takaamiseksi.

Kuntakonsernin suurin taloudellinen ja toiminnallinen riski keskittyy emokunnan (kunta) tytäryhtiöiden velkaantumiseen, jota kiihdyttivät merkittävät investointipaineet ja palvelutuotannon kasvavat kustannukset. Mikäli tytäryhtiöt eivät selviydy taloudellista vastuistaan, realisoituvat emokunnalle takausvastuut. Tytäryhtiöiden tulee seurata talouttaan ennakkollisesti ja pyrkiä toiminnassaan riskien minimoimiseen.

1.18 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniyhtiöiden toimintaa ohjaa osakeyhtiölaki. Lisäksi kunnanvaltuuston 15.6.2023 hyväksymät konserniohjeet koskevat myös tytäryhteisöjä ja niiden hallituksia. Yhtiöiden ylimmästä päätöksenteosta vastaavat yhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat, jotka käyttävät päätösvaltaa hallituksen sopimalla tavalla. Toimitusjohtaja vastaa hallituksen päätösten toimeenpanosta, yhtiön hallinnon järjestämisestä sekä henkilökunnan toiminnasta. Tytäryhtiöiden hallitusten vastuulla on huolehtia siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisella tavalla. Tytäryhtiöiden hallitusten tulee varmistua siitä, että toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan.

Tytäryhtiöiden hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on huolehtia konserniohjeen käsittelystä yhtiön toimielimissä ja huolehtia kunnan ennakkokannan hankkimisesta

konserniohjeessa määrätyissä tilanteissa. Tytäryhtiöt ovat käyneet vuoden 2025 aikana konsernijaostossa antamassa selontekoa yhtiöiden ensimmäisen puolivuotiskauden tilanteesta.

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja, että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Konsernijohtoon kuuluvat hallintosäännön mukaan kunnanhallitus, konsernijaosto ja kunnanjohtaja. Konsernijaosto kokoontui vuonna 2025 kerran ja kunnanhallitus on antanut tilikauden 2025 yhden omistajaohjauksellisen ennakkokannanoton Tervon Kehitys Oy:lle yhtiön pyynnöstä. Kunnanhallitus teetti hallintosäännön mukaisesti ulkopuolisen arvioinnin konserniohjauksen tuloksellisuudesta keväällä 2025 ja kunnanhallitus on käsitellyt raportin tulokset kokouksessaan 26.8.2025.

1.19 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

TERVON KUNTA KONSERNI KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tilikausi 1.1.-31.12.2025

KONSERNITULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
		(1000 eur)	(1000 eur)
Toimintatuotot	+	3 712	3 821
Toimintakulut	-	-7 407	-7 283
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	+/-	-23	69
Toimintakate		-3 718	-3 393
Verotulot	+	3 443	3 336
Valtionosuudet	+	1 249	1 152
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	+	1	1
Muut rahoitustuotot	+	292	503
Korkokulut	-	-155	-213
Muut rahoituskulut	-	-7	-10
Vuosikate		1 105	1 376
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-	-748	-780
Omistuksen eliminointi	+/-	0	0
Arvonalentumiset	-	0	-780
Satunnaiset erät	+/-	62	1
Tilikauden tulos		419	597
Tilinpäätössiirrot	+/-	0	1
Tilikauden verot		-26	-10
Laskennalliset verot		-8	0
Vähemmistöosuudet	+/-	1	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	+/-	386	588
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
		2025	2024
Toimintatuotot / Toimintakulut, %			
= 100 x Toimintatuotot / Toimintakulut		50,1	52,5
Vuosikate / Poistot			
= 100 x Vuosikate / Poistot		147,7	176,4
Vuosikate, eur / asukas		796	975
Asukasmäärä		1 388	1 412

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

TERVON KUNTA KONSERNI

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tilikausi 1.1.-31.12.2025

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA		1.1.-31.12.2025 (1000 eur)	1.1.-31.12.2024 (1000 eur)
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	+/-	1 105	1 376
Satunnaiset erät	+/-	62	1
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-/+	-27	-10
Tulorahoituksen korjaukset	+/-	-78	-74
		<u>1 062</u>	<u>1 293</u>
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-	-516	-407
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	0	4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+	3	250
		<u>-513</u>	<u>250</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	549	1 140
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	-	0	0
Antolainasaamisten vähennys	+	0	0
		0	0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-781	-671
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-200	-148
		<u>-981</u>	<u>-148</u>
Oman pääoman muutokset	+/-	-1	-1
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	+/-	2	10
Vaihto-omaisuuden muutos	+/-	0	0
Saamisten muutos	+/-	140	239
Korottomien velkojen muutos	+/-	192	141
		<u>334</u>	<u>141</u>
Rahoituksen rahavirta	+/-	-648	70
Rahavarojen muutos	+/-	-99	1 210
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	+	3 760	3 859
Rahavarat 1.1.	-	3 859	2 649
	+/-	<u>-99</u>	<u>1 210</u>

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2025		2024
Investointien tulorahoitus, %	214,1	0	341,4
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v:lta, 1000€	3 007		2 191
Lainanhoitokate	1,3		1,8
Kassan riittävyys, pv	155		164

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

TERVON KUNTAKONSERNI KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2025	2024	1000 eur	2025	2024
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 369	13 730	OMA PÄÄOMA	9 461	9 180
Aineettomat hyödykkeet	718	803	Peruspääoma	6 487	6 487
Aineettomat oikeudet	207	242	Arvonkorotusrahasto	900	900
Muut pitkävaikutteiset menot	511	561	Muut omat rahastot	372	372
Ennakkomaksut	0	0	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 316	832
Aineelliset hyödykkeet	10 646	10 795	Tilikauden yli-/alijäämä	386	589
Maa- ja vesialueet	2 348	2 240			
Rakennukset	4 824	5 293	VÄHEMMISTÖOSUUDET	81	82
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 831	2 954			
Koneet ja kalusto	348	145	PAKOLLISET VARAUKSET	55	157
Muut aineelliset hyödykkeet	28	12	Eläkevaraukset		
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	267	151	Muut pakolliset varaukset	55	157
Sijoitukset	2 005	2 132	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	384	388
Osakkuusyhteisöosuudet					
Muut osakkeet ja osuudet	1 908	2 035	VIERAS PÄÄOMA	8 169	8 860
Joukkovelkakirjalainasaamiset			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	4 095	4 858
Muut lainasaamiset	37	37	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	534	520
Muut saamiset	60	60	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	2 176	2 378
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	53	59	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 364	1 104
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 728	4 878	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	18 150	18 667
Vaihto-omaisuus	1	1			
Saamiset	967	1 018			
Pitkäaikaiset saamiset	292	311			
Lyhytaikaiset saamiset	675	707			
Rahoitusarvopaperit	2 492	2 492			
Rahat ja pankkisaamiset	1 268	1 367			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	18 150	18 667			

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

	2025	2024		2025	2024
Omavaraisuusaste, %	52,6	49,6	Konsernin lainat, eur/asukas	4 518	5 125
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	97,2	106,5	Konsernin lainakanta 31.12.,teur	6 271	7 236
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	1 702	1 421	Lainat ja vastuut, 1000€ 31.12.	6 409	7 519
Kertynyt yli-/alijäämä, €/ asukas	1 226	1 006	Lainat ja vastuut, €/asukas	4 717	5 525
			Konsernin lainasaamiset, 1000€	37	37
			Kunnan asukasmäärä	1 388	1 412

1.20 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.20.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilinpäätöksen tuloslaskelman mukainen tilikauden tulos oli 253 062,55 euroa.

Poistoeromuutoksen kirjausten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 271 404,53 euroa, jonka kunnanhallitus esittää kirjattavaksi taseen oman pääoman kohtaan edellisten tilikausien yli-/alijäämä.

1.20.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntatalouden tasapainottamisesta säädetään kuntalain (410/2015) 110 § ja 118 §:ssä.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

1. Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
2. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
3. Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
4. Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Raja-arvon ylittävien arvojen (ns. punaiset valot) lisäksi on määritelty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

Kriisikuntakriteerit

Kriisikuntakriteerit					
Vuosi	Konserni/yli/alijäämä/€/as	Konserni vuosikatteen ja poistojen suhde	Kunnan tuloveroprosentti	Konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä €/as*	Konserni laskennallinen lainanhoitokate
2024	1 006	176,40	9,9	5525	1,80
2025	1 226	147,70	9,9	4717	1,30
* vuonna 2024 valtakunnan ka. 8549					

	Ei täyty
	Täyttyy
	Kiinnitettävä erityistä huomiota

Tervon kunnalla ei ole kertynyttä alijäämää taseessa.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Tavoitteiden toteutuminen

2.1 Vaalit (Tulosalue, 101)

2.1.1 Vaalit

Tulosalueen toiminnot

Kunnan keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä kunnassa ja tuottaa äänestyspalvelut voimassa olevien säädösten mukaisesti, valvoo vaalien järjestämistä ja äänestystilaisuuksien toimivuutta.

Tervon kunta muodostaa yhden äänestysalueen. Äänioikeutettuja on noin 1280.

Alue- ja kuntavaalien ennakoöänestys oli kotimaassa 2.–8.4.2025 ja ulkomailla 2.–5.4.2025. Vaalipäivän äänestys 13.4.2025.

Tavoitteet vuodelle 2025

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	Toteutuma
Vaalien järjestäminen hoituu luotettavasti säädösten edellyttämällä tavalla.	Toteuttaa vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit.	Virkailijasta johtuvien hylättyjen äänten lukumäärä.	<p>Aluevaalit 2025: Hylättyjä ääniä oli 17 kpl. Perustelu: Vaalilaki 85 §: 15 äänestyslipussa ehdokkaan numero on merkitty siten, ettei selvästi ilmene, ketä ehdokasta se tarkoittaa ja 2 äänestyslippu on tyhjä.</p> <p>Kuntavaalit 2025: Hylättyjä ääniä oli 18 kpl. Perustelu: Vaalilaki 85 §: 18 äänestyslipussa ehdokkaan numero on merkitty siten,</p>

			ettei selvästi ilmene, ketä ehdokasta se tarkoittaa.
--	--	--	--

VAALIT

VAALIT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	%
Toimintatulot	6 000,00	-4 270	1 730	1 723,40	-6,60	99,6
Toimintamenot	-13 800,00	3 840	-9 960	-9 645,89	-305,11	96,9
Toimintakate	-7 800	-430	-8 230	-7 931,49	-298,51	96,4
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-978		-978	-1 191,62	213,62	121,8

valtuustoon nähden sitovat erät

Selvitys olennaisista määrärahojen ylityksistä ja tuloarvioiden alituksista:

Aluevaaleissa hyvinvointialue korvaa kunnalle niitä kustannuksia, jotka aiheutuvat kunnalle pelkästään aluevaaleista. Korvauksen määrä oli 1,4 euroa äänioikeutettua kuntalaista kohti. Kuntavaalien osalta kunnat vastaavat omien vaaliviranomaistensa toiminnasta aiheutuvista kustannuksista. Budjetointi oli tehty oikeusministeriön keskimääräisen noin kahden euron mukaisesti. Menoarviossa oli budjetoinnissa arvioitu tarvittavan enemmän työvoimaa, koska ministeriön asettamat aikarajat tulosten ilmoittamiselle olivat kaksoisvaaleista huolimatta pysyneet ennallaan. Ylimääräistä työvoimaa ei kuitenkaan tarvittu niin paljon kuin budjetointivaiheessa arvioitiin. Asia on käsitelty talousarviomuutoksena.

2.2 Tarkastuslautakunta (Toimielin, 120)

2.2.1 Tilintarkastus (Tulosalue, 121)

Tulosalueen toiminnot

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Lautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioi kunnallisten palvelujen onnistumista palvelujen käyttäjien odotuksiin ja tarpeisiin nähden.

Tavoitteet vuodelle 2025

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	Toteuma
Valtuuston asettamien tavoitteiden arviointi.	Arviointisuunnitelman laatiminen/päivittäminen.	Arviointikertomus.	
Työohjelman mukainen toiminnan ja talouden arviointi.	Arviointi työohjelman mukaisesti.	Työohjelman toteutumisen seuranta.	

TILINTARKASTUS

TILINTARKASTUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	%
Toimintatulot						
Toimintamenot	-17 303,00		-17 303,00	-27 344,54	10 041,54	158,00
Toimintakate	-17 303,00		-17 303,00	-27 344,54	10 041,54	158,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-978,00			-7 576,71	4 182,78	584,2

valtuustoon nähden sitovat erät

Selvitys olennaisista määrärahojen ylityksistä ja tuloarvioiden alituksista:

Ylitykset johtuvat BDO:n laskutuksesta ja luottamushenkilöiden palkkioista. Asiaa ei ole käsitelty talousarviomuutoksena.

2.3 Kunnanhallitus (Toimielin, 130)**2.3.1 Yleishallinto (Tulosalue, 131)**

Yleishallinto vastaa kunnan hallinto, -henkilöstö, - ITC-, ja talouspalveluiden toimintaan liittyvistä hallinnollisista tehtävistä ja muista yleisistä toimintaedellytyksistä, kunnan kokonaiskehittämisestä, joukkoliikennepalveluista, kunnanhallituksen asioiden valmistelusta, esittelystä ja päätösten täytäntöönpanosta.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Tavoitteet vuodelle 2025

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	Toteuma
Asianhallinnan digitaalinen siirtymä	Sähköisen asianhallinnan ja arkistoinnin ohjelman käyttöönotto ja käytön opettelu	Järjestelmät käytössä, toteutunut/ei toteutunut	Osin toteutunut. Järjestelmä hankittu, käyttöönotto aloitettu 12/2025.
Palvelujen saavutettavuutta ja digitaalisuutta kehitetään.	Kunnan verkkosivujen uusimisprojekti.	Verkkosivujen uusimisprojektin toteutumisen seuranta: tehdyt toimenpiteet	Osin toteutunut. Verkkosivujen uusinta käynnistetty IsteKin kautta.
Kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.	Kuntakonsernin omistajaohjauksen tehostaminen.	Toteutunut/ei toteutunut	Osin toteutunut. Teetetty ulkopuolinen arviointi (BDO) arviointi omistajaohjauksen toteutumisesta valtuustokaudella 2021–2025.
Houkutteleva ja kilpailukykyinen työnantajakuva	Työsuhde-etujen käyttöönotto	Toteutunut/ ei toteutunut	Toteutunut. Otettu käyttöön työsuhde-etu e-passi.

YLEISHALLINTO

YLEISHALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	%
Toimintatulot	46 695,00		46 695,00	54 370,78	-4 675,78	110,0
Toimintamenot	- 998 150,00	-70 400	-1 068 550	-1 062 832,72	-5 717,28	99,5
Toimintakate	- 951 455,00	-70 400	- 1 021 855	-1 011 461,94	-10 393,06	99,0
Poistot ja arvonalentumiset	-53 815,00		-53 815,00	-49 697,09	-4 117,91	92,3
Laskennalliset erät	329 570,00		329 570,00	310 983,95	18 586,05	94,4

valtuustoon nähden sitovat erät

Selvitys olennaisista määrärahojen ylityksistä ja tuloarvioiden alituksista:

Toimintatulot ylittyivät talousarvioon arvioidusta hienoisesti. ICT-palveluiden myynti Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle jatkuikin oletettua pidempään sekä työterveyshuollon kelakorvaus toteutui

budjetoitua suuremmin. Vuokratulot jäivät virastotalon osalta hieman budjetoidusta, mutta käyttökorvauksia nostaa viraston akvaariotilan sekä valtuustosalin vuokraus. Suhteessa alkuperäiseen talousarvioon asiantuntijapalveluissa on ylitystä, koska on jouduttu hankkimaan ennakoimatonta juridista konsultointia. Lämmityskustannuksia on syntynyt odotettua enemmän, lämmön hinta noussut (ei tiedossa budjetointivaiheessa). Toimittajasta johtuvasta syystä henkilöstöhallinnon vakuutukset olivat jääneet laskuttamatta ja edellisten vuosien kustannukset ovat kirjautuneet vuodelle 2025.

Työmarkkinatuen tuen kuntaosuudet ovat nousussa sekä kuntien osuus työttömyystukien rahoituksesta laajeni vuoden 2025 alussa TE-palvelut 2024-uudistuksen myötä. Työmarkkinatuen lisäksi kunnat rahoittavat jatkossa osan Kelan maksamasta peruspäivärahasta ja työttömyyskassojen maksamasta ansiopäivärahasta. Työttömyydestä johtuvat kustannukset ovat vaikeasti ennakoitavia kuluja budjetointivaiheessa. Asia on käsitelty talousarviomuutoksena.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista

Julkisen talouden perusta on kansallisessa muutoksessa, kuntien tulorahoituksen pohja on epävarma.

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit.

a) toiminnalliset riskit

Tietojärjestelmä- ja tietoverkkojen toimintaan liittyvät riskit. Uusien toimintatapojen omaksuminen asianhallinnassa ja arkistoinnissa.

b) johtamisjärjestelmän riskit

Organisaation ohuus, tietokatkokset.

c) tukitoimintojen riskit

Palveluja ulkoistettu ulkopuolisille palveluntuottajille.

d) taloudelliset riskit

Ulkopuolinen vaikutus talouteen esim. inflaation vahvistuminen, hintojen nousu, korkojen kasvu.

e) omaisuusriskit

Kiinteistökanta on ikääntynyttä ja korjausvelan määrä kasvaa.

g) henkilöriskit

Organisaation ohuus, henkilöriskit realisoituvat helposti.

h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Tietoturvan varmistaminen ja siihen liittyvän osaamisen ylläpito ja kehittäminen on keskeistä.

Riskiä vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

Taloudellisten riskien realisoituminen mm. korkojen nousu ja kiihtyvä inflaatio heikentää kunnan taloudellista liikkumavaraa entisestään. Sijoitusinstrumenttien hallinnalla ja tappiota tuottavista

sijoituksista luopumisilla voidaan hallita rahoitusriskiä. Sopimushallinnalla voidaan hallita vastuurajapintoja tukipalveluissa.

Riskienhallintatoimenpiteiden toteutuminen:

Vuonna 2025 kunnan velkamäärä ei lisääntynyt ja korkokuluja pyrittiin hillitsemään lainamäärää (kuntatodistus) pienentämällä. Digitaalinen turvallisuus on ollut aktiivisessa seurannassa yhdessä palveluntuottajan kanssa. Koko henkilöstöä vaaditaan suorittamaan digiturvaan liittyvä koulutus.

Arvio tulevasta kehityksestä:

Kuntaorganisaatioon toiminta on riippuvainen kriittisen palvelutuotannon toimintavarmuudesta ja digitaalisesta turvallisuudesta. ICT-infrastruktuurin toimintaan liittyy teknisiä ulkoisia ja sisäisiä riskejä, mitkä reaalistuessaan voivat vaikuttaa tietojärjestelmien toimintavarmuuteen ja kunnan palvelujen tuottamiseen. Mikäli nykyistä hankintalainsäädäntöä uudistetaan, aiheuttaa se pahimmillaan vakavia riskejä kunnan ICT-infrastruktuurin toimintaan. Maailmantalous on murroksessa eikä kansallinen talous osoita vakautta, näillä voi olla merkittäviä riskejä kunnan rahoitukseen tulevaisuudessa.

2.3.2 Tekniset palvelut (Tulosalue 481)

Tulosalueen toiminnot

Teknisen palveluiden tehtävänä on järjestää laadukkaat yhdyskuntatekniset palvelut sekä ylläpitää sekä vuokrata kunnan kiinteistöjä ja toimitiloja taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä edistää hyvään ja terveelliseen, turvalliseen ja viihtyisään elinympäristön toteuttamista.

Teknisten palveluiden toiminnoista kiinteistönhoito, yleisten alueiden kunnossapito ja siivouspalvelut ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	Toteuma
Puistoalueiden ja leikkipaikkojen tehokas resurssointi.	Ylläpidettävät puistoalueet ja leikkipaikat kartoitetaan suunnitelmallisesti.	toteutunut/ei toteutunut	Osin toteutunut. Leikkipuistojen korjausvelan kartoittamista aloitettu.
Kiinteistökulujen pienentäminen ja tulojen nostaminen.	Tarpeettomien kiinteistöjen myyminen tai tilojen vuokraaminen.	Myyntikaupat kpl (asuin- ja toimitilat) Uudet vuokrasopimukset kpl	Osin toteutunut. Asuntokanta pysynyt vuokrausasteelta korkeana.

Vapaa-ajan asukkaiden osallistaminen	Mökkiläisfoorumin perustaminen Toimintojen/ tapahtumien järjestäminen	Toteutunut/ ei toteutunut	Ei toteutunut.
--------------------------------------	--	---------------------------	----------------

TEKNISET PALVELUT

TEKNISET PALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	%
Toimintatulot	326 560,00	24 000	350 560	406 535,99	-55 975,99	116,00
Toimintamenot	-575 382,00	4 350	-571 032	-631 851,93	60 819,93	110,70
Toimintakate	-248 822,00	28 350	-220 472	-225 315,94	4 843,94	102,20
Poistot ja arvonalentumiset	-165 934,00		-165 934,00	-165 970,75	36,75	100,00
Laskennalliset erät	-40 766,00		-40 766,00	-109 787,42	69 021,42	269,30

=valuustoon nähden sitovat erät

Selvitys olennaisista määrärahojen ylityksistä ja tuloarvioiden alituksista:

Tavoitteiden saavuttamista esti se, ettei teknisellä tulosalueella ei henkilöstöä työssä 1.6.2025 alkaen.

Suhteessa alkuperäiseen talousarvioon teknisellä tulosalueella tehtiin muutoksia johtuen seuraavista seikoista: Savusaunan terassin rakentamisesta saapui kesäkuussa 2025 maa- ja kotitalousseuralta talkootyöehdotus, jota ei ollut budjetoitu. Kodinkoneita hajonnut ja korjattu kunnan suoraan omistamista vuokra-asunnoista. Avantouintipaikalle hankittu uusi pumppu rikkoutuneen tilalle. Tervon tähti- kiinteistön tasauslasku näkyy toimintatuloissa sekä -menoissa. Kunta on ollut kiinteistön välivuokraajana vuoden 2026 alkuun. Palveluyhtiö Viisarit Oy:n sopimushallinnassa ollut kaavateiden ja yleisten alueiden talvikunnossapidon sopimus oli kilpailutettu talvikausille 2021–2025, sopimus päättyi 1.10.2026. Hankinta on kilpailutettu uudelleen Sansia Oy:n toimesta keväällä 2025 ja suhteessa aiempaan sopimuskauteen talvikunnossapidon kustannukset ovat nousseet merkittävästi.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista

Kiinteistöhuolto- ja siivouspalveluiden palvelujen tuottaja tarkastelussa. Kunnan omistamat kiinteistöt ikääntyneitä ja kysyntä asuinrakennuksia lukuun ottamatta vähäistä.

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

a) toiminnalliset riskit

Energian saantihäiriöt, vedenjakelun häiriöt, kiinteistöjen kuntoon liittyvät ongelmat.

b) johtamisjärjestelmän riskit

Vähäiset resurssit.

c) tukitoimintojen riskit

Mahdolliset muutokset palveluntuottajassa.

d) taloudelliset riskit

Yleinen hintakehitys, korkojen nousu.

e) omaisuusriskit

Korjausvelkaa kiinteistössä ja yleisessä infrassa.

f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit

Kysyntä ja tarjonta eivät vastaa toisiaan palveluluiden kilpailuttamisessa tai tilojen vuokraamisessa.

g) henkilöriskit

Resurssien riittävyys, tulosalueelle varattu vakituisten henkilöstökuluissa 48 työpäivää vuodessa.

h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Ulkopuolisten palveluntuottajien kyky toimia poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa.

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

Muista kuin välttämättömistä kiinteistöomistuksista luopuminen. Vakuutuksilla varautuminen.

Kunnan laatimissa sopimuksissa kiinnitetään huomiota jatkuvuuden hallintakeinoihin.

Riskienhallintatoimenpiteiden toteutuminen:

Tekniselle tulosalueelle on perustettu kuntatekniikan asiantuntijan virka ja viralle on haettu sekä myönnetty täyttölupa. Teknisten tukipalveluiden palveluntuottaja on vaihdettu isompaan organisaatioon.

Arvio tulevasta kehityksestä:

Mahdolliset hankintalain muutokset vaikeuttavat teknisten tukipalveluiden kustannusten arviointia tulevaisuudessa. Yleinen inflaatio aiheuttaa kustannusten nousua. Kiinteistöjen ja yleisen korjausvelka alkaa realisoitua ja aiheuttaa saneerauspainetta.

2.4 Kunnanhallituksen elinkeinojaosto (Toimielin, 160)

2.4.1 Elinkeinotoiminta (Tulosalue, 161)

Tulosalueen toiminnan kuvaus:

Elinkeinotoiminta vastaa kunnan edunvalvonnasta, suhdetoiminnasta, elinvoiman johtamisesta sekä viestinnästä ja markkinoinnista. Elinkeinotyöryhmä valmistelee ja koordinoi elinkeinohankkeiden suunnittelua. Elinkeinoasiantuntijan työpanos hankitaan ostopalveluna Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:stä.

Elinkeinopalveluja ja kuntakehitystä tehdään kuuden kunnan yhteisessä Kehitysyhtiö SavoGrowssa, joka toteuttaa kehittämishankkeita ja yritysneuvontaa paikallispalveluna.

Yhteiset hankkeet vuonna 2025 ovat keskittyneet mm. matkailun ja monipaikkaisuuden edistämiseen, yritysten osaamisen nostoon ja uudistumiseen, marjanviljelyyn, elinkeinokalatalouden edistämiseen, kuntien ilmastosuunnitelmien toimeenpanoon ja kotouttamiseen.

Yritysten kehittämishankkeissa Tervossa ovat korostuneet Kyvykäs-hankkeen yrityssparraukset, matkailuun liittyvät toimet sekä elintarvike- ja teknologiatoimialat. Lisäksi yrittäjille on tarjottu laaja kattaus koulutuksia tekoälystä digitalisaatioon. Laajempaa sijoittumispalvelukonseptia varten toteutettiin Tontti- ja toimitilarekisteri.

Tulosityksikön tavoitteet vuodelle 2025

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	Toteuma
Kunnan vuokrattavien toimitilojen markkinointitoimenpiteiden tehostaminen.	Luodaan toimitilatieoista viestintämateriaalia ja viedään ne sähköisille kauppapaikoille.	Näkyvyys: Tontti- ja toimitilarekisterissä syksyn aikana 9 kohdetta Tervosta. Tilojen vuokrausaste on noussut vuonna 2025 mm. kalankäsittelytilaan on saatu vuokralainen	SavoGrow kuvannut toimitilat, kuvat kuvapankissa kunnan käytössä. SavoGrow tuottanut Tontti- ja toimitilarekisterin (julkaisu 10/2025), joka on maksutta kunnan ja yritysten käytössä. Kartoitettu tilojen kuntoa ja pyydetty tarjouksia vuokrauskelpoiseksi saattamiseen. Käyttökuntoisista tiloista vuokrattuna 70 %.
Kuituverkkorakentamisen edistäminen.	Kuituverkkoselvitystyön jatkaminen ja kuituverkkorakentajien kontaktointi.	Selvityksen toteutuminen ja kaikkien potentiaalisten rakentajien tavoittaminen.	Toteutunut. Kunta on ollut lisäämässä Karelnet Oy:n näkyvyyttä sekä tehnyt yhteistyötä yhtiön kanssa. Karelnet Oy on jättänyt Pohjois-Savon elinvoimakeskukseen kyläverkkotukihakemuksen syyskuussa 2025

			valokuiturakentamisen tuesta
Kunta vaikuttaa aktiivisesti SavoGrown elinkeino- ja elinvoimapalveluiden kehittämiseen.	Elinkeinoasiantuntijan työpanoksen hyödyntäminen elinkeinotyöryhmän asettamissa toimeksiannoissa. Aktiivinen mukanaolo SavoGrown hankkeissa.	Mittarit määräytyvät kullekin hankkeelle hakuvaiheessa	Hankkeet: Tervoon kohdistuneet toimenpiteet Kyvykäs-hanke: yrityssparraukset 11 yritykselle ja laaja koulutustarjonta (21 kpl v. 2025) ELTUVA-hanke: elintarviketurvallisuuteen liittyvä kehitysohallitusosuus osallistuvilla yrityksillä VisitSavo-hanke: pyörämatkailun kehittämistyö (SavoGravel-reitistö julkaistu), yritysneuvontaa, yhteismarkkinointitoimenpiteitä, työpajat ja verkostoitumistilaisuudet TechSavo-hanke: asiakasneuvontaa yrityskehityshankeen toteuttamiseen ja yhteistyökumppanin löytämiseen Monipaikkaisuudesta boostia -hanke: etätyötila Lokinpesän kehittämistarpeiden selvitys

			<p>Kalasta kasvua -hanke: uusi kalastaja alueelle ja alueen markkinointi</p> <p>Suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon (SISU) -hanke: ilmastosuunnitelmien ja käytännön ilmastotoimien juurruttaminen kuntaan.</p> <p>Tontti- ja toimitilarekisteri -hanke: toteutettiin toimitilarekisteri ja kuvattiin Tervon kohteet</p>
Kunnan yritystukien vaikuttavuuden parantaminen.	Elinkeinoasiantuntijan tekemä yritystukiselvitys, joka sisältää yritysten ”tukemisen” eri elementit ja vertailun vastaaviin kuntiin.	Selvityksen toteutuminen	Toteutunut. Yritystukien perusteet päätetty khall. § 20.5.2025 § 108
Etätyötilan kehittäminen	Kehittämishanke etätyötilan kehittämiseen Mansikka ry:ltä.	Hankkeen toteutuminen.	Ei toteutunut.
Kunnan tulopohjan laajentamisen mahdollisuuksien selvittely.	Selvitetään energiahankkeiden mahdollisuuksia.		Toteutunut. Kontaktoitu energiatahoja, uusiutuvan energian tupailta.

TOIMINTA- JA TUNNUSLUKUJA

	TP 2024	TA 2025	TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2025
Yritysneuvonta ja Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:n palvelut kustannukset €/asukas	57	57	57
Elinkeinohankkeiden ulkopuolinen rahoitus			9 324,58
Elinkeinomarkkinointi ja viestintä €/asukas	18	17	16
Kunnan yritystuet	8436	6000	4 523,35

Elinkeinopalveluiden toimintatilastot	2025	Muutos edelliseen vuoteen
Asiakkaita	40	+15
Asiakastapahtumia:	219	+56
• toimiviin yrityksiin liittyvät	63	
• aloittaviin yrityksiin liittyvät	10	
• hankkeisiin liittyvät	27	
• kunnan toimeksiantoihin liittyvät	119	
Perustetut yritykset	4	-4
Lakanneet yritykset	4	-5
Kuntaan kanavoitunut julkinen yritysrahoitus:		
• Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto, investointiavustus (EMKVR)	1 984 901	
• ELY:n Maaseudun yritysrahoitus	76 962	
• Leader-yritysrahoitus	7 078	

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Elinkeinotoimen osalta merkittäviä taloudellisia riskejä kunnan kannalta ei ole. Toiminnallisia riskejä ovat henkilöstöresurssointi sekä työajan käyttö elinkeinotoiminnan kannalta keskeisiin tehtäviin. Alueen yritysten kannalta elinvoiman lisääntymisen keskeisenä riskinä ovat mm. edelleen nouseva inflaatio, korkea korkotaso sekä työvoimapula erityisosaajien osalta.

Kunnan riskejä voidaan hallita priorisoimalla niukkaa aikaresurssia kunnan elinvoimaisuuden kannalta merkittävämpiin tehtäviin.

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi:

Kunnan elinkeinopalvelut tuotetaan Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:n toimesta. Tämä vähentää kunnan riskiä palvelutuotannon katkoksista.

Arvio tulevasta kehityksestä:

Kunnassa ei ole suuria yhteisöveron maksajia. Tervon yritys rakenne on mikroyritysvaltainen. Mikroyritysten työllistämisaikutus syntyy ennen kaikkea yrittäjän itsensä työllistymisen kautta. Kuntaan sijoittuvien yritysten palvelupolun sujuvuus ja erilaisissa verkostoissa toimiminen yritysten sijoittumisen käynnistämiseksi Tervon kuntaan ovat oleellisia tulevaisuuden toimenpiteitä. Elinkeino toimella on entistä suurempi yhteys kunnan työllisyyden hoitoon ja tätä kautta kunnalle koituiin työllisyyden hoidon kustannuksiin.

ELINKEINOTOIMINTA

Kunnanhallituksen elinkeinojaosto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	%
Toimintatulot	800		800	9 848,25	-9 408,25	1231,0
Toimintamenot	-178 455,00		-178 455,00	-171 353,90	-7 101,01	96,0
Toimintakate	-177 655,00		-177 655,00	-161 505,65	-16 149,35	90,9
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-5 409,00		-978	-33 460,39	28 051,39	618,6

valtuustoon nähden sitovat erät

2.4.2 Ympäristötoimi (Tulosalue, 601)

Tulosalueen toiminnot

602 Hallinto

610 Rakennusvalvonta

620 Ympäristönsuojelu

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Nilakan ympäristölautakunta vastaa kunnan rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä sekä valvonnasta Keiteleen, Tervon ja Vesannon kuntien alueella 1.1.2019 lähtien.

Ympäristölautakunta toimii alueen rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena.

Rakennusvalvonta osaltaan edistää, opastaa ja valvoo laadukkaana rakennetun ympäristön, rakennuskannan sekä hyvän kuntakuvan syntymistä ja säilymistä sekä huolehtii yleisen edun huomioon ottamista. Rakennusvalvonta selvittää rakennushankkeiden luvanvaraisuuden ja käsittelee rakentamiseen liittyvät luvat. Lisäksi rakennusvalvonnan tehtäviin alueella kuuluu mm. maisematyöluvat.

Ympäristönsuojelu valvoo ympäristön ja vesistön pilaantumista aiheuttavia toimintoja, neuvoo kuntalaisia ja tuo ympäristönäkökulmaa paikalliseen päätöksentekoon. Ympäristönsuojelussa käsitellään ympäristölupia, maastoliikennelain mukaisia lupia ja ilmoituksia sekä annetaan määräyksiä ympäristötilan parantamiseksi. Lausunnoilla ympäristönsuojelu antaa paikallisen näkemyksen erilaisiin hankkeisiin ympäristönäkökulmasta.

Ympäristönsuojelun toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2025

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	Toteuma 2025
Valvontaohjelman toteuttaminen	Valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset	Valvontaohjelman ajantasaisuus	Toteutunut suunnitellun mukaisesti
Pohjavesien suojelusuunnitelman voimaan saattaminen	Suunnitelmaluonnoksen viimeistely, kuulutus ja päätöksenteko	Suunnitelman merkintä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään	Suunnitelma on kuulutettu ja viimeistelyä vaille valmis tietojärjestelmään merkittäväksi
Sähköisten palveluiden kehittäminen	Sähköisen lupapalvelun hankinta ja käyttöönotto	Lupahakemusten sähköinen vastaanotto	Ei toteutunut suunnitellun mukaisesti
Ympäristönsuojelun toimenpiteet	Luvitukset, tarkastukset, lausunnot, viranhaltijapäätökset, neuvonta	Toimenpiteiden lukumäärä (35 kpl)	Valvontatoimenpiteitä tehtiin Tervon kunnan alueella 26 kpl

Rakennusvalvonnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2025

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	Toteuma 2025
Käynnistetään rakennusjärjestyksen päivittäminen yhteisesti Keiteleen ja Vesannon kuntien kanssa	Rakennusjärjestyksen päivittämisen käynnistäminen rakentamislain voimaantulon vuoksi	Päivitystyö käynnistetty	Ei ole käynnistetty
Sähköisten palveluiden kehittäminen	Sähköisen lupapalvelun hankinta ja käyttöönotto	Lupahakemusten sähköinen vastaanotto	On käyttöönotettu
Rakennusvalvonnan toimenpiteet	Luvitukset, tarkastukset, lausunnot, viranhaltijapäätökset ja neuvonta	Sujuva ja asiakaslähtöinen lupamenettely, asiakaspalvelu ja neuvonta	Osittain toteutunut
Rakennusvalvonnan taksan tarkistaminen yhteisesti Keiteleen ja Vesannon kuntien kanssa	Rakennusvalvonnan taksan tarkistamisen käynnistäminen rakentamislain voimaantulon vuoksi	Taksan tarkistustyö käynnistetty	Uutta taksaa ei ole vielä otettu käyttöön

Ympäristötoimen talouden toteuma vuonna 2025

Ympäristötoimi	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteuma	Poikkeama	%
Toimintatulot	57 800,00	4 000,00	61 800,00	68 147,07	-6 347,07	110,3
Toimintamenot	-186 662,00	-23 700,00	-210 362,00	-203 379,49	-6 982,51	96,7
Toimintakate (netto)	-128 862,00	-19 700,00	-148 562,00	-135 232,42	-13 329,58	91,0
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-12 738,00		-12 738,00	-19 974,09	7 236,09	156,8

=valtuustoon nähden sitovat erät

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista

- toiminnalliset riskit
- johtamisjärjestelmän riskit
- tukitoimintojen riskit
- taloudelliset riskit

e) omaisuusriskit

g) henkilöriskit

h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi:

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat pääasiassa johtamisjärjestelmän riskit, taloudelliset riskit ja henkilöriskit. Viranhaltijoiden toimenkuvat ovat laajat, joten viranhaltijat sekä suunnittelevat yksikön toiminnan että toteuttavat itsenäisesti suunnitelmaansa. Näin ollen yhdelle henkilölle kertyy laaja tietopohja oman yksikkönsä asioista, mutta muilla työpaikan sisäisillä tahoilla näin ei välttämättä ole. Henkilöriski muodostuu suureksi, sillä avainhenkilön ollessa estynyt johtamaan, ei todennäköisesti välittömästi saada yhtä osaavaa henkilöä jatkamaan. Tämä voi johtaa asioiden käsittelyn viivästymiseen.

Taloudellisen riskin näkökulmasta katsottuna on epätodennäköistä, että varsinkaan ympäristönsuojelu voisi kattaa tuloillaan kaikki tai suurinta osaa menoistaan. Kunnan taloudelta tämä vaatii joustavuutta.

Riskejä on mahdollista hallita siten, että tehdään laajemmin yhteistyötä muiden viranhaltijoiden ja esihenkilön kanssa. Heille tulee välittää tieto siitä, kuinka yksikkö toimii ja mitä sen toiminta edellyttää. Yksittäisen viranhaltijan toimintaa tulee tukea työyhteisön sisällä. Kouluttautuminen puolin ja toisin vähentää myös henkilöriskiä. Yhteistyötä tulee tehdä myös maakunnan muiden vastaavissa tehtävissä toimivien viranhaltijoiden ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa, jotta asiantuntemuksen laatu säilyy ja valvontatehtävissä noudatettavat linjaukset pysyvät yhdenmukaisina samalla alueella. Talouden riskiä on mahdollista hallita arvioimalla uudelleen taksoja, tuomalla valvonnan piiriin lisää valvottavia kohteita ja mainostamalla kunnassa tarjolla olevia tontteja ynnä muita tuloja tuovia palveluja.

2.5 Sivistyslautakunta (Toimielin, 300)

2.5.1 Koulutustoiminta (Tulosalue, 301)

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuslain 2§:n mukaan varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvu, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia; tukea lapsen oppimisen edellytyksiä; toteuttaa monipuolista pedagogista toimintaa; järjestää tukea varhaiskasvatuksessa; kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja; toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Tervon kunnassa toimii 36-paikkainen päiväkotikurkku, jossa järjestetään koko kunnan varhaiskasvatus. Päiväkotikurkku toimii laajennetuilla aukioloajoilla tarjoten myös ilta- ja viikonloppuhoitoa tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi. Päiväkodissa toimii kaksi ryhmää, jotka on jaettu ikäryhmittäin. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan jokaiselle päiväkodissa olevalle lapselle yhdessä lapsen huoltajan kanssa. Siinä asetetaan suunnitelmallisia tavoitteita liittyen lapsen hyvinvointiin, kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen.

Tervon kunnan varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on päivitetty vastaamaan varhaiskasvatuslain mukaisia tavoitteita ja ne on otettu käyttöön 1.8.2022.

Varhaiskasvatuksen toiminnalliset tavoitteet 2025

Tavoitteet	Suunnitellut toimenpiteet	Toteuma 1.1.–31.12.2025
Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssin käyttöönotto	-Tarvittavat koulutukset ja opastus henkilökunnalle	Henkilökunta opastettu Valssin käyttöön: -varhaiskasvatuspäällikön tuki ja ohjaus - Valssin käyttöä harjoiteltiin keväällä ja se onnistui täysin syksyn toimintakaudella Henkilökunta vastannut yhdeksään Valssikyselyyn (kaksi kyselyä keväällä ei tuottanut raporttia virheellisten vastausten vuoksi) Valssin vastaustulokset varhaiskasvatuspäällikkö esivalmistellut ja tulokset käyty aina yhdessä henkilökunnan kanssa: -talon palaverissa suunniteltu jatkotoimenpiteet tulosten perusteella
Varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittäminen	-Ymmärretään leikin pedagoginen merkitys oppimiselle ja kehitykselle, leikin tukeminen, positiivinen leikkiympäristö	Keskusteltu henkilökunnan ja varhaiskasvatuspäällikön kesken leikin merkityksestä, leikin tukemisesta ja leikkiympäristöjen kehittämisestä, sekä aikuisen roolista lasten leikissä

	<p>-Pienryhmät -Positiivinen ja ratkaisukeskeinen toimintamalli -Tiimipalaverit ideoimiselle, kehittymiselle ja toiminnan tarkastelulle -Leikin vuosikello -Lasten ja huoltajien osallistaminen</p>	<p>Ohjatun leikin- päivä perjantaisin -lapsia ja huoltajia osallistettu</p> <p>Pienryhmät toteutuneet lähes joka päivä, myös iltapäivisin suunnitellusti ja lapsilähtöisesti</p> <p>Valssi (laadun valvontajärjestelmä) otettu onnistuneesti käyttöön pedagogiikan kehittämisen tueksi ja arvioimiseksi: -arviointi ja jatkotoimenpiteet yhdessä varhaiskasvatuspäällikön ja henkilökunnan kanssa</p> <p>Kolme pidempää Talonpalaveria+ lyhyemmät Talonpalaverit kerran kuussa sekä tiimipalaverit toteutuneet osittain, kaksi opettajapalaveria</p> <p>Varhaiskasvatuksen erityisopettajan päivä kerran kuussa</p> <p>Lastenhoitajilla suunnittelupäiviä laadukkaan toiminnan lisäämiseksi</p> <p>Henkilökunta osallistunut hyvin alan koulutuksiin</p> <p>Lasten haastattelut tehty keväällä ja syksyllä 4–5-vuotiaille lapsille.</p> <p>Vasukeskustelut käyty kaksi kertaa vuodessa jokaisen perheen kanssa</p> <p>Perheiden tukeminen moniammatillisesti (päiväkodin henkilöstö, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, neuvola, puhe- ja toimintaterapeutti, sosiaalitoimi)</p> <p>Lapset puheeksi -menetelmä otettu käyttöön syksyllä päiväkodissa aloittaneiden perheiden kanssa: -jatkossa myös kaikille 4-vuotiaiden lasten perheille</p> <p>Perheitä osallistettu: vanhempainilta kaksi kertaa (kevät infopitoinen, syksy toiminnallinen), Vasuviikot, joulumarkkinat, mediakasvatuksen perhetehtävät, liikuntapassi perheille, joulukorttityöpaja ym.</p> <p>Kaksi kyselyä perheille tehty syksyllä:</p>
--	---	--

		asiakastyytyväisyys- ja ideointikysely toiminnan kehittämistä
<p>Myönteinen ja sitoutunut vuorovaikutus</p> <p>Myönteinen ja kunnioittava vuorovaikutus henkilöstön välillä</p>	<p>-Keskustelut henkilökunnan kanssa> yhteiset arvioinnit</p> <p>-Havainnointi, sensitiivinen huomioiminen</p> <p>-Henkilökunnan tyhy-toiminta</p> <p>-Henkilökunnalle materiaaleja ja harjoitteita vuorovaikutukseen liittyen</p>	<p>Henkilökunnan kehityskeskustelut käyty keväällä:</p> <p>-keskusteltu työyhteisön työhyvinvoinnista, työilmapiiristä, henkilökunnan välisestä vuorovaikutuksesta</p> <p>Henkilökunta vastannut kahteen Valssikyselyyn:</p> <p>-tulokset ja jatkotoimenpiteet tehty keskustellen varhaiskasvatuspäällikön ja henkilökunnan kanssa</p> <p>Jokainen työntekijä vastannut vuoroviikoin työhyvinvoinnin toteutumisesta</p> <p>Syksyllä tehty työhyvinvoinnin vuosikello, jota toteutettu</p> <p>TYHY-päivä kaksi kertaa vuodessa toteutunut</p> <p>Asiakastyytyväisyyskysely huoltajille tehty syksyllä:</p> <p>-palaute ja jatkotoimenpiteet keskusteltu varhaiskasvatuspäällikön ja henkilökunnan kanssa</p> <p>Henkilökunnalle tehty esihenkilöpalautte-/johtamisen kehittämiskysely:</p> <p>-palaute ja jatkotoimenpiteet keskusteltu varhaiskasvatuspäällikön ja henkilökunnan kanssa</p>

Esiopetus

Esiopetuksen tehtävänä on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Esiopetus on osa varhaiskasvatusta, sen järjestämisestä säädetään Perusopetuslaissa (1998/628).

Tervossa esiopetus järjestetään Tervon Yhtenäiskoululla. Esiopetuksessa on käytössä Nilakan kuntien yhteinen esiopetuksen opetussuunnitelma. Tätä täydentää Tervon kunnan joustavan esi- ja alkuopetuksen suunnitelma. Esiopetusryhmän koko vaihtelee vuosittain. Opetuksesta vastaa yksi esiluokanopettaja. Koulukäynninohjaaja on alkuopetuksen kanssa yhteinen. Tervossa toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta ottaen huomioon ikäluokan koko ja käytettävissä olevat resurssit.

Esiopetus on maksutonta. Varhaiskasvatuslain (2018/540) mukaisesti esiopetuksen oppilaalla on oikeus täydentävään varhaiskasvatukseen, joka on maksullista.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävänä on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohja hyvälle kasvulle. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatusyötä, lapsen tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä. Toiminnalla pyritään tukemaan lapsen eettistä kasvua, edistämään osallisuutta, ennaltaehkäisemään syrjäytymistä ja lisäämään tasa-arvoa yhteiskunnassa.

Tervon yhtenäiskoulu ja päiväkoti Kurrekumpu järjestävät yhdessä aamu- ja iltapäivätoimintaa. Aamuisin toiminta on Kurrekummussa ja iltapäivisin Tervon yhtenäiskoululla. Perusopetuslain mukaisesti aamu- ja iltapäivätoimintaan voivat hakea ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaat ja tätä vanhemmat erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat.

Tervon kunnan aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet päivitettiin vuoden 2025 aikana.

Perusopetus

Perusopetuksen tehtävänä on oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävästä elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Tervon kunnassa toimii yksi peruskoulu, Tervon yhtenäiskoulu, joka tarjoaa esi- ja perusopetusta noin sadalle lapselle ja nuorelle. Tervon yhtenäiskoulun henkilöstön määrä oli noin viisitoista. Yhteistyötä henkilöstön osalta tehtiin Vesannon ja Keitelelen kuntien kanssa. Syksyllä koulun oppilasmäärä nousi yli sadan ja oli pari oppilasta enemmän, kuin ennusteessa.

Oppilasmääräennuste 2024–2030						
Yhtenäiskoulu	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030
Esiopetus	11	8	5	13	4	4
1.-6. luokat	64	57	57	57	58	52
7.-9. luokat	23	38	37	33	27	29
yhteensä	98	103	99	103	89	85

Osa opetuksesta toimi vielä vuoden 2025 loppuun väistötiloissa. Uutta koulua rakennettiin vanhan koulun kylkeen, mikä heijastui väistämättä myös koulun toimintaan koko vuoden ajan. Väistötilojen lisäksi väliaikaisratkaisut, kuten välituntialueen pienentäminen, vaativat niin

henkilöstöltä kuin oppilaita joustavuutta ja kykyä sietää äkillistäkin muutosta. Rehtori ja muu henkilöstö osallistuivat omalla pedagogisella asiantuntijuudellaan kouluhankkeen eri vaiheisiin. Erityisesti hankintojen suunnittelu, uuteen kouluun muuttamisen valmistelu ja joulukuussa itse muuttaminen olivat konkreettisia toimia, joissa tarvittiin kaikkien työpanosta. Syksyn aikana uuteen kouluun siirtyminen oli selkeästi prioriteetti, joka vei ennakoitua enemmän aikaa muulta yhteiseltä toiminnalta. Esimerkiksi toimintakulttuurin kehittämiseen ei pystytty syksyn 2025 aikana ohjaamaan riittävästi aika- ja johtamisresursseja.

Perusopetuksessa toteutettiin vuoden 2025 aikana kolme keskeistä uudistusta. Uudistukset tulivat voimaan 1.8.2025. Ensinnäkin oppilaiden perustaitojen vahvistamiseksi perusopetuksen tuntijako muuttui niin, että äidinkielen ja matematiikkaan lisättiin alaluokille yhteensä kolme vuosiviikkotuntia opetuksen järjestäjän päättämän tuntijaon mukaisesti. Tervossa tämä uudistus tarkoitti muutoksia myös muuhun tuntijakoon, kun koulukuljetusten järjestämiseksi oppilaiden koulupäivien pituuksia tuli tasata. Toiseksi oppimisen tuki uudistui, kun vanha kolmiportaisen tuen järjestelmä lakkasi. Uudistuksen myötä oppimisen tukea järjestettäessä puhutaan oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä, ryhmäkohtaisesta tuesta ja oppilaskohtaisesta tuesta. Painopistettä siirrettiin ennakoivaan tukeen, jotta vahvempien tukitoimien tarjoamiselle olisi jatkossa vähemmän tarvetta. Uuden lain mukaisen tuen mallin omaksumiseksi tehtiin koulussa systemaattisesti työtä. Kolmantena uudistuksena on syytä nostaa esiin mobiililaitteiden käyttöön koulussa liittyvä lainsäädännön muutos. Koulun järjestyssäännöt päivitettiin ja uusissa järjestyssäännöissä mobiililaitteiden käyttökielto ulotettiin kattamaan koko koulupäivä.

SavoGrow -kunnat sekä Konnevesi saivat rahoitusta digitaalisten oppimisympäristöjen kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa. Tervon ja Vesannon kunnat muodostavat kuntaparin. Hankkeessa on kokeiltu keinoja kahden kunnan yhteisten opettajien hyödyntämiseen ja verkkovälitteisen opetuksen lisäämiseen. Keväällä kokeiluihin osallistuivat yksittäiset opettajat ja syksyllä yhteistyötä tehtiin Keiteleen kunnan kanssa niin, että verkkovälitteistä opetusta oli yhdelle ryhmälle viikoittain. Tervon osalta hankkeeseen osallistumisen laajuutta lienee rajoittanut meneillään ollut kouluhanke, jolloin voimavaroja muulle hanketyölle on ollut niukasti käytettävissä. Hanke kuitenkin jatkuu edelleen vuoden 2026 aikana. SavoGrow-kuntien yhteistyönä alkoi myös oppimisen tuen uudistuksen tiedonhallintaan liittyvä hanke, johon Tervosta osallistui rehtori, laaja-alainen erityisopettaja sekä koulusihteeri. Hanke tuki ja tukee oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanoa.

Opiskeluhoollon palvelujen järjestämisvastuu on Pohjois-Savon hyvinvointialueella. Opiskeluhoollissa työskentelevät koulukuraattorit ja psykologit sekä kouluterveydenhuollon henkilöstö ovat hyvinvointialueiden työntekijöitä. Opiskeluhoolto, johon kuuluu yhteisöllinen opiskeluhoolto ja opiskeluhoollon palvelut, on edelleen opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhdyspinnalla toimiva kokonaisuus, jossa vastuu jakaantuu koulutuksenjärjestäjien ja hyvinvointialueiden kesken. Koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja työskentelevät koululla kerran viikossa, koululääkäri kerran kahdessa kuukaudessa. Koulupsykologin palvelut toteutettiin edelleen konsultoivana vuoden loppuun saakka.

Esi- ja perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet 2025

Tavoitteet	Suunnitellut toimenpiteet	Toteuma 1.1.–31.12.2025
Toimiva, resurssiviisas, henkilöstörakenne ja työn johtaminen	<p>Tiimitoiminta ja muut johtamista tukevat rakenteet</p> <p>Selkeät tehtäväkuvat ja vastuut; perehdyttäminen ja opastaminen</p> <p>Henkilökunnan kehityskeskustelut oikea-aikaisesti</p>	<p>Tiimit kokoontuneet säännöllisesti.</p> <p>Tehtäväkuvat esillä työpaikkakansiossa Teamsissa. Erytistehtäviin hakeutumiseen kiinnitetty huomiota.</p> <p>Perehdytysaineiston päivitys kesken.</p> <p>Kehityskeskustelut käyty keväällä.</p> <p>Henkilöstörakenteen tulevaisuudenkuva kesken.</p>
Koulun toimintakulttuuri tukee oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointia	<p>Yhteistyö toiminnan suunnittelussa; koulun arvot</p> <p>Järjestyssääntöjen uudistaminen</p> <p>Hyvinvoinnin vuosikellon hyödyntäminen</p> <p>Arjen turvallisuuden huomiointi</p> <p>Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen; tukioppilastoiminnan kehittäminen</p> <p>Yhteisöllinen opiskeluhoultotyö</p> <p>Koulupoissaolojen ehkäiseminen ja kouluun kiinnittyminen; SavoGrow-kuntien hankkeeseen osallistuminen</p>	<p>Koulun arvotyötä tehty, opetussuunnitelmaan kirjaaminen puuttuu.</p> <p>Järjestyssäännöt päivitetty.</p> <p>Hyvinvoinnin vuosikello käytössä, vaatii edelleen harjoittelua.</p> <p>Arjen turvallisuuden huomiointi erityisesti rakennustyömaahan liittyen. Ei rakennusaikaan liittyviä onnettomuuksia. Koulutapaturmat tilastoitu lukuvuoden päätteeksi (5). NouHätä-oppitunnit kahdeksaluokkalaisille.</p> <p>Tukioppilastoiminnan toimintakertomus 2024-2025 laadittu. Tukioppilaille koulutusta syksyllä.</p> <p>Oppilaskunta ja tukioppilastoiminta eriytetty omiksi toiminnoiksi. Oppilaskunta kokoontunut säännöllisesti.</p> <p>Yhteisöllinen opiskeluhoultoryhmä kokoontunut kymmenen kertaa, joista kaksi laajana.</p> <p>Poissaolojen määrä tilastoitu ja kerätty tieto toimenpiteistä. Poissaoloihin liittyvä hanke päättyi.</p>

		Käyttöön materiaaleja toiminnan tueksi.
Alueellinen yhteistyö ja osaamisen lisääminen perusopetuksessa	SavoGrow-kuntien yhteiset hankkeet ja sivistysjohdon yhteistyö Yhteiset koulutukset Oppimisen tuen uudistamiseen varautuminen; opetussuunnitelmayhteistyö ja muu riittävä tuki oppimisen tuen uudistamisen osalta	Kolme opettajaa osallistunut kuntien yhteiseen etäopetuksen kehittämishankkeeseen keväällä 2025. Syksyllä aloitettu etäyhteyksien hyödyntäminen opetuksessa säännöllisesti. Yksi yhteinen koulutus, johon kaikki opettajat osallistuivat. Aluetapaamisia Savogrow-kuntien kesken kymmenen ja lisäksi muita yhteisiä teematapaamisia. Oppimisen tuen osalta päivitetty opetussuunnitelma otettu käyttöön elokuussa. Ei alueellista yhteistyötä opetussuunnitelman osalta. Oppimisen tuen uudistuksen tukena oppimisen tuen tiimi erityisopettajan vetämänä. Uudistukseen liittyvä kuntien yhteinen hanke alkanut syksyllä. Tuetaan yhteisten käytäntöjen ja tietojenhallinnan kokonaisuutta.
Sähköisen asioinnin kehittäminen	Paperilomakkeiden muuttaminen sähköisiksi Wilma-lomakkeiksi <ul style="list-style-type: none"> • loma-anomukset • ilmoittautuminen • kuvausluvut • lukuvuosi-ilmoitukset (oppilastiedot) • muut mahdollisuudet 	Toteutunut: -koulukuljetukseen haku -loma-anomukset -uudet tuen lomakkeet -kasvatukselliset ja kurinpitotoimet

Aikuiskoulutus

Aikuiskoulutusta järjestetään Sisä-Savon kansalaisopistossa. Tavoitteena on tarjota kuntalaisille mahdollisuus yleissivistävään ja harrastuneisuuteen pohjautuvaan koulutukseen ja toiminnan päämääränä on hyvinvoinnin, osallistumismahdollisuuksien ja sivistyksen ylläpitäminen. Kurseja tarjotaan monipuolisesti Tervossa ja tervolaiset voivat hyödyntää koko kansalaisopiston tarjontaa.

Tervon kunta säilytti kansalaisopiston vuoden 2025 kuntaosuuden ennallaan, sillä koko kansalaisopiston mittakaavassa Tervon osuus kurseista oli jo ennestään pienin. Vuonna 2025 Tervossa toteutui 52 kurssia, joilla oli yhteensä lähes neljäsataa osallistujaa. Musiikki, liikunta ja

kädentaidot olivat suosituimpia kursseja. Naisten osuus osallistujista oli selkeästi suurempi kuin miesten. Kokonaisuutena kansalaisopiston vuosi Tervossa oli positiivinen, sillä toiminta pystyttiin tiukenneessa taloudellisessa tilanteessa säilyttämään aiemmalla tasolla.

Sivistyslautakunnan päätöksen (9.10.2024 § 100) mukaisesti Kuopion konservatorion kuntaosuus lakkasi syyslukukaudesta 2025 alkaen.

Koulutustoiminta tunnusluvut

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP24	TA25	Toteuma 2025 kevät/syksy
PÄIVÄKOTI			
Lapset	26/24	25/17	24/ 25
Lapset / kokopäivähoito läsnäolopäivät	4271		2104/ 1610
Lapset / osapäivähoito 0–5-vuotiaat	697	0/0	0/0
Lapset / vuorohoidon tarve	5/3	3/0	1/2
Lapset/ esikoulua täydentävä varhaiskasvatus (alkaen klo 13>)	-	9/8	8/5
Koululaiset aamuhoito (klo 6–9) päiväkotia			12/5
KOTIHOIDON TUKI			
Perheet keskim. /kk	12	4	4/joulukuu 4
KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA			
Lapset (kevät/syksy)	5/12	12/12	12/13
ESI- JA PERUSOPETUS (0-9 lk.)			
Oppilasmäärä (kevät/syksy)	92/97	98/10 3	98/105
Kuljetusoppilaiden määrä (0-9 lk.)	57	60	58
KANSALAIPOISTO			
Opetustuntien määrä	1160	1100	1138

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista

Lasten määrä on perusopetuksessa hetkellisesti nousussa, mutta alhainen syntyvyys alkaa näkyä varhaiskasvatuksen puolella, mikäli kuntaan ei muuta uusia lapsiperheitä. Tuleviin eläköitymiseen on varauduttava ja osaavan ja kelpoisen työvoiman saamiseen on panostettava.

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

a) toiminnalliset riskit

Koulun sisäilmatilanteen vaikutus toimintaan ennen uuden koulun valmistumista; opetuksen hajauttaminen eri toimipisteisiin. Henkilöstön jaksaminen kuormittavassa tilanteessa.

b) johtamisjärjestelmän riskit

Organisaation ohuus; sijaisjärjestelyt avainhenkilöiden osalta pääosin määrittelemättä tai ei ole

sijaista, joka olisi koulutettu tehtäviin.

c) tukitoimintojen riskit
Palvelujen ulkoistamiseen liittyvät riskit.

d) taloudelliset riskit
Yllättävät kustannukset, joihin ei ole voitu varautua. Sijaiskulut.

e) omaisuusriskit
Vanha koulukiinteistö.

f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit/mahdollisuudet
Hallintosääntömuutoksen myötä rehtorin tehtävänkuva muuttunut.

g) henkilöriskit
Työssä jaksaminen töiden kasaantuessa. Runsaiden sairaspöissaolojen jatkuminen ja sijaisten saatavuus. Osaavan työvoiman saatavuus.

h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

Suurimman riskin muodostaa organisaation ohuus erityisesti johtamisjärjestelmän osalta. Tulevan vuoden aikana tulee tarkastella sijaisjärjestelyjä avainhenkilöiden osalta. Esimerkiksi erilaisissa hallinnon ohjelmissa osaamista on lähinnä pääkäyttäjillä ja tulisikin pohtia, miten varmistetaan sujuva hallinto myös avainhenkilöiden poissa ollessa.

Henkilöstön runsaat poissaolot ovat kuormittaneet koko koulutustoiminnan tulosaluetta. Näköpiirissä ei ole, että poissaolot merkittävästä vähenisivät. Tämä aiheuttaa merkittävän riskin laadukkaan varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen järjestämiselle. Sairaspöissaolojen syitä tulee tarkastella varhaisen puuttumisen mallin mukaisesti ja tarvittaessa yhteistyössä työterveyshuollon kanssa kiinnittää huomiota työssä jaksamiseen. Poissaolojen myötä sijaiskuluja tulee väistämättä, mikä osaltaan lisää taloudellista riskiä.

Koulutoimintaa jatketaan olemassa olevissa tiloissa ja mikäli uuden koulun rakentaminen etenee suunnitellussa aikataulussa, toimintaan ei ole odotettavissa tuntevia häiriötä. Nykyisen koulurakennuksen ylipaineistamisella rakennukselle on saatu lisääaikaa. Koulun sisäilmatilannetta seurataan säännöllisesti.

Riskienhallintatoimenpiteiden toteutuminen

Vanhan koulurakennuksen sisäilmatilannetta seurattiin säännöllisesti ja muutoksiin reagoitiin. Ylipaineistamisen lisäksi rakennukseen hankittiin ilmanpuhdistimia. Erilaisia väistötiloja tarvittiin, muutoksissa pyrittiin minimoimaan vaikutukset sujuvalle koulutyölle.

Kouluhankkeen myötä lisääntyneeseen työmäärään ei oltu osattu varautua. Tämä vaikutti osaltaan myös riskienhallintatoimenpiteiden toteutumiseen. Johtamisjärjestelmän riskit konkretisoituivat,

kun johtamista ei pystytty jakamaan riittävästi eikä kouluttamaan sijaisia esihenkilön poissaolojen varalle. Tämä johti tehtävien kasaantumiseen ja heijastui henkilöstön hyvinvointiin.

Sairaspoissaolojen määrä pysyi pääosin ennallaan, varhaiskasvatuksessa kääntyi laskuun. Varhaisen tuen mallia hyödynnettiin, mutta sillä ei merkittävästi saatu muutosta poissaoloihin.

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen 1.1-31.12.2025

KOULUTUS-TOIMINTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	%
Toimintatulot	166 970,00	6500,00	173 470,00	214 120,67	-40 650,67	123,4
Toimintamenot	-2 180 581,00	-33 000,00	-2 213 581,00	-2 184 745,73	-28 835,27	98,7
Toimintakate	-2 013 611,00	-26 500,00	-2 040 111,00	-1 970 625,06	-69 485,94	96,6
Poistot ja arvonalentumiset	-114 070,00			-114 069,73	-0,27	100,0
Laskennalliset erät	-122 938,00			-244 676,29	121 738,29	199,0

=valtuustoon nähden sitovat erät

Selvitys olennaisista määrärahojen ylityksistä ja tuloarvioiden alituksista

Talousarviomuutoksia tehtiin lisääntyneiden henkilöstömenojen sekä työterveyshuollon kustannusten osalta. Lisäksi vanhaan koulurakennukseen oli tarve hankkia ilmanpuhdistimia opetuksen turvaamiseksi. Uuteen kouluun siirtymiseen liittyen oppimateriaalihankintoja tehtiin jo ennakkoiden, mikä lisäsi myös kustannuksia.

Varhaiskasvatuksessa yllättävä yöhoidon tarve lisäsi kustannuksia.

Tulojen lisäykset ovat pääosin hankerahoitusta tai kotikuntakorvauksiin kytkeytyviä tuloja.

Arvio tulevasta kehityksestä

Sekä varhaiskasvatuksessa että esi- ja perusopetuksessa tulee varautua tuleviin muutoksiin niin lapsimäärän laskemisen kuin henkilöstön eläköitymisten vuoksi. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämisessä on pyrittävä joustaviin, mutta kestäviin ratkaisuihin.

Uuden koulun leasing-maksut sekä henkilöstömenojen kasvu haastavat taloutta. Toisaalta tiloihin liittyvä riski pienenee, kun uusi rakennus otetaan käyttöön.

2.5.2 Vapaa-aikatoiminta (Tulosalue, 361)

Kirjastotoiminta

Kirjaston toimintaa ohjaa laki yleisistä kirjastoista (1492/2016)

Kirjastotoiminnan tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, mahdollistaa tiedon saatavuus ja käyttö, edistää lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa sekä tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Kirjasto tukee aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin sekä edistää lukemista ja kirjallisuutta ja ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa. Tarjolla on tietopalvelua ja ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon. Kirjasto tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn sekä kansalaistoimintaan ja edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Tervon kunnankirjasto toimii samassa rakennuksessa Tervon yhtenäiskoulun kanssa tarjoten kaikille käyttäjilleen avoimen, puolueettoman ja turvallisen julkisen tilan. Kirjasto toimii yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen ja kumppaneiden kanssa. Kirjasto kuuluu Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakkoon. Kirjastopalvelut tuotetaan asiakaspalvelun aukioloaikoina asiakkaita henkilökohtaisesti palvelleen sekä mahdollistamalla kirjaston omatoiminen käyttö toimimalla omatoimikirjastona aamuisin, iltaisin, viikonloppuisin ja pyhinä. Rutakko-kirjastojen e-aineistopalvelut mahdollistavat e-aineistojen käytön ajasta ja paikasta riippumatta.

Kelan asiointipiste toimii kirjaston yhteydessä. Asiointipisteessä on saatavilla Kelan yhteispalvelupisteen avustavaa asiakaspalvelua eli saatavilla on Kelan lomakkeita ja apua niiden täyttämiseen sekä yleistä neuvontaa ja tukea Kelan verkkopalveluiden käyttöön. Asiointipisteeseen voi myös jättää Kelaan toimitettavia hakemuksia ja liitteitä.

Kunnan chat-asiakaspalvelua hoidetaan kirjastosta.

Vuonna 2025 kirjastopalveluiden järjestämiseen on edelleen vaikuttanut henkilöstöresurssin niukkuus. Entisestään haasteita on luonut uuden koulun ja kirjaston rakennusprojekti ja kirjaston muuttoon valmistautuminen, joka on koko vuoden ajan vienyt resurssia peruskirjastotyöltä. Vuoden aikana kirjaston toiminta sopeutettiin uusiin, pienempiin tiloihin soveltuvaksi. Tämä piti sisällään mm. valtavat määrät poistoja sekä muuta toiminnan suunnittelua kalustesuunnittelun yms. lisäksi. Suunnitelmallista ja pitkäjänteistä kirjaston ja kirjastotoiminnan kehittämistyötä kirjastopalveluiden eteen ei vuonna 2025 pystytty toteuttamaan ollenkaan. Tavoitteena ollut lukutaitostrategia ei valmistunut.

Kirjastonhoitajan virkaa ei ole täytetty eikä ostopalvelu tämän osalta toteutunut. Kirjastossa on vuonna 2025 työskennellyt kirjastovirkailija, jonka työaika on jakautunut kirjaston (80 %) ja kunnan viestintätehtävien (20 %) kesken. Kirjastovirkailija on näiden lisäksi osallistunut myös kulttuuripalveluiden järjestämiseen.

Henkilöstötilanteen haasteellisuudesta huolimatta kirjaston tapahtumiin on vuonna 2025 osallistunut edellisvuoteen verrattuna yli puolitoista kertaisesti kävijöitä, vaikka kirjaston kävijä- ja lainausmäärät muutoin ovatkin hieman laskeneet. Kävijä- ja lainausmäärien laskua selittää uuden kirjaston ja koulun työmaa, jonka vuoksi kirjaston saavutettavuus oli lähes koko vuoden huono. Kirjaston asiakaspaikoitus sijaitsi Mantulla ja kulkureitti kirjastoon oli työmaan vuoksi myös jalkaisin pidempi ja vaikeakulkuisempi. Kirjaston asiakaspalvelussa ja omatoimikirjastossa oli vuoden aikana muutamia pidempiä katoja.

Kirjaston ja koulun yhteistyötä on vuonna 2025 toteutettu säännöllisten lukukoiravierailujen ja kirjastovälituntien voimin. Kirjastonkäytön opetusta ei vuonna 2025 ole toteutettu. Esioppilaille on järjestetty kirjastoon tutustuminen ja koko koulun tapahtumina nuorisovaalit ja 112-päivä.

Yli 18-vuotiaille suunnattuja tapahtumia ja käyttäjäkoulutuksia järjestettiin säännöllisen lukupiirin ja digiopastuksen lisäksi mm. kirjailijavieraiden (Seppo Mustaluoto ja Satu Rämö), Tarinatuvalta järjestetyn satutuokion ja joulukorttipajan muodossa.

Myös muut toimijat järjestivät tapahtumia kirjastossa. Tällaisia olivat mm. Kansalaisopiston keväänäyttely, Niiniveden seurakunnan juhlanäyttely, OmaSavo kiertue sekä Mansikka Ry:n Yhdessä olemme enemmän -tapahtuma sekä järjestöjen omat vuosikokoukset ja tapaamiset.

Kulttuuritoiminta

Kulttuuritoimintaa ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Kunta edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luo edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle sekä edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa. Kunta tarjoaa mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa. Kulttuuria ja taidetta edistetään osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. Kunta edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Tervon kunta järjestää kulttuuritoimintaa omana toimintana sekä tehden yhteistyötä kunnan eri hallintokuntien, järjestöjen ja yhdistysten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Kulttuuritoimelle ei ole osoitettu varsinaista henkilöstöresurssia, vaan kulttuuritoimea on hoidettu pääsääntöisesti yhtenäiskoulun rehtorin ja kirjastovirkailijan omien työtehtävien lisäksi.

Vuonna 2025 kunnan kulttuuritoiminta on sivistyslautakunnan päätöksen (Siv.ltk 3.12.2024 §123) mukaisesti toteutettu pääosin toiminnan järjestäjille myönnettävin avustuksin.

Kulttuuritapahtumien avustuksin on järjestetty ensimmäiseltä hakukierrokselta kahdeksan tapahtumaa ja toiselta hakukierrokselta viisi tapahtumaa.

Kulttuuritoimen omia tapahtumia, osallistumista Pohjois-Savon alueelliseen kehittämistoimintaan tai järjestöyhteistyötä ei olla pystytty täysimääräisesti toteuttamaan.

Museoaittojen strategiaa on edistetty työryhmässä, joka koostuu sivistyslautakunnan edustajasta, yhtenäiskoulun rehtorista sekä Tervo-seuran edustajista. Koulu- ja kirjastohankkeen vaatiman työpanoksen vuoksi museostrategiatyö jäi kesken ja pyritään saattamaan loppuun vuoden 2026 aikana. Loppuvuodesta Museovirastolta haettiin paikallismuseoiden hankeavustusta vuodelle 2026 Museoaittojen luettelointityön loppuun saattamiseen sekä esineiden tarinallistamiseen.

Tervon kunta on mukana Kaikukortti-verkostossa.

Nuorisotoimi

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa; nuorisopolitiikalla tarkoitetaan nuorten kasvu- ja elinolojen sekä sukupolvien välisen vuorovaikutuksen parantamista; nuorisotoiminnalla tarkoitetaan nuorten omaehtoista toimintaa.

Nuorten parissa tehtävän työn lähtökohtana ovat nuorten osallisuus ja oikeudet. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien tulee olla monipuolisia ja yhdenvertaisia. Nuorisotyö vahvistaa sosiaalisesti, edistää fyysistä ja psyykkistä terveyttä sekä lisää hyvinvointia.

Tervon kunta järjestää nuorisotyötä sekä omana toimintana että yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Nuorisotyöstä vastaa vapaa-aikasihteeri.

Vuoden 2025 aikana nuorisotyö toteutui aiemman kaltaisena. Nuorisovaltuuston toimintaa saatiin aktivoitua ja Meidän Kylän Nuoret -hanke aloitti toimintansa. Etsivä nuorisotyöntekijä oli edelleen yhteinen Vesannon kunnan kanssa.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimen tavoitteena on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa sekä tukea fyysisen toiminnan ylläpitämistä ja parantamista. Liikuntatoimen perustehtävä liittyy vahvasti väestön hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyöhön. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa (mukaan lukien seuratoiminta) sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Tehtävien toteuttamisen kunnassa tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskeissa keskeisissä päätöksissä. Liikuntatoimesta vastaa vapaa-aikasihteeri.

Vuonna 2025 liikuntatoimessa toteutettiin uusina toimintoina avoimia kuntosaliopastuksia sekä kävelytestejä. Lisäksi loppuvuodesta aloitti kunnan oma, maksuton ja kaikille avoin liikuntaryhmä.

Vapaa-aikatoimen toiminnalliset tavoitteet 2025

Tavoitteet	Suunnitellut toimenpiteet	Toteuma 1.1.-31.12.2025 (suluissa 1.1.-31.12.2024)
Kirjastopalveluiden monipuolisuuden ja saavutettavuuden kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Lähikirjastopalvelut (asiakaspalvelu/omatoimikirjasto) - Rutakko-verkosto (seutulainat/e-aineistot/verkostoyhteistyö) - Monipuoliset ja ajantasaiset kokoelmat - Lukemiskulttuurin edistäminen ja monipuolisen lukutaidon kehittäminen 	Kokonaislainaus 12 237 (14 135) Lainaustiski 1282 (2901) Automaatti 7382 (8289) Verkkokirjasto 1654 (2945) Mobiilisovellus 1919 lainat /asukas 1388 = 8,82 (10,01) Kävijämäärät Yhteensä 14 445 (15 198) asiakaspalveluaikaan 8185 (8563) Omatoimiaikaan 6060 (6635) Asiakaspalvelun aukiolotunnit 546 (702) Omatoimiaukiolotunnit 4354 (4436)

	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyö kunnan muiden hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen ja kumppaneiden kanssa - Kirjaston toiminnan ja toimintakulttuurin mukauttaminen vastaamaan uusia, pienempiä tiloja - Lukutaitostrategian laatiminen 	<p>Omatoimikirjasto suljettu 22.-29.1.2025 työmaa-aidan rakennuksen vuoksi. Kirjaston asiakaspalvelu suljettu 19.-28.2.2025 vuosiloman vuoksi. Kirjaston asiakaspalvelu ja omatoimikirjasto suljettu 22.-31.12.2025 kirjaston muuton vuoksi.</p> <p>Tapahtumat ja käyttäjäkoulutukset Yhteensä 93 (68), joista kirjaston järjestämiä 76 (54) ja muiden toimijoiden kirjastossa järjestämiä 19 (14) Kävijöitä tapahtumissa yhteensä 662 (415)</p> <p>Kirjaston toiminta mukautettu vastaamaan uusia, pienempiä tiloja.</p> <p>Lukutaitostrategia ei valmistunut.</p>
<p>Kulttuurin kokemisen mahdollisuudet kaikille kuntalaisille ja yhteistyön vahvistaminen järjestöjen kanssa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Monipuoliset kulttuuritapahtumat eri ikäryhmille sekä omana toteutuksena että ostopalveluna - Järjestöyhteistyö ja -palaverit - Museoaittojen strategian päivitys - Museoaittojen vierailuasteen nostaminen; kesätyöntekijä yhteistyössä Tervo-seuran kanssa 	<p>Kalevauva-konsertti koululaisille 5.1. Museoaitat avoinna tiistaisin ja perjantaisin ajalla 1.6.–31.8. Kunta mukana paikallismuseopäivässä museoaitoilla 28.6.2025.</p> <p>Tervo-tori ja Hurja Halla - kansanmusiikkiyhtyeen konsertti 27.6.</p> <p>Myönnetyt tapahtuma-avustukset Siv.ltk 28.1.2025 § 8: hakemuksia 10 kpl, myönnetty 8 kpl, yht. 3000,00 €.</p> <p>Myönnetyt kulttuuriavustukset ja kylienkehittämisavustukset Siv.ltk 19.5.2025 §39: Kulttuuritoimi hakemuksia 1 kpl, myönnetty 1 kpl, yht. 150,00 €. Kylien kehittämisavustukset hakemuksia 3 kpl, myönnetty 3 kpl, yht. 1850,00 €.</p> <p>Myönnetyt tapahtuma-avustukset Siv.ltk 19.5.2025 §39: hakemuksia 7 kpl, myönnetty 5 kpl, yht. 2990,00 €.</p> <p>Järjestöpalaverit 16.1.; 8.4. ja 8.9.</p> <p>Museoaittojen strategiaa edistettiin, mutta sitä ei ehditty saattaa valmiiksi.</p> <p>Kunnan kesätyöhaussa ei saatu työntekijää museoaitoille, joten kävijämäärätietoa ei saatavilla.</p>

<p>Monipuolisen omaehtoisen ja ohjatun liikuntaharrastusten mahdollistaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p>	<p>-Liikunta-alueiden ja -paikkojen ylläpito ja kehittäminen -Tapahtumat -Järjestöyhteistyö -Ikäihmisten toimintaa ylläpitävä ja ennaltaehkäisevä työ-virikepiirit -Yhteistyö perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen kanssa -Voimaa Vanhuuteen- hanke 2025 -Tervolaisten työikäisten liikunnallisuuden lisääminen/kehittäminen -Liikuntaneuvontaa kuntalaisille</p>	<p>Liikunta- ja kuntosalivuorot toimivat normaaliin tapaan.</p> <p>Liikuntatoimi järjesti ikäihmisten virikepiiriä Tervossa. Kokoontumiskertoja oli 11. Osallistujia 6–12 välillä.</p> <p>Liikuntatoimi mukana ikäihmisten Tarinatuvan suunnittelussa sekä mukana toiminnassa.</p> <p>Liikuntatoimi järjesti yhteistyössä etsivän nuorisotyöntekijän ja Niiniveden seurakunnan kanssa liikunnallista ja toiminnallista välituntitoimintaa yläluokkalaisille.</p> <p>3–5-vuotiaiden lasten avoin liikuntakerho kesäkuussa.</p> <p>Lasten uimakoulut heinäkuussa.</p> <p>Kaikenikäisille tarkoitettu matalankynnyksen avoin kuntosaliopastus järjestettiin kaksi kertaa kuntosalilla.</p> <p>Liikuntatoimi tarjosi mahdollisuuden kuntalaisille osallistua UKK-kävelytestiin kesällä kaksi kertaa. UKK-testausjärjestelmä hankittu.</p> <p>Syksyllä matalan kynnyksen Liikutaan yhdessä -ryhmä kokoontui kuusi kertaa.</p> <p>Voimaa vanhuuteen -hankkeeseen ei saatu rahoitusta.</p> <p>Liikuntatoimi mukana Tervon kunnan luontoreitti-investoinnit -hankkeessa.</p>
<p>Nuorten osallisuuden vahvistaminen, yhteisöllisyyden edistäminen ja mielekäs tekeminen</p>	<p>Nuorten illat Tapahtumat Kesäleirit Järjestöyhteistyö Nuorisovaltuusto Meidän Kylän Nuoret-hanke 2025 Nuodo-ohjelman käyttöönotto</p>	<p>Nuorteniltoja pidettiin Mantulla keskiviikkoisin 5–9-luokkalaisille ja perjantaisin Tikkakerhon ja MLL:n toimesta 7–9-luokkalaisille. Käyntikertoja oli 1164.</p> <p>Lasten- ja varhaisnuorten leirit pidettiin kesäkuussa Tervonsalmen leirikeskuksessa Niiniveden seurakunnan ja Vesannon</p>

		<p>kunnan kanssa yhteistyössä. Osallistujina yhteensä noin 60 lasta.</p> <p>Kesäkuussa nuorisotilat olivat auki viikon ajan. Lisäksi Meidän Kylän Nuoret-hankkeen kanssa pidettiin k-16 nuortenilta Mantulla kolme kertaa.</p> <p>Nuorisotoimi järjesti yläluokkalaisten kahvivälkkää perjantaisin nuokkarilla.</p> <p>Liikuntavälitunnit yhdessä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa yläluokkalaisille.</p> <p>Nuorisovaltuuston kanssa pidettiin palavereja keväällä viisi kertaa ja lisäksi viralliset kokoukset helmi- ja joulukuussa. Nuorisovaltuusto oli järjestämässä kuntavaalipaneelin huhtikuussa sekä Pride-tapahtuman toukokuussa.</p> <p>Meidän kylän nuoret-hanke aloitti toimintansa.</p> <p>NuoDo-ohjelma on otettu käyttöön vuoden alussa.</p>
--	--	--

Vapaa-aikatoiminta tunnusluvut

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP24	TA25	Toteuma 1.1.- 31.12.2025
KIRJASTO			
Lainat / asukas (kpl)	10,01	9	8,82
Kävijämäärä (kpl)	15 198	15 000	14 445
Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten määrä (kpl)	68	60	93
Asiakaspalvelun aukiolotunnit (h)	-	624	546
KULTTUURI			
Tapahtumien määrä, kunnan itsejärjestämät	3	5	3
Tapahtumien määrä, tapahtumavastuksella järjestetyt	-	10	13
LIIKUNTA			
Liikuntahallin käyttöaste ark. 15-21	46%	42,50%	58 %
NUORISO			

Nuorisotilojen käyntimäärä	1148	573	1164
----------------------------	------	-----	------

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. (Kuntalaki 410/2015, 1 § ja Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 6§).

HYTE -työn tavoitteena on kaventaa asukkaiden hyvinvointi- ja terveyseroja sekä ehkäistä sairauksia, tapaturmia ja syrjäytymistä. HYTE -työn tavoitteena on myös lisätä kuntalaisten koettua hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä sekä vahvistaa mielen hyvinvointia ja osallisuutta.

Vuoden 2023 alusta käyttöön otetulla HYTE -kertoimella, kunta voi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työllään vaikuttaa saamaansa HYTE-kertoimen valtiosuusmäärään. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Vuosittain tehtävä hyvinvointikertomus on kunnan lakisääteinen raportti, joka kuvaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilaa, kehitystä sekä toteutettuja toimenpiteitä. Se on osa laajempaa valtuustokausittaista (4 vuotta) hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyöstä vastaavat osaltaan jokainen kunnan toimija oman työnsä sekä poikkihallinnollisen työn kautta. Kunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävät tavoitteet pyritään saavuttamaan kunnan, hyvinvointialueen toimijoiden, kolmannen sektorin ja sekä valtakunnallisten että alueellisten verkostojen yhteistyöllä. HYTE -työtä koordinoi varhaiskasvatuspäällikkö kunnan HYTE -yhdyshenkilönä ja työtä johtaa kunnan johtoryhmä.

Tavoitteet	Suunnitellut toimenpiteet	Toteuma 1.1.-31.12.2025
Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Ideointi- ja palautekyselyt kuntalaisille - Järjestöpalaverit - Kaikille avoimet/maksuttomat tapahtumat - Vapaaehtoistyö - Hankkeet - Järjestöjen välinen yhteistyö, näkyvyys, järjestöpositiivisuus > matalan kynnyksen osallistuminen - Koulun tukioppilastoiminta - Kaikukortin näkyvyyden lisääminen kuntalaisille > laajempi käyttöaste 	<p>Ideointikysely toteutettu kirjastolla, päihdekysely nuorille HVA:n toimesta (vastanneiden määrä pienehkö), asiakastytyväisyyskysely eläinlääkäripalveluiden käyttäjille (48 vastausta), nuokkaritoiminnan kehittämiskysely nuorisotoimessa.</p> <p>Järjestöpalaverit pidetty kirjastolla neljä kertaa; kunnan toimihenkilö ja HYTEkoordinaattori paikalla.</p> <p>Kunnan HYTE- koordinaattori ollut mukana Tervon vanhus- ja vammaisneuvoston sekä Tervon eläkeliiton kokouksessa.</p> <p>Useita maksuttomia tapahtumia järjestöjen ja kunnan toimesta.</p> <p>Avointa kuntosaliopastusta kaksi kertaa vuodessa.</p> <p>Avoin UKK-kävelytesti kaksi kertaa vuodessa.</p> <p>HYTE Whatsapp-ryhmä perustettu.</p>

		<p>Maahanmuuttajilla oma Whatsapp-ryhmä, jota koordinoi kunnan kotoutumiskoordinaattori. Maahanmuuttajille hankkeen avulla järjestetty yhteisiä tapahtumia naapurikunnan kanssa. Maahanmuuttajille tehty kotoutumissuunnitelmat.</p> <p>Päiväkoti ja koulu on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027-hankkeessa.</p> <p>Koulun tukioppilaat ovat järjestäneet muun muassa välituntitoimintaa. Tukioppilaita koulutettu tehtäviin. Osallisuuden lisääminen koulussa oppilaskuntatoiminnan kautta.</p> <p>Kaikukortteja jaettu kevään aikana 5 kpl, joista on käytetty vain kaksi korttia. Syksyn aikana kortteja käytössä enemmän. Näkyvyys ei lisääntynyt.</p>
<p>Vanhemmuus vahvistuu</p>	<p>- Kasvatuskumppanuus neuvolassa, varhaiskasvatuksessa ja koulussa> vertaistuki vanhempainilloissa - Vanhempainyhdistys - Asiantuntijaluennot ja tietoiskut somessa sekä varhaiskasvatuksen että koulun tiedotuskanavissa</p>	<p>Päiväkodissa vasukeskustelut käyty kaksi kertaa vuodessa jokaisen perheen kanssa.</p> <p>Päiväkodissa perheiden tukeminen moniammatillisesti (päiväkodin henkilöstö, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, neuvola, puhe- ja toimintaterapeutti, sosiaalitoimi).</p> <p>Päiväkodissa Lapset puheeksi -menetelmä otettu käyttöön syksyllä päiväkodissa aloittaneiden perheiden kanssa: -jatkossa myös kaikille 4-vuotiaiden lasten perheille</p> <p>Päiväkodissa perheitä osallistettu: vanhempainilta kaksi kertaa (kevät infopitoinen, syksy toiminnallinen), Vasuviikot, joulumarkkinat, mediakasvatuksen perhetehtävät, liikuntapassi perheille, joulukorttityöpaja ym. Päiväkodin huoltajille tehty 2 kyselyä</p> <p>Päiväkodissa täytetty lähes jokaiselle päiväkodissa oleville (1,5 ja 4-vuotiaat) lapsille havainnointilomake neuvolaan</p> <p>Koulussa oppimiskeskustelut vuosittain, hyvinvointi sisältyy keskustelun teemoihin.</p>

		<p>Koulun ja vanhempainyhdistyksen yhteistyö toteutunut.</p> <p>Vanhempainillat sekä koulussa että päiväkodilla</p> <p>Koulussa ja päiväkodissa jaettu infoa vanhemmille perhettä tukevista koulutuksista, tukipuhelimista, vertaistukimahdollisuuksista.</p> <p>Maksuttomat tapahtumat kunnassa ja päiväkodilla.</p>
<p>Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen</p>	<p>-Terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan kannustaminen ja ohjaaminen (ennaltaehkäisevä päihdetyö: päiväkotia, koulu, terveyden huolto, HVA)</p> <p>-Terveyttä edistävät tapahtumat, järjestöjen toiminta</p> <p>-Kaikukortin näkyvyyden lisääminen kuntalaisille> laajempi käyttöaste</p> <p>-Lasten ja nuorten vapaa-aikaan panostaminen > HYTE- ja kunnan vapaa-ajantoiminta (nuorten omaehtoisten liikuntaharrastusten mahdollistaminen, kunnan kiinteistöalueiden kunnossapito, harrastusmahdollisuuksien näkyväksi tekeminen (kunta, koulu, päiväkotia, kansalaisopisto, järjestöt)</p> <p>-Hanke (luontoreitit)</p>	<p>Päiväkodin vasuissa ja koulun oppimiskeskustelujen yhteydessä keskusteltu terveellisistä elintavoista</p> <p>Koulun välituntitoiminta lisääntynyt</p> <p>Kaikukorttia mainostettu kunnan somessa</p> <p>Avoin kuntosaliopastus järjestetty kunnan toimesta kaksi kertaa</p> <p>Avoin UKK-kävelytesti järjestetty kunnan toimesta kaksi kertaa</p> <p>Nuortenillat nuokkarilla kaksi kertaa viikossa; Meidän Kylän Nuoret -hanke</p> <p>Yhteistyöllä vastuullista matkailua-hankkeessa on laadittu Tervon luontoreitien kehittämissuunnitelma</p> <p>Kansalaisopiston ryhmiä mainostettu kunnan somekanavilla</p>
<p>Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy</p>	<p>- Tervon luontokohteet ja liikuntareitit paremmin ja selkeämmin esille> luontokohteiden mainostaminen</p> <p>- Toimiva ja näkyvä Tervon tapahtumakalenteri> lähellä.fi-alusta järjestöjen käyttöön</p> <p>- Luonto pedagogisena oppimisympäristönä päiväkodissa</p>	<p>Tervon luontokohteita mainostettu kunnan somessa</p> <p>Luonto osana oppimisympäristöjä erityisesti esiopetuksessa sekä varhaiskasvatuksessa</p> <p>Kunnan tapahtumakalenteri toimii hyvin</p> <p>Lähellä.fi-alusta ei ole juurikaan järjestöjen käytössä (käytettävyyttä)</p>

	ja koulussa - Ennaltaehkäisevä päihdetyö> yhteistyön kehittäminen HVA:n kanssa. - Kaikukortin näkyvyyden lisääminen kuntalaisille> laajempi käyttöaste	Päiväkodin vasuissa ja Lapset puheeksi-keskusteluissa keskusteltu perheiden hyvinvoinnista ja päihdeasioista Päihdeinfoa jaettu kunnan somessa sekä varhaiskasvatukseen että koulun infokanavissa Hyvinvointialueen ehkäisevän päihdetyön kokouksissa HYTE-koordinaattori ollut mukana
Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen	-Turvalliset ja hyvin hoidetut liikenneväylät ja piha-alueet -Tiedottaminen - Infotapahtumat	Hoidetut liikenneväylät ja piha-alueet saanut hyvää palautetta kuntalaisilta somessa Muutoksista tiedottaminen tapaturmien ehkäisynä; erityisesti uuden koulun rakennusaikaiset järjestelyt Liikenneturvallisuus- vuosikello tehty ja toteutettu syksyllä ja jaettu turvallisuuteen liittyvää informaatiota somen ja Daisyn kautta Kunnan viranhaltijoita osallistunut Keitele, Tervo, Vesanto ja Ely:n liikenneturvallisuustyöryhmien palaveriin 112-päivä kirjastolla
Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönotto kunnassa	-Käyttöönotto kunnassa vuonna 2025	Ennakkovaikutusten arviointi otettu käyttöön

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista

Kunnan väkimäärän väheneminen ja väestön ikääntyminen, kunnan ikärakenne. Vapaa-ajan viettotavat teknologian kehittymisen myötä muuttuneet, joka lisää kilpailua vapaa-ajanvietosta.

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

a) toiminnalliset riskit

Kulttuuritapahtumien järjestäminen toteutetaan pääasiassa avustuksin. Riskinä on, että avustushakemuksia ei saada ja kulttuuritapahtumia ei toteudu tai toteutuu niukasti.

Palveluiden toteuttaminen ja laadun varmistaminen ympärivuoden huomioiden henkilöstön määrä ja ohuus esim. loma-aikoina ja mahdollisissa sairaustapauksissa

Henkilöstön työhyvinvointi ja jaksaminen

b) johtamisjärjestelmän riskit

Kirjaston johtaminen ostopalveluna. Osaaminen kulttuuritoimen johtamisessa.

c) tukitoimintojen riskit

Palvelujen ulkoistamiseen liittyvät riskit.

d) taloudelliset riskit

Sijaiskulut organisaation ohuudesta johtuen

e) omaisuusriskit

Vanha kiinteistö

f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit/mahdollisuudet

Kirjaston toiminnan ja toimintakulttuurin mukauttaminen uusiin pienempiin tiloihin.

g) henkilöriskit

Vapaa-aikapuolen henkilöstömäärä on minimissään. Poissaolojen varalle ei ole sijaisia. Jos joku on poissa, toiminta halvaantuu.

Osaaminen ja toiminnan järjestäminen (esim. tietojärjestelmien käyttö, arjen käytänteet jne.)

keskittynyt yksittäisille henkilöille, joten poissaolojen sijaisjärjestelyjen toteuttaminen hankalaa

h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Kirjaston henkilöstöä varattu poikkeusoloissa kunnan viestintään, joka aiheuttaa hankaluuksia kirjastotoiminnan toteuttamisessa. Huomioitava myös kirjastotoiminnan järjestäminen henkisen kriisinkestävyyden kannalta kunnan valmiussuunnittelussa.

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

Johtamisjärjestelmän onnistuminen. Kulttuuritoimen johtaminen ja toteuttaminen. Riskinä on, että kunnassa ei pystytä täyttämään lain vaatimuksia kulttuurin järjestämisen osalta. Ensi vuoden aikana tulee pohtia, miten kulttuuritoimi jatkossa järjestetään.

Riskienhallintatoimenpiteiden toteutuminen

Kirjaston johtaminen ostopalveluna ei toteutunut, joten kuormitus kirjasto- ja kulttuuritoimen osalta jatkui. Niukan johtamis- ja henkilöstöresurssin vuoksi osa toiminnallisista tavoitteista jäi toteutumatta. Kuormitus heijastui henkilöstön hyvinvointiin.

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen 1.1-31.12.2025

VAPAA-AIKA-TOIMINTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	%
Toimintatulot	53 850,00			59 341,33	-5 491,33	110,2
Toimintamenot	-503 801,00	22 500,00	-481 301,00	-494 032,94	12 731,94	102,6
Toimintakate	-449 951,00	22 500,00	-427 451	-434 691,61	7 240,61	101,7
Poistot ja arvonalentumiset	-51 962,00			-48 961,79	-3 000,21	94,2
Laskennalliset erät	-30 327,00			-105 087,43	74 760,43	346,5

=valtuustoon nähden sitovat erät

Selvitys olennaisista määrärahojen ylityksistä ja tuloarvioiden alituksista

Liikuntatoimessa toimintamenojen ylitykset liittyvät ennakoimattomiin kuluihin, kuten Savelan yhdysladun raivaukseen ja valaistuksen korjaamiseen. Myös sähkön, veden ja lämmityksen osalta kulut ovat ylittyneet. Liikuntahallille hankittiin uusi valokuitu, mitä ei myöskään osattu ennakoida talousarvion laadintavaiheessa.

Henkilöstömenot lisääntyivät kotoutumiskoordinaattorin palkkakustannusten vuoksi.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kirjasto- ja kulttuurityön resursointi on edelleen riittämätön ja tulevaa tarvetta tulee pohtia niin lakisääteisten velvoitteiden kuin henkilöstön jaksamisen näkökulmasta.

Uuden kirjaston käyttöönotto näyttää, millaiseksi kirjastotoiminta pienemmissä tiloissa muovautuu. Kulttuuritoimen osalta avustusten painoarvo kulttuuritoiminnan järjestämisessä pysyy ennallaan.

2.6 Ympäristöterveyslautakunta (Toimielin, 650)

2.7 Ympäristöterveydenhuolto (Tulosalue, 651)

Tulosalueen toiminnot

660 Hallinto

670 Ympäristöterveysvalvonta

680 Eläinlääkintähuolto

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on kunnallinen elintarvike-, tupakka- ja terveydensuojeluvalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, zoonoosien ja eläintautien ennaltaehkäisy sekä eläinlääkäripalvelut ja talteen otettujen seuraeläinten hoidon järjestäminen. Tehtävät ovat lakisääteisiä ja merkittävä osa tehtävistä on viranomaistehtäviä.

Yhteiset:

Vuoden 2025 aikana on keskitytty vahvasti perustyöhön ja pyritty ylläpitämään toimintavarmuutta. Varautumiseen on panostettu osallistumalla PaPu2025 -harjoitukseen yhteistyössä alueen kuntien ja sidosryhmien kanssa. Ympäristöterveydenhuolto osallistui myös Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestämään SOTE-valmiusseminaariin yhteistyössä muiden Pohjois-Savon ympäristöterveydenhuollon yksiköiden kanssa.

Ympäristöterveydenhuollon kentän ja palvelutarpeen muutoksia, lainsäädännön muutoksia sekä ympäristöterveyden kokonaistilannetta seurataan jatkuvasti. Vuoden 2025 aikana tehtiin laajasti aikaa vievää taustatyötä eläinlääkintähuoltolain muutokseen valmistautumisessa. Alueella kartoitettiin palvelutarvetta, tehtiin markkinaselvitystä sekä toteutettiin asiakastyytyväisyyskysely järjestämismääräyksen pohjaksi. Muutos astui voimaan 1.1.2026 ja vaati valvontayksiköltä merkittäviä toimenpiteitä ja päätöksiä vuoden 2025 aikana, mm. järjestämismääräyksen määrittelyyn ja palvelun hinnoittelun suhteen. Järjestämismääräyksen sekä täydentävien palveluiden taksapäätös olivat ympäristöterveyslautakunnan käsiteltävinä 16.12.2025.

Terveydensuojelulain kokonaisuudistukseen liittyvään sidosryhmätyöhön on osallistuttu aktiivisesti ja lakiuudistuksen arviointimuistiosta on annettu lausunto kesäkuussa 2025. Valvontayksikkö on ollut mukana myös valvontaohjelmaa (VATI) koskevassa kuntarahoitusryhmässä.

Ympäristöterveyspalvelut on omalta osaltaan ollut mukana Kestävät viranomaispalvelut 2030-hankkeessa. Hanketta varten on kerätty selvitysryhmän pyytämiä tilastotietoja, vastattu kyselyihin sekä osallistuttu henkilöhaastatteluihin ja työpajatyöskentelyyn. Ympäristöterveysjohtaja on mukana hankkeen projektiryhmässä. Hankkeen vaatima työaika vuoden 2025 aikana oli merkittävä, tiedonkeruuvaiheessa hanke työllisti viikoittain. Hankkeen yhteydessä toteutettuun eläinlääkintähuoltapalveluiden asiakastyytyväisyyskyselyyn saatiin runsaasti vastaajia alueelta. Vastausten perusteella alueen asukkaat ovat erittäin tyytyväisiä palvelun laatuun ja saatavuuteen. Tervon ympäristöterveyspalveluiden alueella asuvat Pohjois-Savon tyytyväisimmät eläinlääkäripalveluiden käyttäjät. Asiakastyytyväisyyskyselyä jaettiin kattavasti kuntien

verkostoissa, asiakasrekisterin kautta sekä paikallislehtien uutisjuttuna, tämä mahdollisti suuren vastaajamäärän tavoittamisen.

Vuoden 2025 aikana tiedotettiin ympäristöterveydenhuollon ajankohtaisista asioista mm. kuntien tiedotuskanavien kautta, tiedotteiden kohteena olivat mm. savuttomien nikotiinituotteiden myyntiluvanvaraisuus, vesilaitoksille toteutettu koulutus sekä asiakastytyväisyyskysely.

Vuoden 2025 aikana ympäristöterveysjohtajan sekä toimistosihteerin työaikaa ovat vieneet merkittävästi myös kansalaisten yksikköön kohdistamat erittäin laajat ja toistuvat tietopyynnöt sekä erilaiset selvitysvaatimukset. Näihin on pyritty vastaamaan hallinto- ja kuntalainsäädännön vaatimukset täyttävällä tasolla, tarvittaessa asioita on viety myös päätöksentekoon. Erilaisten sopimusten läpikäymistä on jatkettu, ja joitakin siivous- sekä vuokrasopimuksia uusittu tai neuvoteltu uudelleen. Uusilla sopimuksilla on saatu tehostettua palvelua sekä pienennettyä vuokratulujia. Sopimukseen liittyviä reklamaatioita on pyritty tekemään aina tarvittaessa, jotta ostettu palvelu on vastannut todellista tarvetta.

Loppuvuodesta 2025 tehtiin työterveyshuollon laaja työpaikkaselvitys kaikkiin muihin ympäristöterveydenhuollon toimitiloihin, paitsi Rautalammin vastaanotolle. Toimipisteiden riskinarvioiden päivitykset tullaan toteuttamaan vuoden 2026 aikana. Ympäristöterveysjohtaja, toimistos sihteeri ja työterveyshoitaja osallistuivat kaikille kohdekäynneille yhdessä toimipisteen henkilökunnan kanssa.

Ympäristöterveysvalvonta:

Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset on saatu toteutettua pääsääntöisesti suunnitelman mukaisesti, kaikkien valvontalajien raportoitavaksi toteumatulokseksi saatiin täysin toteutunut (90–100 %).

Ympäristöterveystarkastajan virat on kaikki täytetty koko vuoden ajan. Kahdessa viroista oli koko vuoden pitkäaikainen sijainen. Virkojen täyttöaste on näkynyt toiminnan tehokkuudessa ja resursoinnin onnistumisessa. Vakituiset viranhaltijat ovat päässeet keskittymään pitkistä aikaa perustyöhönsä. Talousvesivalvonnan osalta tämä on tarkoittanut mm. vesilaitosten ohjaamista ja tukemista riskinarviointien, varautumissuunnitelmien ja valvontatutkimusohjelmien päivittämisessä. Erilaisia lausuntopyyntöjä on tullut runsaasti ja lausuntopyyntöihin on vastattu mahdollisimman kattavasti. Lausuntoja on annettu mm. maa-ainesten ottamisesta, tuulivoimaan liittyvistä luvituksista sekä erilaisista rakennushankkeista. Tuulivoima on työllistänyt myös erilaisten viranomaisneuvottelujen, asukastilaisuuksien sekä infotilaisuuksien kautta. Näihin ovat osallistuneet ympäristöterveystarkastajat sekä ympäristöterveysjohtaja resurssiensa mukaisesti. Kaikkiin tilaisuuksiin on pyritty saamaan ympäristöterveydenhuollon edustus, tämä on vaatinut välillä kokouskutsujen perään kyselemistä hankkeista vastaavilta tahoilta. Tuulivoimahankkeita on alueella menossa runsaasti ja näihin liittyviä tilaisuuksia oli vuoden 2025 aikana arviolta yli 20 kpl.

Näytteenottoa on toteutettu näytteenottosuunnitelman ja Ruokaviraston sekä Aluehallintoviraston näytteenottopyyntöjen mukaisesti.

Kesälle 2025 palkattiin ympäristöterveysharjoittelija, jonka pääasiallisena tehtävänä oli pienille vesilaitoksille sekä vesiosuuskunnille suunnatun koulutuksen järjestäminen. Touko-kesäkuussa talousvesitoimijoille toteutettiin harjoittelijan toimesta kysely koulutustarpeiden selvittämiseksi. Kyselyn tulosten pohjalta koulutus päätettiin toteuttaa syksyllä 2025 ja kohdentaa koulutus erityisesti näytteenotto-osaamisen lisäämiseen sekä viranomaisprosessien selventämiseen. Koulutuspäivä toteutui 30.9.2025, osallistujia oli 27 kpl. Tilaisuudessa kuultiin eri

viranomaistoimijoita sekä tapausesimerkkejä vesiepidemiatilanteista. Iltapäivällä ohjelmassa oli erittäin toivottu näytteenottokoulutus. Koulutustarvekyselystä sekä koulutuksen järjestämisestä on tekeillä insinööriyö.

Terveysturvallisuussuojeluvalvonnassa toteutettiin majoituskohteiden kartoitus valvontaohjelmasta sekä palveluntarjoajien verkkosivuilta. Valvonnan ulkopuolelle jääneitä valvontakohteita pyrittiin saamaan valvonnan piiriin mm. tiedottamalla valvonnan piiriin kuulumisen kriteereistä verkkopohjaisten varausalustojen kanssa yhteistyössä. Kartoituksen kautta saatiin hyvin kohteita valvonnan piiriin.

Ohjausta ja neuvontaa on annettu runsaasti ja erilaisia yhteydenottoja kirjattu valvontaohjelmaan 496 kpl. Ruokamyrkytysepäilyitä on selvitetty kolme, mutta nämä eivät johtaneet varsinaisiin epidemiaselvitykseen. Yksi toteutettu epidemiaselvitys liittyi legionellan aiheuttamaan vakavaan sairastumiseen. Legionellan lähteeksi saatiin yhdistettyä näytteenoton avulla sairastuneen altistuminen kukkamullalle. Hallinnollisia pakkokeinoja kohdennettiin yhteen alkutuotannon valvontakohteeseen, jolle asetettiin seuraamusmaksu ilmoitusten laiminlyönnistä toistuvista kehotuksista huolimatta. Kyseiseen kohteeseen tehtiin myös yhteistarkastus AVI:n työsuojelun kanssa.

Yhteistyökokouksiin on osallistuttu runsaasti ja yhteistyötä sidosryhmien kanssa on tehostettu. Valvontayksikkö on osallistunut myös Suonenjoen Mansikka -nimisuojatunnetuksi hankkeen tilaisuuksiin sekä yhteistyökokouksiin. Hankkeen puitteissa on pidetty koulutus mansikanviljelijöille viranomaistoiminnasta ja nimisuojan valvonnasta. Koulutukseen osallistui 10 henkilöä, lisäksi koulutus on edelleen katsottavissa hankkeen nettisivuilla, joten todellinen tavoitavuus on laajempi. Lisäksi Suonenjoen mansikan valvonnasta pidettiin puheenvuoro elintarvikevalvojille ISAVI:n järjestämässä elintarvikevalvonnan koulutuspäivässä Varkaudessa 10.9.2025.

Oppilaitosten tarkastusprosessin suhteen on tehty maakunnallista yhteistyötä muiden valvontayksiköiden ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Itä-Suomen asuntotarkastajat ja vesilaitosvalvojat ovat kokoontuneet vuoden 2025 aikana. Pohjois-Savon ympäristöterveystarkastajat osallistuivat hyvin laajasti KeVi2030 -hankkeen työpajaan ja tulevaisuuden suunnitteluun, Tervosta mukana olivat kaikki tarkastajat.

Ympäristöterveystarkastajat ja ympäristöterveysjohtaja ovat osallistuneet ahkerasti alan erilaisille koulutuspäiville, joilla on käsitelty erityisesti lainsäädännön ja valvontakentän muutoksia. Ympäristöterveysjohtaja hyväksyttiin osallistujille maksuttomalle Euroopan komission BTSF-kurssille lisäaineiden valvonnasta kesäkuussa (Riika, Latvia). Koulutusvaatimukseen kuului tiedon jakaminen kotimaan tarkastajille. Ympäristöterveysjohtaja piti aiheesta tunnin luennon koulutuspäivässä 6.12.2025.

Toimitiloja on tarkasteltu ympäristöterveysvalvonnan osalta. Aionkadun suurista ja vähäiselle käytölle jääneistä tiloista Suonenjoella päätettiin luopua, muutto toteutui toukokuun 2025 lopussa. Suonenjoen kaupungilta vuokrattiin huomattavasti aikaisempia tiloja edullisemmin yksi toimistohuone Yritystalo Futurialta.

Eläinlääkintähuolto:

Perustoimintaan on kyetty panostamaan varsin hyvin, tietyistä resurssipuutteista huolimatta. Kokonaisuudessaan eläinlääkärikäyntien määrä vuodelle 2025 oli erittäin korkea, 8157 käyntiä.

Valvontaeläinlääkärin virka oli keväällä 2025 auki kahteen otteeseen. Toisella hakukierroksella palkkaa tarkastettiin merkittävästi ylöspäin, Eläinlääkäriliiton suosittelemalle tasolle. Palkan nostaminen sai liikkeelle kaksi pätevää hakijaa, joita toinen valittiin virkaan 26.5.2025 alkaen. Alkuvuoden 2025 eläinsuojelun tehtävien hoitamisesta vastasivat kunnaneläinlääkärit virkatehtävien ja praktiikan ohella. Eläinten hyvinvoinnin valvonta keskittyi resurssipuutteesta johtuen vain kiireellisimpien tapausten hoitamiseen. Kesäkuusta alkaen uusi valvontaeläinlääkäri ryhtyi koordinoimaan eläinsuojelun tehtäväkenttää ja tuomaan tekemätöntä työtaakkaa näkyväksi. Resurssipula eläinsuojelun puolella on jatkunut vuodesta 2022 lähtien. Keväällä 2025 tehtiin ratkaisu, että valvontayksikkö lähtee hakemaan toisen määräaikaisen valvontaeläinlääkärin viran perustamista vuosille 2026–2027. Tällöin eläinsuojelua päästään toteuttamaan suunnitelmallisesti, kahden valvontaeläinlääkärin työparina. Määräaikaisen valvontaeläinlääkärin rekrytointi toteutui marraskuussa 2025, virkaan saatiin neljä hakijaa ja toinen valvontaeläinlääkäri pystyttiin valitsemaan virkaan. Vuoden 2025 tavoitteet eivät eläinten hyvinvoinnin valvonnan osalta toteutuneet suunnitellusti resurssipuutteista johtuen. Korjaavien toimenpiteiden toivotaan tuovan asiaan muutosta vuonna 2026.

Eläinlääkintähuollon puolella on ollut resurssivajetta myös praktikoivissa eläinlääkäreissä, vaikka pitkäaikaisia, alueelle tuttuja sijaisia on saatu pidettyä vahvuudessa. Kesäsijaiseksi saatiin palkattua kandi vain Pielavesi-Keitele-päivystysalueelle. Sisä-Savossa kesä jouduttiin suunnittelemaan useiden sijaisten avulla. Osa sovitusta sijaisista myös perui tulonsa myöhäisessä vaiheessa, mikä on lisännyt äkillisten ylimääräisten päivystysvuorojen tarvetta sekä päivystyksen kuluja merkittävästi. Päivystyksen lisääntyneet kulut kohdentuivat pääasiassa loppukesälle sekä loppuvuoteen. Vuotta ovat varjostaneet myös eläinlääkäreiden loukkaantumiset ja äkilliset sairastapaukset. Kunnaneläinlääkärin viransijaisuus oli auki kolmeen kertaan kesän 2025 aikana, mutta yhtään hakijaa ei rekrytoinnin kautta saatu. Pielavedelle haettiin vakituista kunnaneläinlääkäriä joulukuussa, rekrytointi saatiin loppuun juuri ennen vuodenvaihdetta. Virkaan saatiin kaksi pätevää hakijaa, joista toinen voitiin valita. Vuotta 2025 varjostaneista häiriöistä huolimatta perustyö on kuitenkin saatu hoidettua, ja eläinlääkärit ovat voineet pitää kesälomansa pääosin suunnitellusti. Muita lomiam ja päivystysvapaita on jäänyt pitämättä.

Eläintenhoitajaresurssia on pyritty käyttämään työvoiman saatavuuden mukaisesti. Pielaveden yhteisvastaanotolla on ollut useita eläintenhoitajan sijaisia kevään 2025 aikana. Toukokuussa vastaanotolle saatiin oppisopimusopiskelija, joka työskentelee opintojensa ohella osa-aikaisena eläintenhoitajana 4pv/viikko. Rautalammilla ja Suonenjoella on myös ollut osa-aikaiset eläintenhoitajat eläinlääkärin apuna. Eläintenhoitajaresurssi on toteutunut pääsääntöisesti budjetoidun mukaisesti.

Tulosyksiköiden tavoitteet vuodelle 2025

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	Toteuma 1.1.-31.12.2025
Ympäristöterveysvalvonta			
Valvonnan vaikuttavuuden edistäminen.	Paikalliseen riskinarvioon pohjautuvan kohdekohtaisen valvontasuunnitelman laatiminen ja suunnitelman mukaiset valvontatoimet.	Valvontasuunnitelma laadittu uusien valtakunnallisten valvontaohjelmien pohjalta ennen 1.1.2025	Toteutunut
	Toiminnanharjoittajien neuvonta ja ohjaus. Erilaisten lausuntojen antaminen.	Yhteydenotot kirjataan Vatiin säännönmukaisesti. Vuosittainen määrä raportoidaan.	Toteutunut
	Viranomaisyhteistyö ja yhteistyö muiden valvontayksiköiden kanssa mm. talousvesi, sisäilma, varautuminen, elintarvikevalvonta.	Yhdenmukaistetaan toimintatapoja alueellisesti, päivitetään suunnitelmat toimenpiteiden pohjalta. Yhteistyökokouksia/vuosi	Toteutunut, jatkuu edelleen
Muuttuvan lainsäädännön vaatimusten huomioiminen valvonnassa.	Henkilöstön osaamisen ylläpito ja asiantuntijuuden lisääminen. Kouluttautumismahdollisuus kaikille vuosittain järjestettäviin koulutuksiin ja seminaareihin.	Osallistutaan koulutuksiin koulutusmäärärahan puitteissa. Koulutukset kirjataan Populukseen ja määrää seurataan.	Toteutunut, yhteensä 45 kirjattua koulutuspäivää
Valvonnan tasapuolisuus.	Riskiperusteisen valvonnan korostaminen ja paikallistuntemuksen hyödyntäminen valvonnassa. Valvontakohtetietojärjestelmän ajantasaisena pitäminen.	Valvontakohteiden tarkastustiheydet käyty läpi kohdekohtaisesti ja asetettu riskiperusteisesti. Valvontakohteet käyty läpi vuosittain perusmaksulaskutuksen yhteydessä.	Toteutunut
Toimiva työyhteisö ja kustannusten hallinta	Resurssien turvaaminen sijaisjärjestelyin ja lisätyövoiman tarpeen huomioon ottaminen.	Sijaisten palkkaaminen pidemmille poissaolojaksoille.	Toteutunut
	Toimitilojen ja tilavuokrien läpikäyminen sekä tarkastelu vuoden 2025 aikana. Siivoussopimusten ajantasaistaminen.	Kattava ja tarpeenmukainen toimitilaverkko. Kustannustehokkaat ja toimivat sekä	Toteutunut

		ajantasaiset sopimukset vuoden 2025 lopussa.	
--	--	--	--

Eläinlääkintähuolto			
Alueen eläinlääkintähuollon toteuttaminen, palveluiden parantaminen, työhyvinvoinnin edistäminen sekä henkilöresurssien ja ajankäytön tehostaminen.	Eläinlääkintähuoltosuunnitelman toteuttaminen.	Suunnitelma laadittu 1.1.2025	Toteutunut
	Avustajan/avustajien toimenkuvan selkiyttäminen, vakiinnuttaminen ja hyödyntäminen osana koko työyhteisöä	Avustajaresurssin hyötykäyttö käydään läpi valvontayksikössä vuoden 2025 aikana.	Toteutunut osittain
	Valvontaeläinlääkärin työnkuvan vakiinnuttaminen ja yhteistyö alueen praktikoiden kanssa.	Valvontaeläinlääkärin työnkuvan muokkaaminen. Praktikoiden toimistopäivät valvontaeläinlääkärin avustamista varten.	Toteutunut Toteutunut osittain
	Vapaaehtoisiin terveydenhuolto-ohjelmiin (naseva, sikava) liittyvien pyydettyjen käyntien toteutuminen.	Toteuma 100 %	Toteutunut
Kustannusten hallinta	Klinikkamaksun käyttöönoton ja sen vaikutusten selvittäminen. Uuden eläinlääkintähuoltolain vaatimusten vaikutusten arvioiminen ja siirtäminen valvontayksikön käytäntöihin.	Selvitetään klinikkamaksun käyttöönoton todelliset kustannukset ja varaudutaan ottamaan klinikkamaksu käyttöön vuoden 2025 aikana. Valmistaudutaan 1.1.2026 voimaan tulevaan eläinlääkintähuoltolakiin ja sen muutoksiin.	Toteutunut
	Toimitilojen ja tilavuokrien läpikäyminen sekä tarkastelu vuoden 2025 aikana. Siivoussopimusten ajantasaistaminen.	Kattava ja tarpeenmukainen toimitilaverkko. Kustannustehokkaat ja toimivat sekä	Toteutunut

		ajantasaiset sopimukset vuoden 2025 lopussa.	
Toimiva työyhteisö	Resurssien turvaaminen. Sijaisten rekrytoinnin, perehdyttämisen ja yhteydenpidon kehittäminen	Rekrytoidaan riittävästi sijaisia, jotta vuoden 2025 lopussa eläinlääkäreillä ei ole kohtuuttoman paljon pitämättömiä lomiam tai päivystysvapaita.	Toteutunut osittain
	Pielavesi-Keitele-alueen toiminnan ja yhteisvastaanoton kehittäminen	Yhteiset toimintamallit yhteisvastaanotolla toimimiseen päivitetty ja kirjattu.	Toteutunut osittain

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT				
	TP 2023	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
YMPÄRISTÖTERVEYSVALVONTA				
Valvontasuunnitelman mukaiset ETL:n tarkastukset	86	158	180	184
Valvontasuunnitelman mukaiset TSL:n tarkastukset	94	90	90	87
Valvontasuunnitelman mukaiset TupakkaL:n tarkastukset	23	21	20	10
ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO	TP 2023	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Suureläinkäynnit virka-aikana	1370	2037	1500	2001
Pieneläinkäynnit virka-aikana	4438	6119	5000	5212
Suureläinkäynnit päivystysaikana	284	415	300	434
Pieneläinkäynnit päivystysaikana	505	463	560	510
Eläintautivalvonta suoritteet	19	3	20	10
Eläinsuojeluvalvonta/ ilmoituksen varaisissa kohteissa	2	2	30	2
Eläinsuojeluvalvonta/ eläinsuojeluilmoitukset	20	27	50	35

Ympäristöterveydenhuolto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	%
Toimintatulot	1 703 683,00		1 703 683,00	1 703 373,23	-309,77	100,0
Toimintamenot	-1 707 587,00		-1 707 587,00	-1 693 951,38	-13 635,62	99,2
Toimintakate	-3 904,00		-3 904,00	9421,85	-13 325,85	-241,3
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-115 117		-115 117	-188 469,66	73 774,51	164,1

valtuustoon nähden sitovat erät

2.8 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2025							
TERVON KUNTA		Talousarvio	TA-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	%
		2025	muutos	muutoksen	2025		
Sisäiset+ulkoiset				jälkeen			
Toimintatuotot							
Myyntituotot	+	1 836 238	24 000	1 860 238	1 893 840,90	33 602,90	101,8
Maksutuotot	+	113 280	4 000	117 280	113 263,65	-4 016,35	96,6
Tuet ja avustukset	+	66 550	2 230	68 780	97 640,79	28 860,79	142,0
Muut toimintatuotot	+	346 290		346 290	409 715,38	63 425,38	118,3
Toimintatuotot yht.		2 362 358	30 230	2 392 588	2 514 460,72	121 872,72	105,1
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-	3 474 698	12 430	3 487 128	3 456 365,72	-30 762,28	99,1
Palvelujen ostot	-	1 891 193	31 480	1 922 673	1 968 120,90	45 447,90	102,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-	318 910	4 000	322 910	325 049,43	2 139,43	100,7
Avustukset	-	226 500	41 000	267 500	273 947,21	6 447,21	102,4
Muut toimintakulut	-	450 420	7 500	457 920	457 484,23	-435,77	99,9
Toimintakulut yht.		6 361 721	96 410	6 458 131	6 480 967,49	22 836,49	100,4
TOIMINTAKATE		-3 999 363	-66 180	-4 065 543	-3 966 507	99 036,23	97,6
* Verotulot	+	3 384 000		3 384 000	3 442 674,79	58 674,79	101,7
* Valtionosuudet	+	835 547		835 547	875 473,00	39 926,00	104,8
Rahoitustuotot ja -kulut							
* Korkotuotot	+	7 000		7 000	8 471,65	1 471,65	121,0
Muut rahoitustuotot	+	246 500		246 500	294 446,27	47 946,27	119,5
* Korkokulut	-	120 000		120 000	76 987,87	-43 012,13	64,2
Muut rahoituskulut	-	10 000		10 000	5 809,16	-4 190,84	58,1
Rahoitustuotot ja -kulut yht.		123 500		123 500	220 120,89	96 620,89	178,2
VUOSIKATE		343 684	-66 180	277 504	571 762	294 257,91	206,0
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-	385 781		385 781	378 699,36	-7 081,64	98,2
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		385 781		385 781	378 699,36	-7 081,64	98,2
Satunnaiset erät					60 000,00		
TILIKAUDEN TULOS	+/-	-42 097	-66 180,00	-108 277	253 062,55	361 339,55	-233,7
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	+/-	18 342		18 342	18 341,98	-0,02	100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		-23 755	-66 180,00	-89 935	271 404,53	361 339,53	-301,8
* Sitovat määrärahat ja tuloarviot							

2.9 Investointiosan toteutumisvertailu

Kunnanhallitus

<i>Investointi</i>		TA 2025	TA muutos	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2025	Poikkeama € talousarvioon	Poikkeama % talousarvioon
Kiinteä omaisuus	Menot		-110 000,00	-110 000,00	-110 000,00		
	Tulot	190 000,00	-190 000,00	0,00	3 027,38	-3 027,38	
	Investoinnit netto	190 000,00	-300 000,00	-110 000,00	-106 972,62	-3 027,38	97,20 %
Osakkeet ja osuudet	Menot					0,00	
	Tulot	195 000,00	-195 000,00		0,00	0,00	
	Nettomeno	195 000,00	-195 000,00	0,00	0,00	0,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	Menot	-50 000,00	19 000,00	-31 000,00	-11 278,01	-19 721,99	36,40 %
	Tulot						
	Nettomeno	-50 000,00	19 000,00	-31 000,00	-11 278,01	-19 721,99	36,40 %
Kiinteistöjen peruskorjaukset	Menot	-110 000,00	35 000,00	-75 000,00	-77 239,73	2 239,73	103,00 %
	Tulot						
	Nettomeno	-110 000,00	35 000,00	-75 000,00	-77 239,73	2 239,73	103,00 %

Kiinteän omaisuuden myynti: Yksi omakotitalo Allaan alueelta. Talo oli kiinteistövälittäjällä myynnissä, mutta varteenotettavia tarjouksia ei saapunut. Tavoite ei toteutunut.

Saatu lahjoituksena kiinteistö 844-411-9-2 Tervon Osuuspankilta, ostettu määräalat kiinteistöistä 844-415-9-3, 844-415-9-5 ja 844-415-9-5. Myyty määräala kiinteistöistä 844-401-6-71.

Osakkeet ja osuudet: As Oy Siltavahdin yhden osakehuoneiston myynti ei toteutunut. Asuntokauppa on ollut vuonna 2025 valtakunnallisesti hiljaista, lisäksi pankit ovat kiristäneet lainansaamisen ehtoja. Tämä hidastaa entisestään asuntokauppaa.

Muut pitkävaikutteiset menot: Asianhallintajärjestelmän hankinta ja kotisivu-uudistus ei toteutunut täysimääräisesti, investointeja on siirretty vuodelle 2026. Pankkiohjelma uusittu toimittajasta johtuvista syistä.

Kiinteistöjen peruskorjaus: toteutunut uuden koulun suunnittelu ja rakentaminen, Mantun katon korjaus on siirretty talousarviomuutoksena vuodelle 2026. ELY-keskukselta anottiin avustusta kattoremontin toteuttamiseen, mutta sitä ei myönnetty.

Sivistyslautakunta

Investointi		TA 2025	TA muutos	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2025	Poikkeama € talousarvioon	Poikkeama % talousarvioon
Yhtenäiskoulun koneet ja kalusto	Menot	-250 000,00			-203 155,17		
	Tulot						
	Investoinnit netto	-250 000,00		-250 000,00	-203 155,17	-46 844,83	81,30 %
Liikuntatoimen koneet ja kalusto	Menot		-30 000,00	-30 000,00	-30 080,00	80,00	
	Tulot				0,00	0,00	
	Nettomeno	0,00	-30 000,00	-30 000,00	-30 080,00	0,00	100,30 %

Toteutuneissa investoinneissa näkyvät uuden koulun ensikertainen kalustaminen. Lisäksi talousarviomuutoksena on toteutettu uuden jäähoitokoneen ja latukoneen osto.

Julkinen käyttöomaisuus

Investointi		TA 2025	TA muutos	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2025	Poikkeama € talousarvioon	Poikkeama % talousarvioon
Kiinteistörekisteriselvitys	Menot	-15 000,00	15 000,00	0,00			
	Tulot						
	Nettomeno						
Kaavateiden peruskorjaus	Menot	-20 000,00	20 000,00	0,00			
	Tulot						
	Nettomeno						
Leikkikentät	Menot	-20 000,00	20 000,00	0,00			
	Tulot						
	Nettomeno						
Käyntisataman kehittäminen	Menot	-10 000,00	10 000,00	0,00	0,00		
	Tulot						
	Nettomeno						
Uimarannat	Menot	-15 000,00	150 000,00	0,00			
	Tulot						
	Nettomeno						
Ulkoilureitti	Menot	-50 000,00	45 000,00	-5 000,00	-577,34	-4 422,66	11,5 %
	Tulot						
	Nettomeno	-50 000,00	45 000,00	-5 000,00	-577,34	-4 422,66	11,5 %

Kaavateiden peruskorjaus, leikkikenttien ja uimarannan uusiminen siirrettiin talousarviomuutoksena vuodelle 2026. Ulkoilureitti hanke jatkuu osin vuonna 2026. Kiinteistörekisteriselvitystä ei toteutettu vuonna 2026 johtuen rakennustarkastuksen resurssivajeesta.

Investoinnit yhteensä

<i>Investointi</i>		TA 2025	TA muutos	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2024	Poikkeama € talousarvioon	Poikkeama % talousarvioon
Yhteensä	Menot	-540 000,00	39 000,00	-501 000,00	-432 330,25	-68 669,75	86,3 %
	Tulot	385 000,00	-385 000,00	0,00	3 027,38	3 027,38	-100 %
	Nettomeno	-155 000,00	-346 000,00	-501 000,00	-429 302,87	-71 697,13	85,7 %

2.10 Rahoitusosan toteutumisvertailu

TALOUSARVION RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2025							
TERVON KUNTA		Talousarvio	TA-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	
		2025	muutos	muutoksen	2025		%
				jälkeen			
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	+/-	343 284	-66 180	277 104	571 761,88	294 657,88	206,3
Satunnaiset erät	+/-	0		0	60 000,00	60 000,00	
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	0		0	-99 631,71	-99 631,71	
Toiminnan rahavirta yhteensä		343 284	-66 180	277 104	532 130,17	255 026,17	192,0
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-	-540 000	39 000	-501 000	-432 330,25	68 669,75	86,3
* Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	0		0	0,00	0,00	0,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+	385 000	-385 000	0	1 000,00	1 000,00	0,0
Investointien rahavirta yhteensä		-155 000	-346 000	-501 000	-431 330,25	69 669,75	86,1
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä		188 284	-412 180	-223 896	100 799,92	324 695,92	-45,0
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
* Antolainasaamisten lisäys	-			0	0,00	0,00	
* Antolainasaamisten vähennykset	+	30 000		30 000	30 000,00	0,00	100,0
Antolainauksen muutokset		30 000		30 000	30 000,00	0,00	100,0
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0		0	0,00	0,00	
*Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-431 666		-431 666	-431 666,00	0,00	100,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-			0	-200 000,00	-200 000,00	0,0
Yhteensä		-431 666		-431 666	-631 666,00	-200 000,00	146,3
Oma pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset				0	295 574,61	295 574,61	
Rahoituksen rahavirta yhteensä		-401 666		-401 666	-306 091,39	95 574,61	76,2
				0		0,00	
Rahavarojen muutos		-213 382	-412 180	-625 562	-205 291,47	420 270,53	32,8

* Sitovat määrärahat ja tuloarviot

2.11 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sitovuus-	Määräraha					Tuloarvi				
	taso	Alkuperäinen	TA:n	TA	Toteutuma	Poikkeama	Alkuperäinen	TA:n	TA	Toteutuma	Poikkeama
	N/B	talousarvio	muutokset	jälkeen			talousarvio	muutokset	jälkeen		
KÄYTTÖTALOUSOSA (ulk. + sis.)											
100 KESKUSVAALILAUTAKUNTA											
101 Vaalit	B	13 800	-3 840	9 960	9 654,89	-305,11	6 000	-4 270	1 730	1 723,40	-6,60
120 TARKASTUSLAUTAKUNTA											
121 Tilintarkastus	B	17 303	0	17 303	27 344,54	10 041,54	0		0		0,00
130 KUNNANHALLITUS											
131 Yleishallinto	B	998 150	70 400	1 068 550	1 062 832,72	-5 717,28	46 695		46 695	51 370,78	4 675,78
160 KHALL ELINKEINOJAOSTO											
161 Elinkeinotoiminta	B	178 455		178 455	171 353,90	-7 101,10	800		800	9 848,25	9 048,25
480 TEKNISET PALVELUT											
481 Tekniset palvelut	B	575 382	-4 350	571 032	631 851,93	60 819,93	326 560	24 000	350 560	406 535,99	55 975,99
600 YMPÄRISTÖTOIMI											
601 Ympäristötoimi	B	186 662	23 700	210 362	203 379,49	-6 982,51	57 800	4 000	61 800	68 147,07	6 347,07
198 PERUSTURVALAUTAKUNTA											
199 Sosiaalipalvelut	B	0	0	0	1 820,00	1 820,00	0	0	0	0,00	0,00
300 SIVISTYSLAUTAKUNTA											
301 Koulutustoiminta	B	2 180 581	33 000	2 213 581	2 184 745,73	-28 835,27	166 970	6 500	173 470	214 120,67	40 650,67
361 Vapaa-aikatoiminta	B	503 801	-22 500	481 301	494 032,94	12 731,94	53 850		53 850	59 341,33	5 491,33
650 YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA											
651 Ympäristöterveydenhuolto	B	1 707 587		1 707 587	1 693 951,38	-13 635,62	1 703 683		1 703 683	1 703 373,23	-309,77
YHTEENSÄ KÄYTTÖTALOUS		6 361 721	96 410	6 458 131	6 480 967,52	22 836,52	2 362 358	30 230	2 392 588	2 514 460,72	121 872,72

	tas o	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkuperäinen	TA:n	TA muutosten	Toteutus a	Poikkeam a	Alkuperäinen	TA:n	TA muutosten	Toteutus a	Poikkeam a
	N/B	talousarvio	muutokset	jälkeen			talousarvio	muutokset	jälkeen		
TULOSLASKELMAOSA		130 000	0	130 000	82 797,03	-47 202,97	4 473 047	0	4 473 047	4 621 065,71	148 018,71
Verotulot	B						3 384 000		3 384 000	3 442 674,79	58 674,79
Valtionosuudet	B						835 547		835 547	875 473,00	39 926,00
Korkotuotot	B						7 000		7 000	8 471,65	1 471,65
Muut rahoitustuotot	B						246 500		246 500	294 446,27	47 946,27
Korkokulut	B	120 000		120 000	76 987,87	-43 012,13					
Muut rahoituskulut	B	10 000		10 000	5 809,16	-4 190,84					
INVESTOINTIOSA		540 000	-39 000	501 000	-432 330,25	68 669,75	385 000,00	-385 000,00	0,00	3 027,38	3 027,38
901 KUNNANHALLITUS		50 000	91 000	141 000	-121 278,01	19 721,99	385 000	-385 000	0	3 027,38	3 027,38
902 Kiinteä omaisuus	B			110 000	-110 000,00	0,00	190 000		0	3 027,38	3 027,38
903 Osakkeet ja osuudet	B		110 000	0	0,00	0,00	195 000	-190 000	0	0,00	0,00
904 Muut pitkävaikutteiset menot	B	50 000		31 000	-11 278,01	19 721,99		-195 000			0,00
930 SIVISTYSLAUTAKUNTA		250 000	-19 000 30 000	280 000	-233 235,17	46 764,83					
931 Koneet ja kalusto	B	250 000		280 000	-233 235,17	46 764,83					
940 TEKINEN LAUTAKUNTA		240 000	-160 000	80 000	-77 817,07	2 182,93	0	0	0	0,00	0,00
941 Koneet ja kalusto	B			0	0,00	0,00					0,00
945 muut pitkävaikutteiset menot	B	15 000		0		0,00					0,00
955 Kiinteistöjen peruskorjaukset	B	110 000	-15 000 -35 000	75 000	-77 239,73	-2 239,73				0,00	0,00
965 Julkinen käyttöomaisuus	B	115 000	-110 000	5 000	-577,34	4 422,66			0	0,00	0,00
	B			0		0,00					

RAHOITUSOSA		431 600	0	431 600	733 325,09	301 725,09	30 000	0	30 000	90 000,00	355 574,61
Antolainauksen muutokset				0		0,00					
Antolainasaamisten vähennykset	B			0	0,00	0,00	30 000		30 000	30 000,00	0,00
Lainakannan muutokset				0		0,00			0		0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B			0		0,00	0		0	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	431 600		431 600	431 666,00	66,00			0		0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N			0	200 000,00	200 000,00			0	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjaukset/Pakolliset varaukset				0	101 659,09	101 659,09			0	60 000,00	60 000,00
Vaikutus maksuvalmiuteen				0		0,00			0	295 574,61	295 574,61
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		7 463 321	57 410	7 520 731	7 729 421,89	346 028,39	7 250 405	-354 770	6 895 635	7 524 128,42	628 493,42
1) N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B= bruttomääräraha/-tuloarvio										-7 729 421,89	
										-205 291,47	
										Rahavarojen muutos	

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA (ulkoinen)		1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toimintatuotot			
Myyntituotot	+	1 855 804,90	1 897 687,22
Maksutuotot	+	111 969,60	122 240,68
Tuet ja avustukset	+	97 640,79	94 535,29
Muut toimintatuotot	+	398 056,66	447 319,51
Yhteensä		2 463 471,95	2 561 782,70
Valmistus omaan käyttöön	+		
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-	-2 719 188,12	-2 635 096,16
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-	-585 327,21	-616 625,81
Muut henkilösivukulut	-	-151 850,39	-97 154,48
Palvelujen ostot	-	-1 929 139,54	-1 814 000,22
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-	-325 049,43	-305 335,79
Varastojen lisäys(+) tai vähennys(-)	+/-	0,00	0,00
Avustukset	-	-273 947,21	-205 830,31
Muut toimintakulut	-	-445 476,85	-545 523,09
Yhteensä		-6 429 978,75	-6 219 565,86
Toimintakate	-	-3 966 506,80	-3 657 783,16
Verotulot	+	3 442 674,79	3 336 299,42
Valtionosuudet	+	875 473,00	757 412,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	+	8 471,65	11 402,11
Muut rahoitustuotot	+	294 446,27	508 267,64
Korkokulut	-	-76 987,87	-104 584,48
Muut rahoituskulut	-	-5 809,16	-6 368,12
Vuosikate		571 761,88	844 645,41
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-	-378 699,36	-407 144,84
Satunnaiset erät		60 000,00	0,00
Tilikauden tulos	+/-	253 062,52	437 500,57
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	-/+	18 341,98	18 341,64
Rahastojen lisäys(-), vähennys(+)	-/+		
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	+/-	271 404,50	455 842,21

3.2 Rahoituslaskelma

		1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate		571 761,88	844 645,41
Satunnaiset erät		60 000,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	-99 631,71	-5 117,81
	+/-	532 130,17	839 527,60
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-	-432 330,25	-106 462,38
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+	1 000,00	250 041,62
	-/+	-431 330,25	143 579,24
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	100 799,92	983 106,84
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys		0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	+	30 000,00	30 000,00
	+/-	30 000,00	30 000,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0,00	500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-431 666,00	-406 666,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-200 000,00	-148 365,29
	+/-	-631 666,00	-55 031,29
Oman pääoman muutokset		0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	+/-	1 070,82	8 136,98
Vaihto-omaisuuden muutos	+/-	0,00	0,00
Saamisten muutos	+/-	23 480,28	91 709,16
Korottomien velkojen muutos	+/-	271 023,51	174 454,97
	+/-	295 574,61	274 301,11
Rahoituksen rahavirta		-306 091,39	249 269,82
Rahavarojen muutos	+/-	-205 291,47	1 232 376,66
Rahavarojen muutos			
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.		3 542 805,71	3 748 097,18
Rahavarat 1.1.		3 748 097,18	2 515 720,52
	+/-	-205 291,47	1 232 376,66

3.3 Tase

VASTAAVAA		2025	2024
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	9 921 740,81	9 871 137,30
I	Aineettomat hyödykkeet	514 973,72	561 045,68
	Aineettomat oikeudet	9 691,46	7 521,20
	Muut pitkävaikutteiset menot	504 576,75	553 524,48
	Ennakkomaksut	705,51	0,00
II	Aineelliset hyödykkeet	4 928 498,58	4 831 823,11
	Maa- ja vesialueet	2 099 203,89	1 992 231,27
	Rakennukset	1 622 937,75	1 844 039,55
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	761 973,80	847 991,70
	Koneet ja kalusto	240 390,51	11 485,03
	Keskeneräiset hankinnat	203 992,63	136 075,56
III	Sijoitukset	4 478 268,51	4 478 268,51
	Osakkeet ja osuudet	4 239 278,60	4 239 278,60
	Muut lainasaamiset	189 188,85	189 188,85
	Muut saamiset	49 801,06	49 801,06
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	26 213,11	16 024,28
	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	26 213,11	16 024,28
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 194 796,13	4 453 567,88
I	Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
	Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
II	Saamiset	651 990,42	705 470,70
	Pitkäaikaiset saamiset	179 872,13	227 300,15
	Myyntisaamiset	20 097,00	21 054,00
	Lainasaamiset	60 000,00	90 000,00
	Muut saamiset	99 775,13	116 246,15
	Muut siirtosaamiset	0,00	0,00
	Lyhytaikaiset saamiset	472 118,29	478 170,55
	Myyntisaamiset	254 674,63	317 657,99
	Lainasaamiset	30 000,00	30 000,00
	Muut saamiset	157 238,96	81 669,11
	Siirtosaamiset	30 204,70	48 843,45
III	Rahoitusarvopaperit		
	Sijoitukset ramarckinainstrumentteihin	2 492 021,40	2 492 021,40
IV	Rahat ja pankkisaamiset	1 050 784,31	1 256 075,78
VASTAAVA		14 142 750,05	14 340 729,46
VASTATTAVAA		2025	2024
A	OMA PÄÄOMA	8 821 087,76	8 549 683,26
I	Peruspääoma	6 487 148,73	6 487 148,73
II	Arvonkorotusrahasto	900 113,67	900 113,67
IV	Muut omat rahastot	243 687,16	243 687,16
V	Ed. tilikausien yli / alijäämä	918 733,70	462 891,49
VI	Tilikauden yli / alijäämä	271 404,50	455 842,21
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	134 712,58	153 054,56
	Poistoero	134 712,58	153 054,56
C	PAKOLLISET VARAUKSET	55 340,87	156 999,96
	Muut pakolliset varaukset	55 340,87	156 999,96
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	356 779,60	345 519,95
	Lahjoitusrahastojen pääomat	26 213,11	16 024,28
	Muut toimeksiantojen pääomat	330 566,49	329 495,67
E	VIERAS PÄÄOMA	4 774 829,24	5 135 471,73
I	Pitkäaikainen vieraspääoma	1 884 041,00	2 315 707,00
	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	1 883 341,00	2 315 007,00
	Muut velat	700,00	700,00
II	Lyhytaikainen vieraspääoma	2 890 788,24	2 819 764,73
	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	431 666,00	431 666,00
	Joukkovelkakirjalainat	1 300 000,00	1 500 000,00
	Saadut ennakot	0,00	0,00
	Ostovelat	477 140,25	222 536,38
	Muut velat	80 072,95	66 232,19
	Siirtovelat	601 909,04	599 330,16
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		14 142 750,05	14 340 729,46

3.4 Konsernilaskelmat

TERVON KUNTA KONSERNI KONSERNITULOSLASKELMA

Tilikausi 1.1.-31.12.2025

KONSERNITULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
		(1000 eur)	(1000 eur)
Toimintatuotot	+	3 712	3 821
Toimintakulut	-	-7 407	-7 283
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	+/-	-23	69
Toimintakate		-3 718	-3 393
Verotulot	+	3 443	3 336
Valtionosuudet	+	1 249	1 152
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	+	1	1
Muut rahoitustuotot	+	292	503
Korkokulut	-	-155	-213
Muut rahoituskulut	-	-7	-10
Vuosikate		1 105	1 376
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-	-748	-780
Omistuksen eliminointi	+/-	0	0
Arvonalentumiset	-	0	-780
Satunnaiset erät	+/-	62	1
Tilikauden tulos		419	597
Tilinpäätössiirrot	+/-	0	1
Tilikauden verot		-26	-10
Laskennalliset verot		-8	0
Vähemmistöosuudet	+/-	1	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	+/-	386	588

TERVON KUNTA KONSERNI

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

Tilikausi 1.1.-31.12.2025

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA		1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024		
		(1000 eur)	(1000 eur)		
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	+/-	1 105	1 376		
Satunnaiset erät	+/-	62	1		
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-/+	-27	-10		
Tulorahoituksen korjaukset	+/-	-78	1 062	-74	1 293
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-	-516	-407		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	0	4		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+	3	-513	250	-153
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	549		1 140	
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-	0	0		
Antolainasaamisten vähennys	+	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	500		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-781	-671		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-200	-981	-148	-319
Oman pääoman muutokset	+/-	-1	-1	-1	
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	+/-	2	10		
Vaihto-omaisuuden muutos	+/-	0	0		
Saamisten muutos	+/-	140	239		
Korottomien velkojen muutos	+/-	192	334	141	390
Rahoituksen rahavirta	+/-	-648		70	
Rahavarojen muutos	+/-	-99		1 210	
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	+	3 760		3 859	
Rahavarat 1.1.	-	3 859		2 649	
	+/-	-99		1 210	

KONSERNITASE

	2025	2024	1000 eur	2025	2024
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 369	13 730	VASTATTAVAA		
Aineettomat hyödykkeet	718	803	OMA PÄÄOMA	9 461	9 180
Aineettomat oikeudet	207	242	Peruspääoma	6 487	6 487
Muut pitkävaikutteiset menot	511	561	Arvonkorotusrahasto	900	900
Ennakkomaksut	0	0	Muut omat rahastot	372	372
Aineelliset hyödykkeet	10 646	10 795	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 316	832
Maa- ja vesialueet	2 348	2 240	Tilikauden yli-/alijäämä	386	589
Rakennukset	4 824	5 293			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 831	2 954	VÄHEMMISTÖSUUDET	81	82
Koneet ja kalusto	348	145			
Muut aineelliset hyödykkeet	28	12	PAKOLLISET VARAUKSET	55	157
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	267	151	Eläkevaraukset		
Sijoitukset	2 005	2 132	Muut pakolliset varaukset	55	157
Osakkuusyhteisöosuudet			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	384	388
Muut osakkeet ja osuudet	1 908	2 035			
Joukkovelkakirjalainasaamiset			VIERAS PÄÄOMA	8 169	8 860
Muut lainasaamiset	37	37	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	4 095	4 858
Muut saamiset	60	60	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	534	520
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	53	59	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	2 176	2 378
			Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 364	1 104
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 728	4 878	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	18 150	18 667
Vaihto-omaisuus	1	1			
Saamiset	967	1 018			
Pitkäaikaiset saamiset	292	311			
Lyhytaikaiset saamiset	675	707			
Rahoitusarvopaperit	2 492	2 492			
Rahat ja pankkisaamiset	1 268	1 367			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	18 150	18 667			

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa ”suunnitelman mukaisten poistojen perusteet”.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan markkina-arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase on laadittu kuntajaoston suositusten mukaisesti.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tervon kunnalle myönnettiin harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024 yhteensä 71 000 euroa. Tilinpäätöksessä 2024 on kirjattu Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämän palautus muihin rahoitustuottoihin, 193 353,06 euroa. Työ- ja elinkeinoministeriö maksoi kaikille kunnille TE-palvelu-uudistuksen muutokuluihin kertakorvauksen 24 000 euroa, joka kirjattiin valtioneuvoston 2024 vuoden puolella myyntivoittoja nostaa Tervon Kehitys Oy:lle siirretyt remonttien tasevastuut sekä puunmyynti verrattuna vuoteen 2025. Työllisyysuudistus vaikuttaa myös tilikauteen 2025

menojen lisäyksenä etenkin avustusten puolella. Satunnaisina tuottoina on kirjautunut tilikaudelle 2025 Tervon Osuuspankin lahjoittama vesialue.

4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta Kiinteistö Oy Tervon Yrityspuistoa, jonka yhdistelemättä jättäminen ei vaaranna oikean ja riittävän kuvan antamista konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Omistus ko. yhtiössä on tarkoitettu lyhytaikaiseksi ja edelleen luovutettavaksi. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja verotuserusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistoja ei ole oikaistu konsernitilinpäätöksessä, koska tytäryhteisöt ovat tehneet poistot omien vahvistettujen poistosuunnitelmien mukaisesti.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Konsernitilinpäätökseen on tilikaudella 2025 kirjattu tulosvaikutteinen oikaisu, joka johtuu Palveluyhtiö Viisarit Oy:n tilikauden 2024 tilinpäätöstietojen muuttumisesta konsernitilinpäätöksen 2024 laatimisen jälkeen. Oikaisu pienentää konsernini tilikauden tulosta 103 937,03 euroa. Asunto Oy Metsäparkki on fuusioitunut vuonna 2023 Kiinteistö Oy Tervon Vuokratalot Oy:n.

4.4 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain ulkoiset erät

Toimintatuotot tehtäväalueittain (6) ulkoiset erät	Kunta		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Tulosalue				
101 Vaalit	1 723,40	8 944,80	1 723,40	8 944,80
121 Tilintarkastus				
131 Yleishallinto	51 370,78	79 232,04	51 370,78	79 232,04
161 Elinkeinotoiminta	9 848,25	1 779,13	24 985,51	17 391,93
480 Tekniset palvelut	394 877,27	572 729,64	1 590 309,16	1 738 769,07
601 Ympäristötoimi	68 147,07	65 656,94	68 147,07	65 656,94
199 Sosiaalipalvelut	0,00	6 105,74	0,00	6 105,74
301 Koulutustoiminta	213 884,67	137 725,34	251 573,91	215 029,76
361 Vapaa-aikatoiminta	20 247,28	29 612,38	20 247,28	29 612,38
651 Ympäristöterveydenhuolto	1 703 373,23	1 659 996,69	1 703 373,23	1 659 996,69
Toimintatuotot yhteensä	2 463 471,95	2 561 782,70	3 711 730,34	3 820 739,35

Verotulojen erittely

Verotulojen erittely (7)	2025	2024
Kunnan tulovero	2 280 242,51	2 272 111,35
Osuus yhteisöveron tuotosta	447 324,76	361 611,88
Kiinteistövero	715 107,52	702 576,19
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	3 442 674,79	3 336 299,42

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely (8)	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	133 349,00	-65 122,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	800 746,00	751 692,00
Veromenetysten kompensatio	262 380,00	358 452,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-321 002,00	-358 610,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	71 000,00
Valtionosuudet yhteensä	875 473,00	757 412,00

Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely (9)	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	183 351,63	159 216,40
Muiden palvelujen ostot	1 745 787,91	1 654 783,82
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	1 929 139,54	1 814 000,22

Valtuustoryhmille annetut tuet

Ei ilmoitettavaa

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. (Kvalt. 13.11.2012 § 50) Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Arvioidut pitoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat 1.1.2013 alkaen:

<i>Aineettomat oikeudet</i>	5 vuotta	Tasapoisto
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>	5–20 vuotta	Tasapoisto
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	Tasapoisto
Laajakaista -hankkeet	20 vuotta	Tasapoisto
ICT-hanke 2015–2016	10 vuotta	Tasapoisto
Osakehuoneistojen peruskorjaus	10 vuotta	Tasapoisto
Rah.osuudet muiden yht. investointeihin	10 vuotta	Tasapoisto
Terveysaseman kattoremontti v. 2017	20 vuotta	Tasapoisto
Yrityspuisto Kiint. Oy peruskorjaus 2017–2019	20 vuotta	Tasapoisto
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>		
<i>Maa- ja vesialueet</i>		ei poistoja
<i>Rakennukset</i>		
<i>Asuinrakennukset</i>	30–50 vuotta	Tasapoisto
Kiviset	47 vuotta	Tasapoisto
Tiiliverhoillut	40 vuotta	Tasapoisto
Puiset	35 vuotta	Tasapoisto
<i>Hallinto- ja laitosrakennukset</i>	20–50 vuotta	Tasapoisto
Kiviset	47 vuotta	Tasapoisto
Tiiliverhoillut	40 vuotta	Tasapoisto
Puiset	35 vuotta	Tasapoisto
<i>Tehdas- ja tuotantorakennukset</i>	20–30 vuotta	Tasapoisto
Kiviset	30 vuotta	Tasapoisto
Tiiliverhoillut	25 vuotta	Tasapoisto
Puiset	20 vuotta	Tasapoisto
<i>Talousrakennukset</i>	10–20 vuotta	Tasapoisto
Kiviset	20 vuotta	Tasapoisto
Tiiliverhoillut	15 vuotta	Tasapoisto
Puiset	10 vuotta	Tasapoisto
<i>Vapaa-ajan rakennukset</i>	20–30 vuotta	Tasapoisto
Kiviset	30 vuotta	Tasapoisto
Tiiliverhoillut	25 vuotta	Tasapoisto
Puiset	20 vuotta	Tasapoisto
Rakennusten arvonorotukset		ei poistoja
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>		
Maa- ja vesirakenteet		
Kadut, tiet	17 vuotta	Tasapoisto
Torit, puistot, leikkikentät	20 vuotta	Tasapoisto
Urheilukentät ja kuntopolut	20 vuotta	Tasapoisto
Muut maarakenteet	25 vuotta	Tasapoisto

Sillat, laiturit ja uimalat	25 vuotta	Tasapoisto
Muut vesirakenteet (pienlaiturit, vesirak.)	10 vuotta	Tasapoisto

Johtoverkostot ja laitteet

Vesi-, viemäri- ja kaukolämpöverkko	35 vuotta	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	15 vuotta	Tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	10 vuotta	Tasapoisto
Maakaasuverkko	20 vuotta	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	18 vuotta	Tasapoisto
Laituskoneet- ja laitteet, sähkö-, vesi- yms.	18 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	12 vuotta	Tasapoisto

Koneet ja kalusto

Kuljetusvälineet	8–15 vuotta	Tasapoisto
Muut koneet ja kalusto	4–10 vuotta	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi.

Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset (12)		
	2025	2024
<i>Pelastustoimen varallaolokorvaus 1.1.</i>	156 999,96	199 200,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-101 659,09	-42 200,04
<i>Pelastustoimen varallaolokorvaus 31.12.</i>	55 340,87	156 999,96

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot (13)		
	2025	2024
<i>Muut toimintatuotot</i>		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	42 396,36
Muut luovutusvoitot		
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	0,00	42 396,36
<i>Muut toimintakulut</i>		
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot		
Rakennusten luovutustappiot		
Muut luovutustappiot	2 027,38	79 478,59
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	2 027,38	79 478,59

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely (13)	2025	2024
Satunnaiset tuotot	60 000,00	
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	60 000,00	0,00
Satunnaiset kulut		
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	0,00	0,00

Satunnaisina tuottoina on kirjautunut Tervon Osuuspankin lahjoittama vesialue.

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely (14)	2025	2024
Osinkotuotot muista yhteisöistä	248 737,37	246 856,61
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	618,44	618,44
<i>Yhteensä</i>	249 355,81	247 475,05

Erittely poistoeron muutoksista (15)	2025	2024
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos (vähennys)	18 341,64	18 341,64
<i>Poistoeron muutokset yhteensä</i>	18 341,64	18 341,64

4.5 Tasetta koskevat liitetiedot

4.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa

Arvonkorotukset

Arvonkorotukset (17)	Kunta		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Osakkeet ja osuudet				
Arvo 1.1.	900 113,67	900 113,67	900 113,67	900 113,67
Arvonkorotukset				
<i>Yhteensä</i>	900 113,67	900 113,67	900 113,67	900 113,67

Savon Energiaholding Oy:n osakkeisiin on tehty arvonkorotus osakkeen verotusarvon perusteella varovaisuuden periaatetta noudattaen vuonna 2018. Tervon kunta omistaa Savon Energiaholding Oy:stä 1,71 % 5.412 osakkeella. Osakkeiden tasearvo on ollut 9 102,33 euroa. Yleisen tietämyksen, yhtiön hinnanmäärityksen Sähkönmyyntiyhtiö Väre Oy:n perustamisen yhteydessä ja yhtiön osinkohistorian perusteella on yhtiön osakkeisiin tehty arvonkorotus 168 euroa osakkeelta eli 900 113,67 euroa. Arvonkorotus on varsin varovainen, sillä osinkohistoria ja Väreeseen perustamisen yhteydessä esitetyt omistuksen arvot, viittaavat lähes viisinkertaiseen arvonkorotukseen. Tehdyn arvonkorotuksen jälkeen osakkeiden tasearvo on 909 216 euroa.

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat (18)

Vuosi 2025

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Aineettomat oikeudet/muut pitkäv.menot	Ennakkomaksut	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	561 045,68	0,00	1 992 231,27	1 844 039,55	847 991,70	11 485,03	136 075,56	5 392 868,79
Lisäykset tilikaudella	10 572,50	705,51	110 000,00		9 900,00	233 235,17	67 917,07	432 330,25
Rahoitusosuudet tilikaudella								0,00
Vähennykset tilikaudella			3 027,38					3 027,38
Siirrot erien välillä								0,00
Tilikauden poisto	57 349,97			221 101,80	95 917,90	4 329,69		378 699,36
Arvonlennukset ja niiden palautukset								0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	514 268,21	705,51	2 099 203,89	1 622 937,75	761 973,80	240 390,51	203 992,63	5 443 472,30
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12.	514 268,21	705,51	2 099 203,89	1 622 937,75	761 973,80	240 390,51	203 992,63	5 443 472,30

Olenaiset lisäpoistot

Koulu-kirjastorakennuksen poistosuunnitelmaa muutettu, poistetaan 31.12.2025 mennessä.

Sijoitukset

	Osakkeet ja Osuudet		Jvk-,muut laina- ja muut saamiset				Yhteensä
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset tytäryhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	
Hankintameno 1.1.	2 357 424,95	63 880,66	917 859,32	152 958,85	0,00	86 031,06	3 578 154,84
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset *)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	2 357 424,95	63 880,66	917 859,32	152 958,85	0,00	86 031,06	3 578 154,84
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0,00
Arvonkorotukset			900 113,67				900 113,67
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 357 424,95	63 880,66	1 817 972,99	152 958,85	0,00	86 031,06	4 478 268,51
Pysyvät vastaavat yhteensä							9 921 740,81
Poistamaton hankintameno 1.1.							8 971 023,63
Lisäykset tilikaudella							432 330,25
Rahoitusosuudet tilikaudella							0,00
Vähennykset tilikaudella							3 027,38
Siirrot erien välillä							0,00
Tilikauden poisto							378 699,36
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.							9 021 627,14
Arvonkorotukset							900 113,67
Kirjanpitoarvo 31.12.							9 921 740,81

Omistukset muissa yhteisöissä (19-21)				vuosi 2025		
Konserniyhteisöt	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin omasta pää- omasta 1000 €	vieraasta pää- omasta 1000 €	tilikauden voitosta/ tappiosta 1000 €
<i>Tytäryhteisöt:</i>						
Kiint. Oy Tervon Vuokratalot	Tervo	100	100	169	534	0
Tervon Kehitys Oy	Tervo	100	100	2 025	2 806	102
Kiinteistö Oy Tervon Teollisuushalli	Tervo	72,12	72,12	210	0	-1
<i>yhdistelemättömät tytäryhteisöt:</i>						
Kiinteistö Oy Tervon Yrityspuisto	Tervo	55,15	55,15	129	2	-1
<i>Osakkuusyhteisöt:</i>						
Palveluyhtiö Viisarit Oy	Keitele	30	30	156	112	81
<i>Kuntayhtymät:</i>						
Savon Koulutuskuntayhtymä	Kuopio	0,56	0,56	406	328	21
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	0,45	0,45	6	3	1
Yhteensä				3 102	3 785	204

Saamisten erittely (22)				
	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
<i>Saamiset tytäryhteisöiltä</i>				
Myyntisaamiset		7 488,67		2 993,39
Lainasaamiset	60 000,00	30 000,00	90 000,00	30 000,00
Muut saamiset				
Siirtosaamiset	0,00	0,00	16 250,00	16 250,00
<i>Saamiset kuntayhtymiltä, jossa kunta on jäsenenä</i>				
Myyntisaamiset		0,00		0,00
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		0,00		0,00

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät (23)	Kunta		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset:</i>				
Kauppahintasaamisia tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset:</i>				
<i>Tulojäämät:</i>				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	15 637,00	14 422,95	15 637,00	14 422,95
Maaseutuhallinnon tasaus	2 451,00	0,00	2 451,00	0,00
Kauppahintasaamisia tytäryhteisöiltä	0,00	16 250,00	0,00	0,00
Muut tulojäämät	12 116,70	18 170,50	12 116,70	18 170,50
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	30 204,70	48 843,45	30 204,70	32 593,45

4.6 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely (24)	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	6 487 148,73	6 487 148,73
Peruspääoma 31.12.	6 487 148,73	6 487 148,73
Arvonkorotusrahasto 1.1.	900 113,67	900 113,67
Lisäykset	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	900 113,67	900 113,67
Muut omat rahastot		
Elinkeinojen kehittämisrahaston pääoma 1.1.	243 687,16	243 687,16
Siirrot rahastoon tilikaudella		
Siirrot rahastosta tilikaudella		
Elinkeinojen kehittämisrahasto pääoma 31.12.	243 687,16	243 687,16
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	918 733,70	593 834,06
Ed.tilikauden virheen korjaus *)		-130 942,57
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	918 733,70	462 891,49
Tilikauden alijäämä/ylijäämä	271 404,50	455 842,21
Oma pääoma yhteensä	8 821 087,76	8 549 683,26

Poistoeron erittely (25)	2025	2024
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	134 712,58	153 054,56
<i>Poistoero</i>	134 712,58	153 054,56

Pitkäaikaiset velat (26)	2025	2024
Lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua, vuoden 2025 tilinpäätös= 1.1.2031 tai sen jälkeen erääntyvät.		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Kotimaisilta talletuspankeilta	175 000,00	225 000,00
Kuntarahoitus Oy	425 000,00	565 843,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Valtiolta		
Muilta sos.turvarahastoilta		
<i>Yhteensä</i>	600 000,00	790 843,00

Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista (27)		
	2025	2024
JVK-lainat		
- korko		
-vuotuinen lyhennys		
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	1 300 000,00	1 500 000,00
-korko % vaihtuva		
- erääntyvät 1.1.-31.12.		
Yhteensä	1 300 000,00	1 500 000,00

Pakolliset varaukset (28)		
	2025	2024
Muut pakolliset varaukset		
P-S pelastuslaitoksen varallaolokorvaus	55 340,87	156 999,96
Yhteensä	55 340,87	156 999,96

Vieras pääoma (29)		
	2025	2024
<i>Lyhytaikainen vieraspääoma</i>		
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	36 951,93	40 712,65
Siirtovelat		
Muut velat		
Velat kuntayhtymille		
Ostovelat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	36 951,93	40 712,65

Sekkilimiitti (30)			
		2025	2024
	Limiitti	Käytetty	Käytetty
<i>Sekkilimiitti:</i>			
Tervon Osuuspankki	450 000,00	0,00	0,00
<i>Kuntatodistus:</i>			
Kuntarahoitus Oyj	3 000 000,00	1 300 000,00	1 500 000,00

Erittely muista veloista (31)	Kunta		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Muut velat				
Muut velat				
Jäähileaseman panttimaksut	700,00	700,00	700,00	700,00
Liittymismaksut muut	0,00	0,00		
			120 726,29	120 630,39
Yhteensä	700,00	700,00	121 426,29	121 330,39

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (32)	Kunta		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat:				
Tuloennakot:			0,00	1 383,00
Menojäämät:				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	432 726,11	420 472,75	474 941,12	461 519,85
Korkojaksotukset	9 952,01	13 823,94	27 362,15	38 219,08
Muut siirtovelat	159 230,92	165 033,47	196 228,77	173 861,91
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	601 909,04	599 330,16	698 532,04	674 983,84

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Pantit, kiinnitykset ja vakuudet (33–36)

Ei ilmoitettavaa.

Vuokravastuut (37) leasing	2025	2024
Vuokravastuut		
Vuokravastuut yhteensä	45 184,27	171 045,72
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	22 894,18	171 045,72
- sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet		
Leasingvastuut yhteensä	5 441,97	9 419,22
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 073,97	4 455,48
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingv.		
Yhteensä	50 626,24	180 464,94
Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.		

Vuokravastuiden summassa ei ole otettu huomioon uuden koulun tulevia leasingmaksuja, koska hankekokonaisuus on kesken. Hankkeen arvioitu valmistumisaika on 1.8.2026, jonka jälkeen leasingmaksut alkavat. Vuoden vaihteen 31.12.2025 hankkeen tilanne Kuntarahoituksen mukaan on 4 215 065,78 euroa. Tästä summasta ei ole vähennetty jäännösarvoa. Vuosittainen leasing kustannus tulee olemaan n. 300 000 euroa.

4.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain (41)		
HTV/2	2025	2024
Yleishallinto	5,93	7,46
Sosiaali- ja terveystoimi	27,5	27,9
Opetus- ja kulttuuritoimi		
Yhdyskuntapalvelut	1,73	1,69
Muut palvelut		
Ympäristöterveydenhuolto	17,27	16,55
Yhteensä	52,42	53,55

Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Henkilötyövuosi lasketaan Kunta- ja hyvinvointialue-työnantajat KT:n henkilöstökertomuksen laadintaa koskevan suosituksen mukaisesti. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti. Osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden kalenteripäiviin. Edellä mainitulla tavalla lasketut henkilötyövuodet lasketaan yhteen. Henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi, jolloin ylityitä tai muullakaan tavoin tehtyä normaalin työajan ylittävää työaikaa ei oteta laskennassa huomioon. Henkilötyövuoteen lasketaan mukaan vain palvelussuhteessa olevat ja palkallinen työpanos.

Henkilötyövuosi / HTV 2

Henkilötyövuosi = Palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365* (osa-aikaprosentti/100)

Henkilöstökulut (42)	2025	2024
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	3 456 365,72	3 348 876,45
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	8 126,25	48 704,07
Yhteensä henkilöstökulut	3 464 491,97	3 397 580,52

Luottamushenkilöiden palkoista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut (43)		
Puolue	2025	2024
Keskusta	2 575,01	2 849,21
Kokoomus	619,00	623,00
Sosialidemokraatit	109,00	55,00
Kristillisdemokraatit	213,00	255,75
Perussuomalaiset	400,25	473,50
Sininen Tulevaisuus ry	5,50	16,50
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	3 921,76	4 272,96

Tilintarkastajan palkkiot (44)	2025	2024
Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	12 105,54	10 542,95
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen	5 578,60	4 878,10
Muut palkkiot	1 585,96	
<i>Tilintarkastuspalkkiot yhteensä</i>	19 270,10	15 421,05

Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista 45

Intressitahoilla tarkoitetaan oikeushenkilöä, joka on kunnan kanssa:

1. määräysvaltasuhteessa; tai 2. osakkuussuhteessa

Intressitahoihin luetaan lisäksi:

1. kunnanjohtaja
2. kunnanhallituksen jäsen ja varajäsen
3. kunnan muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat

Kunnanjohtajasopimus vuodelta 2022. Johtajasopimuksessa on sovittu erokorvauksesta siten, että mikäli irtisanoutuu tehtävästään vapaaehtoisesti, on hänellä oikeus saada 6 kuukauden kokonaispalkkaa vastaava korvaus. Tämä korvaus sisältää irtisanomisajan palkan.

Kunta on myynyt työpanosta Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle järjestelmäasiantuntijan työpanosta 4500 € (yhtiön tietosuojavastaava) 30.9.2025 asti sekä Tervon Kehitys Oy:lle rakennustarkastajan työpanosta 3 325,04 € (yhtiön kaukolämpö- ja vesihuollon liiketoimintajohtaja), päättyen 31.3.2025. Kyseessä ovat konserniyhtiöt ja hinnat vastaavat palvelujen tuotantokustannuksia. Konsernin intressipiirin kanssa ei ole ollut muita liiketoimia.

4.8 Konsernin liitetiedot

Konsernituloslaskelman liitetiedot, ulkoiset

	2025	2024
Toimintatuotot	3 711 730	3 820 739
Toimintakulut	7 406 702	7 283 058

Valtionosuus

Konsernissa lisäävät valtionosuutta ammattioppilaitosten saama yksikköhintarahoitukseen perustuva valtionosuus (Savon koulutuskuntayhtymä)

	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	506 815,43	329 554,81
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	800 746,00	751 692,00
Veromenetysten kompensatio	262 380,00	358 452,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-321 002,00	-358 610,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	71 000,00
Valtionosuudet yhteensä	1 248 939,43	1 152 088,81

	2025	2024
Pakollisten varausten muutokset		
Pakolliset varaukset 1.1.	156 999,96	199 200,00
Pakollisten varausten muutos	-101 659,09	-42 200,04
Pakolliset varaukset 31.12.	55 340,87	156 999,96

Oman pääoman erittely

	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	6 487 148,73	6 487 148,73
	0,00	
Peruspääoma 31.12.	6 487 148,73	6 487 148,73
Arvonkorotusrahasto 1.1.	900 113,67	900 113,67
Arvonkorotusrahasto 31.12.	900 113,67	900 113,67
Muut omat rahastot		
Muiden rahastojen pääoma 1.1.	371 803,90	380 486,46
Sakky stipendirahaston muutos	-29,73	2 433,96
ed. tk virheen korjaus	0,00	-11 116,52
Muiden rahastojen pääoma 31.12.	371 774,17	371 803,90
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 420 562,62	1 017 340,86
ed.tilikauden yhdistely oikaisu Viisarit	-103 937,03	0,00
Ed.tilikauden siirto rahastoon P-S liitto	-796,21	11 710,34
Omistusosuuden muutos Sakky	-14,20	197 103,94
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 315 815,18	831 947,26

Tilikauden alijäämä/ylijäämä	385 877,64	588 615,36
------------------------------	------------	------------

Oma pääoma yhteensä

	9 460 729,39	9 179 628,92
--	--------------	--------------

Laskennalliset verovelat

	2025	2024
Laskennalliset verovelat 1.1.	0	0
Lisäykset tilikaudella	8 416	0
Vähennykset tilikaudella	0	0
Laskennalliset verovelat 31.12.	8 416	0

Vuokravastuut

	2025	2024
Vuokra- ja leasingvastuut yhteensä	138 337,60	282 538,62

5 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Tervossa 23.3.2026

TERVON KUNNANHALLITUS

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tervossa / 2026

BDO AUDIATOR OY, Tilintarkastusyhteisö

Tilintarkastaja, HT, JHT

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

6.1 Kirjanpitoaineisto

KIRJANPITOAINIESTO

	Säilyttämistapa			
Talousarvio	Atk-tuloste			
Talousarvion toteutumisvertailu	Atk-tuloste			
Pääkirja	Atk-tuloste	Sivut		
Päiväkirja	Atk-tuloste	Kaudet		
Tasekirja	Sidottu			
Tase-erittelyt	Atk-tuloste			
Liitetietositteet	Paperitosite	<u>Tos.laji</u>	<u>laskulaji</u>	<u>tositenrot</u>
Muistiotositteet	Paperitosite	001		1-176
Tilietositteet	Paperitosite/Atk-tuloste	010		10001-10357
Palkkatositteet	Paperitosite/Atk-tuloste	301		30001-30026
Ostoreskontra:				
Toimittajareskontra	Atk-tuloste			
Ostoreskontran suoritukset	Atk-tuloste	040		40001-40260
Kierrätettävät laskut	Paperitosite/Atk-tuloste	491		50001-502979
Myyntireskontra:				
Asiakasreskontra	Atk-tuloste			
Myyntireskontran suoritukset	Paperitosite/Atk-tuloste	020		20001-20345
Päivähoito	Paperitosite/Atk-tuloste	545	545	73001-73127
Aamu- ja iltapäivähoitolaskutus	Paperitosite/Atk-tuloste	590	590	59001-59063
Yleislaskutus	Paperitosite/Atk-tuloste	600	600	60001-60179
Vuokralaskutus	Paperitosite/Atk-tuloste	610	610	61001-61344
Maa-alueiden vuokrat	Paperitosite/Atk-tuloste	620	620	62001-62016
Antolainalaskutus	Paperitosite/Atk-tuloste	630	630	63001-63022
Sähkölaskutus/tasauslaskut	Paperitosite/Atk-tuloste	650	650	65001-65003
Sähkölaskutus/arviolaskut	Paperitosite/Atk-tuloste	651	651	65301-65300
Venepaikkamaksut	Paperitosite/Atk-tuloste	670	670	67001-67069
Avantouintipaikan laskut	Paperitosite/Atk-tuloste	690	690	69001-69024
Ympäristöterveydenhuolto	Paperitosite/Atk-tuloste	770	770	77000-77297
ETL perusmaksut	Paperitosite/Atk-tuloste	780	780	78001-78162
TSL- perusmaksut	Paperitosite/Atk-tuloste	790	790	79001-79102
Käyttöomaisuuskirjanpito	Tositteet			
Visma Assets käyttöomaisuus	Atk-tuloste			
Konsernitilinpäätösaineistot	Tositteet/eliminoinnit	1		1-17
Excel-muodossa	Paperitosite/Atk-tuloste			
Irtaimistoluettelot	Atk-tuloste			
Lainakortisto				
Antolainat	Kortit			
Ottolainat	Kortit			

